

วาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่

นางสาวสมฤดี เกียรติศิริกุลธร

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวารสารสนเทศ ภาควิชาวารสารสนเทศ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

AIDS DISCOURSE IN KAEW DIARY WEBSITE

MISS SOMRUEDEE KIATSIRIKULTHON

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements  
for the Degree of Master of Arts Program In Journalism

Department of Journalism

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วาทกรรมแฮดไลน์เว็บไซต์แก้วไดอารี่

โดย

นางสาวสมฤดี เกียรติศิริกุลธร

สาขาวิชา

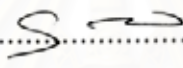
วารสารสนเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษา

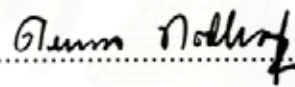
ศาสตราจารย์ สุภัตญา สุดบรรทัด


---

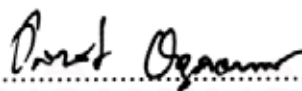
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วน  
หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิเทศศาสตร์  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยูล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ขาติประเสริฐ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา  
(ศาสตราจารย์ สุภัตญา สุดบรรทัด)

..... กรรมการ  
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิลาสินี อดุลยานนท์)

สภามหาวิทยาลัย  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมฤดี เกียรติศิริกุลธร : วาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี. (AIDS DISCOURSE IN KAEWDIARY WEBSITE) อ. ที่ปรึกษา : ศ.สุกัญญา สุตบรรทัด, 115 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 4 ประการ คือ 1) เพื่ออธิบายรูปแบบและความหมายของสัญลักษณ์บนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี 2) เพื่อวิเคราะห์หาประเด็นของการสร้างวาทกรรมและศึกษารายละเอียดของการสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารีที่ต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อในทัศนะของเว็บไซต์แก้วไดอารี 3) เพื่อวิเคราะห์การทำหน้าที่ของชุดวาทกรรมต่างๆ 4) เพื่ออธิบายภาพชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่สะท้อนผ่านทางวาทกรรม งานวิจัยนี้ใช้วิธีการวิจัยโดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากเว็บไซต์แก้วไดอารี ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2544 จนถึงวันที่ 18 มีนาคม 2551 การสัมภาษณ์เชิงลึกกับสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม

ผลการวิจัยสรุปได้ 4 ประเด็นดังนี้ 1) รูปแบบและความหมายของสัญลักษณ์บนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารีประกอบไปด้วยรูปภาพ ไอคอน สีโทนเย็น (อาทิ สีเขียว สีฟ้า เป็นต้น) และการใช้เพลงบรรเลงจังหวะช้าๆ ซึ่งความหมายโดยรวมของสัญลักษณ์ทั้งหมดบนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารีคือ การทำหน้าที่เสมือนห้องรับแขกที่สร้างความผ่อนคลาย สบายใจให้กับผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์แก้วไดอารี และสื่อถึงความอบอุ่น การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข 2) วาทกรรมที่พบในเว็บไซต์แก้วไดอารีมี 4 ชุดวาทกรรม คือ วาทกรรมการให้กำลังใจ วาทกรรมการแพทย์ วาทกรรมชุดศาสนา วาทกรรมชุดเพศสภาพ และวาทกรรมที่ทำหน้าที่ต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อในทัศนะของเว็บไซต์แก้วไดอารีคือ วาทกรรมการให้กำลังใจตนเอง ส่วนอัตลักษณ์หรือสิ่งที่แสดงออกมาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีคือ อุดมการณ์หรือกรอบของผู้ป่วย รวมถึงกรอบของผู้ที่อยู่บนทางสองแพร่งแห่งความเป็นและ ความตาย 3) ชุดวาทกรรมต่างๆ ทำหน้าที่แตกต่างกันไปดังนี้ วาทกรรมการมองโลกในแง่ดี ทำหน้าที่ให้กำลังใจและระบายอารมณ์ วาทกรรมการแพทย์ทำหน้าที่ให้ตระหนักถึงสภาวะและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป วาทกรรมศาสนาทำหน้าที่เพื่อให้เกิดความสบายใจและการปลง วาทกรรมเพศสภาพทำหน้าที่ตอกย้ำประเด็นหน้าที่ของผู้หญิง 4) เว็บไซต์แก้วไดอารีสามารถสร้างชุมชนเสมือนให้เป็นพื้นที่พักพิงใจสำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวีและยังทำหน้าที่เสมือนสะพานที่เชื่อมให้สมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารีมาเจอกันในโลกแห่งความจริงอีกด้วย

ภาควิชา .....วารสารสนเทศ..... ลายมือชื่อนิสิต.....สมฤดี.....เกียรติศิริกุลธร.....  
 สาขาวิชา.....วารสารสนเทศ..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....  
 ปีการศึกษา 2550

## 4785262928 : MAJOR JOURNALISM

KEY WORD: DISCOURSE / AIDS / WEBSITE / CYBER

SOMRUEDEE KIATSIRIKULTHON : AIDS DISCOURSE IN KAEW DIARY WEBSITE.

THESIS ADVISOR : Prof. SUKANYA SUDBANTHAD, 115 pp.

There are four objectives in this research : 1) To explain the semantic form and meaning of information on the mainpage of a website, Keaw diary (www.kaewdiary.com). 2) To analyze the construction of discourse and to study the reflection of identity of an aid patient against the overall impression of media as related to the Keaw diary. 3) To analyze roles the various tools for analyzing discourse. 4) To explain the community of aid patients reflecting through discourse. This research employs the content analysis of the Keaw diary website from 18 March 2001 - 18 March 2008 through in-depth interview with members of the website and through participative observation.

The research results can be summarized as follows. 1) The form and meaning of the main page of Keaw diary consists of pictures, icons, colors that conveys the sense of calm and cool (such as green, blue, etc.) and also includes hypnotical music. All these represent symbolically a living room which makes the visitors feel at home, warm and a sense of living together. 2) There are four discourses in this website : encouragement discourse, medical discourse, religious discourse, and sex status discourse. In particular, the encouragement discourse is for fighting against the overall impression from the press community. From the point of view of Keaw diary, it is really the discourse of self-encouragement that is significance for maintaining its presence. The identity shown from the aid patients is the idealism of the aid patient within the framework of live and death. 3) The set of discourses that perform different functions such as discourse for encouragement and releasing temperament, discourse for medical reasoning the reflects the changes in one's health conditions, the discourse for relaxation and acceptance of the things happened and the discourse that emphasizing the role of women. 4) The Keaw diary website has built a community for those who need the support of fellow human in the same situation and a bridge for the aid patients to face the reality of the real world.

Department Journalism

Field of study Journalism

Academic year 2007

Student's signature *Somruedee Kiatsirikulthon.*

Advisor's signature *Sukanya Sudbanthad*

## กิตติกรรมประกาศ

การเข้ามาศึกษาต่อที่สาขาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอีกหนึ่งสิ่ง  
ที่ข้าพเจ้าดีใจและภาคภูมิใจมากที่สุด ณ ที่แห่งนี้ ข้าพเจ้าได้พบกับหลายๆ สิ่งที่มีค่า ไม่ว่าจะ  
จะเป็นความรู้ที่สามารถประมวลมาใช้ในการชีวิตประจำวันได้ซึ่งไม่เคยได้มาจากที่ไหน มิตรภาพที่  
เพื่อนๆ มีให้กันเสมอมา เรื่องตลกที่ได้คุยกันทุกวันหลังเลิกเรียน พี่นายและพี่ไฉ่วรวมไปถึงอาจารย์  
ทุกท่านที่คอยเป็นห่วงเป็นใย ใต้ถ้ำสารทุกข์สุขดิบของนิสิตทุกคน

ขอขอบพระคุณอาจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด อาจารย์ที่ปรึกษาที่ประเสริฐที่สุด  
ของศิษย์ อาจารย์ไม่เพียงแต่แนะนำในสิ่งดีๆ และจุดประกายความคิดผ่านภาษาสละสลวยและ  
มีความหมายกินใจเท่านั้น แต่ยังเป็นห่วงครอบครัวและสภาพจิตใจของศิษย์ในขณะที่ทำ  
วิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วย และขอบพระคุณอาจารย์ดวงกมล ชาติประเสริฐ ผู้ซึ่งสัมภาษณ์ศิษย์ในวัน  
แรกและให้โอกาสศิษย์ได้เข้ามาศึกษาในสถาบันแห่งนี้ และยังเป็นประธานกรรมการในการสอบ  
วิทยานิพนธ์ของศิษย์ (ภายนอกอาจารย์ดูดีมาก แต่พอวันสุดท้ายที่อาจารย์เซ็นชื่อให้ในใบอนุมัติ  
พร้อมกับยิ้มแสดงความยินดี ข้าพเจ้าจึงได้รู้ว่า อาจารย์เป็นผู้หญิงที่น่ารักและใจดีมากคนหนึ่ง  
ที่ข้าพเจ้าได้รู้จัก) นอกจากนี้ศิษย์ขอขอบพระคุณอาจารย์วิลาสินี อดุลยานนท์ และอาจารย์ทุก  
ท่านในภาควิชาวารสารสนเทศที่ได้ช่วยยกระดับความรู้ของศิษย์ผู้นี้ให้มีมุมมองใหม่ทางด้านนิเทศ  
ศาสตร์และสังคม

ขอกราบแทบเท้าขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ ผู้ซึ่งเป็นเหมือนพระในใจลูก  
เสมอมา ทุกครั้งที่ลูกเหนื่อยและท้อแท้กับการทำวิทยานิพนธ์ เพียงหันมามองหน้าพ่อและแม่ ลูกก็  
รู้ว่าต้องสู้และต้องทำต่อไปเพื่อให้พ่อและแม่ภูมิใจในตัวลูกคนนี้ ขอขอบคุณเจ้าพี่และเจ้าพี่ทุกคน  
ผู้เป็นเสมือนแม่คนที่สองที่คอยสนับสนุนเรื่องกำลังทรัพย์และกำลังใจให้เสมอมา หากไม่มีเจ้าพี่  
คงไม่มีมหาบัณฑิตคนนี้อย่างแน่นอน ขอขอบคุณพี่เอ็กซ์ที่คอยเป็นห่วงและเป็นกำลังใจที่ดีเยี่ยม  
พาไปเก็บข้อมูลและพักผ่อนสมองได้ทุกที่ในประเทศไทย ไม่หวั่นเมื่อน้ำมันจะแพงขึ้นทุกวัน  
ขอบคุณเพื่อนท้อ...เพื่อนนิค...เพื่อนแก้ม... พี่บัมพ์ที่ช่วยเหลือและให้คำแนะนำทุกอย่าง  
โดยเฉพาะท้อ ถ้าไม่มีท้อ เราคงไม่มีวันนี้ได้ใส่ชุดครุยสีขาวแน่นอน ขอขอบคุณอวย เพื่อนที่แสนดี  
ที่อยู่เป็นกำลังใจ อดหลับอดนอนนั่งเป็นเพื่อนตะลุยทำวิทยานิพนธ์ที่ออฟฟิตด้วยกัน

หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ใดก็ตาม ข้าพเจ้าขออุทิศบุญ  
และกุศลที่เกิดขึ้นนั้นให้กับผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้เป็นเอดส์ที่ได้ล่วงลับไปแล้ว และขอเฝ้าภาวนา  
ให้ความเจ็บปวดจากโรคร้ายนี้จงหมดไปจากสังคมไทยตลอดกาล

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ

### บทที่

#### 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 ปัญหานำวิจัย.....	8
1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	9
1.5 นิยามศัพท์.....	9
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	11

#### 2. แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....

2.1 วาทกรรม (Discourse) .....	12
2.2 กรอบกรองสารเชิงอุดมการณ์ (Ideology Schema) .....	15
2.3 ภาพตัวแทน (Representation) .....	15
2.4 การศึกษาโดยเกณฑ์การสรุปเหมารวม (Stereotype).....	17
2.5 อัตลักษณ์ (Identity) .....	19
2.6 พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere) .....	20
2.7 การสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์(Computer- Mediated Communication)..	22
2.8 ไสเบอร์สเปซ (Cyber Space) .....	26
2.9 สตรีนิยม (Feminism) .....	28
2.10 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
2.11 กรอบการวิจัย (Conceptual Framework) .....	33

บทที่	หน้า
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	34
3.1 ขอบเขตการวิจัย.....	35
3.2 แหล่งข้อมูล.....	35
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
3.4 การนำเสนอข้อมูล.....	36
4. ผลการวิจัย.....	37
4.1 วิเคราะห์ประเด็นรูปแบบและสัญญาณของเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	37
4.2 วิเคราะห์ประเด็นวาทกรรมและอัตลักษณ์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	50
4.3 วิเคราะห์ประเด็นหน้าที่ของวาทกรรมในเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	75
4.4 วิเคราะห์ประเด็นชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี.....	81
5. สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	88
5.1 แหล่งข้อมูล รูปแบบ และแนวคิดในการวิเคราะห์วาทกรรม.....	88
5.2 สรุปผลการวิจัย.....	89
5.3 อภิปรายผลการวิจัย.....	99
5.4 ข้อเสนอแนะ.....	107
รายการอ้างอิง.....	108
ภาคผนวก.....	110
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	115



## สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
ตาราง 1: แสดงความหมายชุดของคำ สี และ icon ที่ปรากฏบนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี.....	38
ตาราง 2: กรอบกรองสารเชิงอุดมการณ์เพื่อจำแนกหน้าที่ การตอกย้ำ/ช่วงชิง และ ภาพตัวแทนของวาทกรรมชุดต่างๆ.....	75
ตาราง 3: แสดงความหมายชุดของคำ สี และ icon ที่ปรากฏบนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี.....	90
ตาราง 4: สรุปลวาทกรรมและอัตลักษณ์ที่พบในเว็บไซต์แก้วไดอารี.....	94
ตาราง 5: เปรียบเทียบหน้าที่ อัตลักษณ์ และภาพตัวแทนของวาทกรรมชุดต่างๆ.....	102

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 1 หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	38
ภาพที่ 2 หน้าแรกของไดอารี่คุณแก้วบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	41
ภาพที่ 3 หน้าไดอารี่คุณแก้วบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	42
ภาพที่ 4 หน้าไดอารี่เพื่อนๆ บนเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	42
ภาพที่ 5 หน้าข่าวคราวบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	43
ภาพที่ 6 หน้าสุขภาพบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	43
ภาพที่ 7 หน้าอาหารการกินบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	44
ภาพที่ 8 หน้าเบาๆ บนเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	44
ภาพที่ 9 หน้าจิตป่าละบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	45
ภาพที่ 10 หน้าแรกของห้องรับแขก.....	45
ภาพที่ 11 หน้าแสดงการพูดคุยกันในห้องรับแขก.....	46
ภาพที่ 12 หน้าระบบข้อมูลสมาชิก.....	46
ภาพที่ 13 หน้าเตาควาหวาน.....	47
ภาพที่ 14 หน้าห้องหนังสือ.....	47
ภาพที่ 15 ไอคอนต่างๆ ที่ใช้สำหรับตอบกระทู้ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	48
ภาพที่ 16 การตอบกระทู้โดยใช้ตัวอักษรผสมผสานกับการใช้ไอคอนต่างๆ ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	48
ภาพที่ 17 การตอบกระทู้โดยใช้ไอคอนทั้งหมดในเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	49
ภาพที่ 18 หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่.....	90

## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคเอดส์ นั้นเดิมไม่เคยมีใครทราบมาก่อนว่า คือ โรคอะไร ไม่เคยมีการกล่าวถึงโรคนี้มาก่อนในตำราแพทย์สมัยใหม่ โรคนี้เพิ่งจะมาทำความคุ้นหูให้กับชาวโลก เมื่อมีเหตุการณ์ตายจากโรคใหม่ เป็นโรคประหลาดที่ไม่เคยถูกค้นพบมาก่อนของชายรักร่วมเพศคนหนึ่งที่เกิดล้มป่วยด้วยโรคปอดอักเสบ และเสียชีวิตลง เมื่อเดือนมิถุนายน 2524 ที่สหรัฐอเมริกา จากการศึกษา จึงพบว่าเขาเป็นโรคภูมิคุ้มกันบกพร่องชนิดหนึ่งที่มีสาเหตุมาจากเชื้อที่ถูกต้องชื่อว่า "เอชไอวี" (HIV) หรือ "เอดส์" (AIDS) ซึ่งเป็นคำย่อของ Autoimmune Deficiency Syndrome ตามประวัติของโรคเอดส์ นั้น มีหลักฐานว่า ไวรัสเอชไอวี นี้เป็นตัวการสำคัญในการก่อให้เกิดโรคนี้ เคยตรวจพบว่ามีเชื้ออยู่ในคน จากการตรวจเลือดของชายชาวซารี (Zaire) คนหนึ่ง และจากการที่ตรวจพบในกลาสีเรือชาวอังกฤษอีกคนหนึ่ง เมื่อ พ.ศ. 2502 โดยนำเลือดของคนทั้งสองที่ได้ถูกแช่แข็งเก็บเอาไว้มาตรวจ จึงพบว่าเลือดของทั้งสองคนนั้นให้ผลบวกต่อเชื้อเอชไอวี

การค้นพบโรคเอดส์เป็นครั้งแรกเมื่อประมาณเดือนมิถุนายน 2524 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เมื่อพบว่ามีชายรักร่วมเพศคนหนึ่งเกิดล้มป่วยลงด้วยโรคปอดอักเสบ แพทย์ได้เพาะเชื้อจากเสมหะ และจากเลือดของเขา จึงพบเชื้อโรคชนิดหนึ่งมีชื่อว่า "Pneumocystis Carinii" เมื่อพบว่าชายผู้นี้เป็นโรคปอดอักเสบที่เกิดจากเชื้อโรคที่พบได้ยาก จึงต่างพากันสอบถามถึงประวัติการเจ็บป่วยในอดีต และทราบว่าเขาเคยเป็นคนที่แข็งแรงมาก่อน ไม่เคยใช้ยากดภูมิต้านทานโรคใดๆมาก่อนเลย หลังจากที่ได้นำเสมหะและเลือดมาตรวจทางห้องปฏิบัติการอยู่หลายวิธี จึงพบว่าเซลล์ที่มีหน้าที่ในการผลิตภูมิต้านทานโรคในร่างกายของเขากพร่อง จากเหตุการณ์เกิดโรคประหลาดในชายผู้นี้ ทำให้แพทย์และนักวิทยาศาสตร์ทั้งหลายพากันศึกษาย้อนหลัง และสรุปว่าโรคนี้อาจมีต้นกำเนิดจากประเทศแอฟริกาตะวันตกเมื่อ พ.ศ. 2503 หลังจากนั้นระบาดไปยังเกาะไฮติทวีปอเมริกา ยุโรป และเอเชีย ซึ่งรวมถึงประเทศไทยด้วย ([www.thaiislamic.com](http://www.thaiislamic.com))

สำหรับประวัติของโรคเอดส์ในประเทศไทยนั้น โรคเอดส์เริ่มต้นเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่ปี 2527 และเริ่มพบคนไข้ที่อยู่ในประเทศไทยเองตั้งแต่ปี 2528 โดยในช่วง 3-4 ปีแรก แพร่ระบาดส่วนใหญ่ในกลุ่มเกย์ ต่อมาปี พ.ศ. 2531 จึงเริ่มแพร่ระบาดในกลุ่มที่ติดยาเสพติดโดยการฉีด ปีถัดมาจึงเริ่มระบาดเข้าไปในกลุ่มหญิงบริการทางเพศ ในปี 2533 เริ่มพบว่าชายที่เกี่ยวหญิงบริการ และเป็นกามโรคมีการติดเชื้อเอดส์เพิ่มสูงขึ้น และตั้งแต่ปี 2534 เป็นต้นมา โรคเอดส์ก็แพร่เข้าไปสู่ประเทศไทยเต็มรูปแบบ

สิ่งสำคัญที่เราควรทำความเข้าใจคือ เอดส์ต่างจาก เอชไอวี ผู้ที่ตรวจเลือดแล้วพบว่าผลการตรวจเลือดเป็นบวกนั้น เรียกว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวี หรือผู้ติดเชื้อเอดส์ ไม่ใช่ผู้ที่เป็นเอดส์ เราสามารถแยกความแตกต่างของสองคำนี้ได้ดังนี้

**ผู้ติดเชื้อเอชไอวี** คือ ผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อไวรัส HIV และยังไม่เกิดอาการจากเชื้ออหิวาต์โดยทั่วไปไม่มีอาการเป็นเวลา 5-10 ปี แม้ว่าจะมีอาการเจ็บป่วยอยู่บ้าง เช่น ท้องร่วง มีไข้ หายใจลำบาก แต่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ และมีประสิทธิภาพในการทำงาน เทียบเท่ากับบุคคลทั่วไป

**ผู้ป่วยโรคเอดส์** คือ ผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อ HIV และโรคได้ลุกลามจนภูมิคุ้มกันบกพร่อง และอาจทำให้เกิดโรคอหิวาต์ เช่น เชื้อราในปาก, เชื้อราในหลอดอาหาร วัณโรคข้างลิ้น ตุ่มฝีพิษ วัณโรคผิวหนังที่รอยแผลกว้างเกิน 2 นิ้วมือทาบ หรือมีการกลับเป็นซ้ำ เริ่มที่อวัยวะเพศที่เป็นบ่อย ( ทุกเดือน ) หรือหายช้า ปอดอักเสบพีซีพี ฝีในสมอง เชื้อราเยื่อหุ้มสมอง ( คริปโต ) เชื้อราในกระแสเลือด ( เพนนิซิลิน ) และมะเร็ง

ผู้ป่วยที่ได้รับเชื้อ HIV จะมีระยะเวลาดำเนินไปสู่โรค AIDS แตกต่างกัน บางคนก็เร็ว บางคนก็ช้า ผู้ป่วยที่ดำเนินช้า ( A slow progress ) อาจจะเป็นเนื่องจากพันธุกรรม หรือได้รับเชื้อชนิดที่มีความรุนแรงน้อยซึ่งภูมิของร่างกายสามารถคุมเชื้อได้ และการปฏิบัติตัวที่ดี ส่วนผู้ที่การดำเนินของเชื้อเร็วอาจจะเป็นเนื่องจากได้รับสายพันธุ์ที่มีความรุนแรงมาก เชื้อมีการแบ่งตัวมาก อายุมาก ติดยาเสพติด ติดสุรา ( [www.Siamhealth.net](http://www.Siamhealth.net) )

องค์การอนามัยโลกได้กำหนดวันโรคเอดส์แห่งโลกขึ้นเริ่มตั้งแต่วันที่พ.ศ. 2531-2546 โดยเน้นหนักในเนื้อหาและแนวทางต่าง ๆ กันคือ

- (1988) พ.ศ. 2531      Communication about AIDS  
เอดส์ป้องกันได้ หากร่วมมือกันทั่วโลก
- (1989) พ.ศ. 2532      Importance of Youth in the AIDS Epidemic  
เมตตาธรรมคำจูนโลก ช่วยผู้ตกเป็นเหยื่อเอดส์
- (1990) พ.ศ. 2533      Women are the Key to achieving health for all  
สุขภาพดีไม่มีเอดส์ สตรีเพศเป็นแกนนำ
- (1991) พ.ศ. 2534      Sharing the Challenge  
ร่วมมือ ร่วมใจ ต้านภัยเอดส์

- (1992) พ.ศ. 2535 AIDS : A Community Commitment  
เอดส์เป็นปัญหาของทุกคน ประชาชนต้องร่วมแก้ไข
- (1993) พ.ศ. 2536 Time to Act  
จริงจัง จริงใจ ขจัดภัยเอดส์
- (1994) พ.ศ. 2537 AIDS and the Family : Family Takes Care  
ครอบครัวทั่วไทย ห่วงใยปัญหาเอดส์ ไม่ปฏิเสธความช่วยเหลือ
- (1995) พ.ศ. 2538 Share Right , Share Responsibility  
เคารพสิทธิ รับผิดชอบ มอบน้ำใจ สังคมไทยปลอดเอดส์
- (1996) พ.ศ. 2539 One World , One Hope  
โลกนี้ยังมีหวัง รวมพลังหยุดยั้งเอดส์
- (1997) พ.ศ. 2540 Children Living in a world with AIDS  
สร้างสรรคโลกใหม่ ให้เด็กไทยไร้เอดส์
- (1998) พ.ศ. 2541 Force for change world Aids campain with young people  
คนรุ่นใหม่ ร้อยใจ รวมพลัง หยุดยั้งเอดส์
- (1999) พ.ศ. 2542 Listen , Learn , Live  
รู้เขา รู้เรา รู้เท่าทันเอดส์
- (2000) พ.ศ. 2543 Men make a difference  
เอดส์ลดหรือเพิ่ม เริ่มที่ผู้ชาย
- (2001) พ.ศ. 2544 I care....Do you?  
เอดส์ลดแน่ ถ้าคุณร่วมแก้ไข
- (2002) พ.ศ. 2545 Stigma and Discrimination - Live and Let Live  
ทุกชีวิตมีคุณค่า โปรดอย่าตัดสินด้วยเอดส์
- (2003) พ.ศ. 2546 Stigma and Discrimination - Live and Let Live  
ทุกชีวิตมีคุณค่า โปรดอย่าตัดสินด้วยเอดส์
- (กองควบคุมโรคเอดส์ สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร)

โดยสรุปแล้ว สิ่งที่ต้องการรณรงค์ให้โลกต้องการจะสื่อก็คือ ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยป้องกันและแก้ไขโรคเอดส์ และที่สำคัญองค์การอนามัยโลกได้เน้นถึงการให้โอกาสผู้ที่เป็นเอดส์ให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติ โดยดูจากคำขวัญปี 2545-2546 ที่ได้กล่าวไว้ว่า Stigma and Discrimination - Live and Let Live (ทุกชีวิตมีคุณค่า โปรดอย่าตัดสินด้วยเอดส์)

การเปิดมุมมองใหม่ที่ต้องการให้ผู้คนในสังคมยอมรับผู้ป่วยเอดส์เป็นสิ่งที่ดี และภาครัฐของทั่วโลกได้รณรงค์และแก้ไขกันมานานแล้ว ทุกครั้งที่จัดประชุมเอดส์โลกจะต้องมีเรื่องของ การว่าด้วยสิทธิมนุษยชนเรื่องของการเข้าถึง และ เท่าเทียม (Access for all) หรือแม้แต่โครงการรณรงค์ป้องกันเอดส์หลายโครงการที่พยายามปรับทัศนคติของผู้คนในสังคมให้รับรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในแง่มุมใหม่ๆ แต่ก็ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ผู้คนในสังคมก็ยังคงมองผู้ป่วยโรคเอดส์เป็นบุคคลที่น่ารังเกียจและไม่น่าเข้าใกล้อยู่เช่นเดิม เหตุผลส่วนหนึ่งเป็นเพราะผลจากการสร้างภาพลักษณ์ของสื่อมวลชน ภาพต่างๆ ที่สื่อมวลชนนำมาเสนอนั้น ขัดกับสิ่งที่องค์กรและภาครัฐต้องการอย่างสิ้นเชิง เพราะภาพของโรคเอดส์ที่เราเห็นจากสื่อจวบจนจินตนาการ ก็คือ ภาพผู้ป่วยระยะสุดท้าย มีตุ่มพุพองขึ้นทั้งตัว มีน้ำเหลืองไหล ตัวชubbเหี่ยวแต่กระดูก สีผิวดำคล้ำ ดูน่าเวทนาและน่าสะพรึงกลัวเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงการใช้ภาษาในสื่อมวลชนที่ใช้ภาษาในเชิงลบ เป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะการใช้คำว่า ติดเอดส์ / เหยื่อเอดส์ ซึ่งเป็นคำที่ให้ความหมายในเชิงหมัดหวัง เคราะห์ร้าย และจินตนาการถึงภาพผู้ป่วยที่นอนรอความตายอย่างน่าเวทนา แทนคำว่า ติดเชื้อเอชไอวี ที่เป็นความหมายกลางๆ ว่าคนผู้นั้นเป็นผู้ที่ได้รับเชื้อ HIV แต่ยังสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ หากสื่อมวลชนต้องการจะสนองคำขวัญขององค์การอนามัยโลกที่ว่าด้วย การที่ผู้คนในสังคมเปิดโอกาสและยอมรับผู้ติดเชื้อให้เข้ามาอยู่ในสังคมได้อย่างปกติแล้ว ภาพที่สื่อควรจะเสนอควรจะเป็นภาพของผู้ติดเชื้อที่มีร่างกายแข็งแรง สามารถใช้ชีวิตอยู่อย่างปกติและมีคุณค่า รวมไปถึงการใช้ภาษาที่ควรสื่อไปในทางสร้างสรรค์มากกว่าที่เป็นอยู่

โรคเอดส์ได้สร้างความตื่นตัวและใคร่รู้จากคนทั่วไปตั้งแต่เริ่มแรก เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความตายและพฤติกรรมทางเพศ ส่งผลให้เกิดการเสนอข่าวสารอย่างมากมายในรูปแบบต่างๆ ทางสื่อสิ่งพิมพ์และวิทยุโทรทัศน์ ทั้งจากข้อมูลที่เป็นระบบและกระจัดกระจาย เจาะลึกและผิวเผิน เชื่อถือได้และเร้าความรู้สึกของผู้อ่าน สื่อมวลชนได้ให้ทั้งข้อมูลและทัศนคติที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อการสร้างภาพลักษณ์เกี่ยวกับเอชไอวี / เอดส์ ขณะเดียวกันก็มีอิทธิพลทางอ้อมต่อทัศนคติเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ โรคภัย และความนิยมที่สัมพันธ์กับชีวิตและความตาย (มาลี บุญศิริพันธ์,ภาพลักษณ์เอดส์ในสื่อมวลชน, 2539) ดังที่ Jeffrey Weeks ได้ระบุไว้ว่า “เอดส์ กลายเป็นสัญลักษณ์ของผลพวงแห่งวัฒนธรรมในลักษณะปัจจุบัน: ในเรื่ององค์ประกอบสังคม

เส้นแบ่งเชื้อชาติ ทักษะการใช้ชีวิตประการสำคัญ ความเชื่อมั่นทางศีลธรรม และขอบเขตทางเพศ” (Weeks, J., Social representations, social practices., 1989)

ไม่ว่าจะเป็นเพราะความบกพร่อง การรู้เท่าไม่ถึงการณ์ การมองโลกในแง่ลบที่ไม่กว้างมากพอในการนำเสนอข่าวโรคเอดส์ของสื่อมวลชน หรือเงื่อนไขในทางวิชาชีพสื่อมวลชนที่จะต้องเสนอข่าวให้น่าสนใจภายใต้เวลาอันจำกัดเร่งรีบก็ตาม ผลลัพธ์ที่ได้ก็คือ สื่อสอนให้คนในสังคมกลัวโรคเอดส์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกต้อง แต่สิ่งที่ผิดพลาดก็คือ สื่อกลับสอนให้คนในสังคมกลัวและเกลียดผู้ติดเชื้อเอดส์ด้วย ภาพและความคิดแรกที่พุดถึงคำว่า เอดส์ ของผู้คนในสังคม คงจะหนีไม่พ้นภาพอันน่าสะพรึงกลัวของอาการขั้นสุดท้ายและคำว่าสำส่อนอยู่ดี สิ่งต่างๆ เหล่านั้นเองจึงทำให้ผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวีตกเป็นเหยื่อของข่าวสาร นอกจากนี้จะต้องทุกข์ทรมานจากเชื้อ HIV อยู่แล้วยังต้องทุกข์ทรมานยิ่งขึ้นจากการถูกโดดเดี่ยวจากสังคม เพื่อนฝูงและญาติพี่น้อง กลายเป็นผู้ที่น่ารังเกียจของสังคม

หากมองแบบแบ่งแยกโดยใช้เรื่องเพศเป็นเกณฑ์หลัก ในมุมมองของคนในสังคมส่วนใหญ่ มองผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นสองประเภท คือ ผู้ชายเที่ยวกลางคืน กับ ผู้หญิงสำส่อน ทั้งที่จริงแล้วยังมีปัจจัยอื่นๆ อีกมากมายที่ทำให้ติดเชื้อได้โดยไม่เกี่ยวข้องกับมุมมองนี้ เช่น การใช้เข็มฉีดยา เป็นต้น แต่โดยส่วนใหญ่ผู้หญิงจะเป็นเพศที่ “ถูกทำให้ติดเชื้อ” มากกว่า “ไปติดเชื้อมาเอง” เนื่องจากผู้หญิงจะถูกวางกรอบเอาไว้ว่าความเป็นผู้หญิงทำให้ไม่มีสิทธิ์ที่จะต่อรองเรื่องเพศ ไม่มีสิทธิ์ที่จะเป็นฝ่ายเลือกตัดสินใจในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย เพราะกรอบความเชื่อเรื่องเพศที่คับแคบปิดกั้นการมีทางเลือกที่หลากหลายของผู้คนและไร้ทางออกสำหรับผู้หญิง และกรอบจะยิ่งแคบลงเมื่อผู้หญิงคนนั้นได้เปลี่ยนสถานะไปสู่การเป็นภรรยา ทักษะคติของคนไทยภรรยาคือข้างเท่าหลังที่ต้องคอยดูแล เอาใจใส่ และตามใจสามี สามีจะปฏิบัติตัวอย่างไรก็ได้ บางคนอาจต้องยอมใจกว้างที่จะยอมรับการที่สามีจะมีเพศสัมพันธ์กับผู้หญิงอื่น และด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ผนวกกับความเชื่อใจสามีของตน ฤงยางอนามัยจึงไม่ใช่สิ่งที่แสดงถึงความไว้วางใจในกันและกัน ส่งผลให้ภรรยาและแม่บ้านที่รักเดียวใจเดียวติดเชื้อเอชไอวีอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และเมื่อติดเชื้อแล้วเธอเหล่านั้นก็จะถูกคนอื่นในสังคมมองแบบแบ่งแยก ซึ่งเป็นลักษณะของคู่ตรงข้าม ที่แยกความดีให้ตรงข้ามกับความเลว เลือกที่จะกีดกันคนที่ไม่ได้เชื้อหรือทำเหมือนเราให้กลายเป็น “ความเป็นอื่น” (the others) พวกเขาจะถูกกีดกันและถูกไล่ที่จากสังคมให้ไปอยู่ชายขอบในฐานะ ผู้หญิงสำส่อน และเสียงของเธอก็จะไม่มีความหมายอีกต่อไป

แต่ในยุคสารสนเทศเช่นปัจจุบัน ได้เกิดสื่อใหม่ขึ้นคือสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) ชนิดหนึ่งซึ่งเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการสื่อสารสมัยใหม่ เป็นการปฏิสัมพันธ์ของคนในสังคมผ่านคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต

เป็นลักษณะเทคโนโลยีที่ทำให้สังคมโลกเหมือนคนอยู่บ้านเดียวกัน สามารถติดต่อกันภายใต้เครื่องคอมพิวเตอร์ ดังที่เพ็ญทิพย์ จิรพินนุสรณ์ (2537) ได้กล่าวว่า “โลกของพวงนี้คือการอยู่ร่วมกันที่เป็นลักษณะเฉพาะกลุ่มที่มีความคิดเห็นตรงกันมากกว่าที่จะอยู่ร่วมกันตามถิ่นฐานที่อยู่อาศัย เป็นสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นในโลกอินเทอร์เน็ต” สายใจ ลีลาขจรจิต (2545)

อินเทอร์เน็ตทำให้เกิดสังคมใหม่ที่เป็นลักษณะเฉพาะกลุ่ม และไม่มีกั้นแบ่งแยก ชนชั้น สีผิว เพศ หรือแม้แต่ความเจ็บป่วย ซึ่งถือเป็นพื้นที่สาธารณะอย่างแท้จริง จึงเป็นทางเลือกที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวี สามารถนำเสนอข้อมูล เรื่องราวของตนเองเพื่อชี้แจงให้กับสังคมได้รับทราบ โดยข้อมูลดังกล่าวเป็นข้อมูลความจริงที่เกิดขึ้นกับพวกเขาโดยไม่ต้องผ่านการนำเสนอจากสื่อต่างๆ ผู้ติดเชื้อเอชไอวีคนหนึ่งที่ใช้ชื่อว่า แก้ว ได้ใช้พื้นที่สาธารณะนี้เขียนบรรยายความรู้สึกในมุมมองที่ผู้คนในสังคมไม่สามารถเข้าใจได้ ผ่านทางเว็บไซต์ pantip.com ห้องสนทนาเพื่อระบายความรู้สึกและแลกเปลี่ยนมุมมองความคิดกับผู้อื่น ตั้งแต่วันแรกๆ ที่รู้ตัวเองว่าติดเชื้อ ด้วยหาทางออกให้กับตัวเองไม่ได้ ไม่กล้าเล่าให้กับครอบครัวและเพื่อนฝูง นอกจากการขอกำลังใจและคำแนะนำในการดูแลสุขภาพแล้ว คุณแก้วยังได้ให้มุมมองเกี่ยวกับโรคเอดส์ใหม่ อย่างที่ไม่เคยมีหนังสือหรือบทความเกี่ยวกับโรคเอดส์เล่มใดให้ได้ ดังตัวอย่างการแสดงความคิดเห็นในบันทึกประจำวันของแก้วต่อไปนี้

#### **++ KAEW ไดอารี่ ++ 3 เมษายน 2544**

“เดี๋ยวนี้ไปไหนมาไหน กลายเป็นคุณหนูอนามัย หวาดระแวงไปทั่ว วันก่อนไปหาเพื่อนที่ทำงาน ขึ้นลิฟท์ไปชั้น 10 มีคนจามในลิฟท์ แล้วเค้าไม่ปิดปากด้วยหละ เราต้องรีบตะกายออกมาจากลิฟท์แทบไม่ทัน กลัวเป็นหวัด เพราะใน web บอกว่า ผู้ติดเชื้อ HIV จะมีภูมิต้านทานต่ำ จะติดเชื้ออื่นๆ ได้ง่าย ไม่สบายง่ายนะ เห็นปะ คนเป็น AIDS ดังหากที่ต้องกลัวคนปกติ กลัวติดเชื้อโรคจากเค้าอะ”

การใช้ถ้อยคำตรงไปตรงมา ใช้ภาษาแบบเรียบง่าย ทำให้อ่านง่าย ชวนติดตามและเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ง่าย รวมถึงการบอกเล่าเรื่องราวชีวิตประจำวันที่ต้องใช้ชีวิตร่วมกับโรคเอดส์ในอารมณ์ขัน ไม่เครียด สิ่งเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เว็บไซต์แก้วไดอารี่ต่างจากเว็บไซต์เกี่ยวกับโรคเอดส์เว็บไซต์อื่นที่เนื้อหาส่วนใหญ่จะเป็นการแนะนำให้ผู้รับสารได้รู้จักกับโรคเอดส์อย่างผิวเผิน เช่น โรคเอดส์เป็นอย่างไร มีอาการอย่างไร ติดเชื้อได้โดยวิธีใด และหากติดเชื้อแล้วควรปฏิบัติตัวเช่นไร ซึ่งเป็นแค่ความรู้ในลักษณะไม่เจาะลึกที่สามารถหาได้จากสื่อทั่วไป และผู้ที่ให้ความรู้ส่วนใหญ่จะเป็นหมอ นักวิจัยชีวแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเท่านั้น ซึ่งคุณแก้วเองได้กล่าวย้ำเจตนารมณ์ไว้ดังนี้



“...แต่ในเบื้องต้น อย่างให้ทุกคนเข้าใจเจตนาว่า ที่อยากจะทำโครงการเหล่านี้ ก็เพราะอยากช่วยเพื่อนๆ ไม่ได้คิดว่า เว็บแก้วไดอารีเป็นองค์กรที่เก่ง หรือ มีชื่อเสียงด้านเอดส์แต่อย่างใด เพราะอย่างที่เคยเปรียบเทียบให้ฟังว่า เว็บแก้ว เป็นแค่บ้านเล็กๆที่พิกใจของเพื่อนๆที่ติดเชื่อ และ คนปกติที่ติดแชท เราเป็นเว็บโรคเอดส์ที่ดูจะไม่ค่อยมีสาระวิชาการมากเหมือนเพื่อนๆเว็บเอดส์อื่นๆ

เนื่องด้วย พวกเราจะออกแนวเด็กหลังห้อง เด็กกิจกรรม เราเน้นทำกิจกรรมเพื่อคนอื่น หรือ สังสรรค์เฮฮา ไม่เคร่งเครียด ความรู้เรื่องเอดส์ ก็มีตามมาตรฐาน พอสอบผ่าน เอาตัวรอดได้ แต่คงไม่เก่งกาจขนาดทำปริญญาด้านเอดส์ได้

ดังนั้น..... การพยายามจะจัดรวมกลุ่มแนะนำให้คำปรึกษา เป็นการทำได้จริงๆ พวกเราไม่ใช่มืออาชีพ ไม่ใช่พนักงานจัดอบรม แต่พวกเราจะมีใจที่จะช่วย งานคงออกมาไม่เนียนเหมือนมืออาชีพเค้าจัดกัน แต่ก็พยายามให้ดีที่สุดคะ...”

ตัวหนังสือทุกตัวที่เขียน พยายามบอกเล่าให้เข้าใจว่าเอดส์เป็นเรื่องที่ไม่น่ากลัว และ ไม่ได้เกิดจากการสำส่อนอย่างที่เข้าใจมาเป็นเวลา 20 กว่าปีที่คนไทยได้รู้จักคำว่า โรคเอดส์ เว็บไซต์นี้ชื่อว่า **แก้วไดอารี** - [www.kaewdiary.com](http://www.kaewdiary.com) ปัจจุบันมีสมาชิกมากกว่า 700 คน และอยู่ในสังคมอินเทอร์เน็ตมานาน 7 ปีกว่าแล้ว และพวกเขายังคงนำเสนอข้อมูลที่ทำให้ภาพลักษณ์ของผู้ติดเชื้อเปลี่ยนไปในทางสร้างสรรค์มากขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า สื่ออินเทอร์เน็ตสามารถทำให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเข้ามามีบทบาทในฐานะผู้นำเสนอ ผู้ผลิตหรือผู้สร้างความหมาย (Producer of meaning) รวมทั้งเป็นผู้กระทำ (Active) เองด้วย

เมื่อโลกจริงไม่ยอมรับการมีตัวตนอยู่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี และพยายามจะแบ่งแยก “พวกเขา” ให้ออกห่างจากคนปกติแบบ “พวกเรา” ทำให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีต้องแสวงหาสถานที่ที่สามารถประกาศความเป็นอยู่ถึงความเป็นตัวตนของตน นั่นก็คือโลกจำลอง โดยได้อาศัยเว็บไซต์ **แก้วไดอารี** ให้เป็นที่พิกพิงและหลบหนีโลกความจริงที่แสนเจ็บปวด ใช้เป็นที่พบปะและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน ปลอดภัยกันด้วยถ้อยคำที่เป็นมิตรผ่านทาง Web Board จนก่อเกิดเป็นชุมชนใหม่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในโลก Cyber ขึ้นมา สิ่งต่างๆเหล่านี้สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตผู้ติดเชื้อให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น สร้างความหมายของคำว่าเอดส์ขึ้นมาใหม่ และสร้างอัตลักษณ์ใหม่ในกลุ่มผู้ติดเชื้อ ก่อเกิดเป็นตัวตนในรูปแบบใหม่ เป็นชีวิตที่สอง (second life) ที่เป็นชีวิตใหม่ที่สดใสขึ้น กำลังใจและคำแนะนำที่ดีๆ เหล่านี้ได้สร้างความอบอุ่นและสบายใจแก่สมาชิกในเว็บไซต์ ทุกคนอยู่กันเหมือนพี่เหมือนน้องและได้ก้าวข้ามพรมแดนของโลกจริงและโลกเสมือนด้วยการนัดเจอกัน ออกไปทำกิจกรรมที่ดีๆ เพื่อสังคมร่วมกันเป็นบางครั้งบางคราว จนสามารถกล่าวได้ว่าเว็บไซต์นี้เป็นเสมือนที่พิกพิงของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เมื่อใดก็ตามที่พวกเขาเกิด

ความวุ่นวายใจ จากความกังวลต่อผู้คนรอบข้างเกี่ยวกับสถานะของผู้ติดเชื้อของพวกเขา และความสับสนในชีวิต พวกเขา ก็จะเข้ามาพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันในกลุ่มโซเชียลมีเดียที่ซึ่งคอยเป็นเกราะป้องกันสิ่งเลวร้ายจากโลกภายนอก และนอกจากที่จะเยียวยา รักษาแผลใจจากการแบ่งแยกทางสังคมของผู้ติดเชื้อเอชไอวีกันเองแล้ว ในบางโอกาสกลุ่มนี้ยังเป็นที่ยาวยารักษาคนอื่น ๆ ได้ด้วย เช่นผู้ป่วยมะเร็ง ภัย ซึ่งเป็นการให้พลังและเสริมพลังซึ่งกันและกัน ดังนั้น เว็บไซต์แก้วไดอารี่แห่งนี้จึงเป็นเสมือนชุมชนที่เป็นที่พักพิงของผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างแท้จริง

## ปัญหานำวิจัย

1. รูปแบบและความหมายของสัญลักษณ์บนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่เป็นอย่างไร
2. วาทกรรมเอดส์ที่พบในเว็บไซต์แก้วไดอารี่มีชุดวาทกรรมอะไรบ้าง และการสร้างวาทกรรมของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่เพื่อต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อในทัศนะของเว็บไซต์แก้วไดอารี่มีชุดอะไรบ้าง และสะท้อนอัตลักษณ์อะไร
3. ชุดวาทกรรมในปัญหานำวิจัยข้อ 2 ทำหน้าที่อะไร
4. วาทกรรมดังกล่าวสะท้อนภาพชุมชนโซเชียลมีเดียของผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างไร

## วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่ออธิบายรูปแบบและความหมายของสัญลักษณ์บนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่
2. เพื่อวิเคราะห์หาประเด็นของการสร้างวาทกรรมและศึกษารายละเอียดของการสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ที่ต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อในทัศนะของเว็บไซต์แก้วไดอารี่
3. เพื่อวิเคราะห์การทำหน้าที่ของชุดวาทกรรมต่างๆ
4. เพื่ออธิบายภาพชุมชนโซเชียลมีเดียของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่สะท้อนผ่านทางวาทกรรม

## ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาเว็บไซต์แก้วไดอารี่ (www.kaewdiary.com) ในช่วงเวลาดังตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2544 ซึ่งเป็นวันแรกที่คุณแก้วได้เขียนไดอารี่ จนถึงวันที่ 18 มีนาคม 2551 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 7 ปี โดยผู้วิจัยได้แบ่งการศึกษาออกเป็นสามส่วน คือ

1. **วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)** โดยแบ่งเนื้อหาที่จะวิเคราะห์ออกเป็นสามส่วนด้วยกัน คือ

1.1 วิเคราะห์รูปแบบของเว็บไซต์แก้วไดอารี่

1.2 วิเคราะห์ส่วนบันทึกประจำวันของคุณแก้วและสมาชิกท่านอื่นๆ

1.2 วิเคราะห์การพูดคุย การตอบคำถามระหว่างสมาชิกโดยผ่านทาง Web Board

2. **การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)** ในส่วนนี้จะใช้การสัมภาษณ์คุณแก้วและสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ เพื่อพูดคุยและตอบคำถามเกี่ยวกับวาทกรรมที่สะท้อนภาพชุมชนที่เป็นที่พักพิงแก่ผู้ติดเชื่อเอชไอวี

3. **การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)** เพื่อสังเกตการณ์การทำกิจกรรมของสมาชิกในชุมชนที่พักพิงนอกเว็บไซต์ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ว่า ตัวตนจริงๆ ของสมาชิกในชุมชนที่พักพิง เมื่อเจอหน้าและปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่นในสังคมจริงนั้น เหมือนหรือแตกต่างจากตัวตนเสมือนที่เราได้เห็นในโลกอินเทอร์เน็ตอย่างไร ซึ่งจะทำให้เราเห็นภาพของวาทกรรมและอัตลักษณ์ได้ชัดเจนขึ้น

## นิยามศัพท์

### วาทกรรม (Discourse)

1) ชุดของคำที่ปรากฏใน Text บันทึกประจำวัน บทสนทนา และยังหมายรวมถึงสี icon และอื่นๆ ที่ให้ความหมายและให้คุณค่าตามกฎเกณฑ์ของสังคมสถาบัน หรือปัจเจกบุคคลที่มีอำนาจในสังคมนั้น

2) ชุดของคำดังกล่าวที่อาจถูกผลิตซ้ำเพื่อต่อยอดให้กลายเป็นวาทกรรมที่ให้ความหมายแบบต่อสู้อันกลายเป็นความจริงของสังคมในที่สุด ซึ่งประกอบไปด้วย

2.1 Situation คือ เหตุการณ์ที่ครอบคลุมตัวบท

2.2 Function คือ หน้าที่ของวาทกรรมนั้นว่าทำหน้าที่

อะไร และก่อให้เกิดสิ่งใดตามมา เช่น การตอกย้ำ  
การผลิตซ้ำ การต่อสู้อย่างเป็นต้น

2.3 Goal คือ เป้าหมายสูงสุด ว่าต้องการอะไร และ  
ทำไปเพื่ออะไร

2.4 การสร้างภาพตัวแทนของแก๊งค์คืออะไร

### ภาพเหมารวม (Stereotype)

ในงานวิจัยนี้หมายถึง ภาพติดใจที่เว็บไซต์แก๊งค์ไดอารี่  
เห็นว่าสื่อมวลชนมีให้กับโรคเอดส์ คือ น่ากลัว น่า  
ขยะแขยง และติดโรคมาจากการสัมผัส

### อัตลักษณ์ (Identity)

ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่ง  
จะเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดย  
ผ่านการมองตัวเอง และคนอื่นมองเราในขณะนั้น ใน  
งานวิจัยนี้หมายถึง สิ่งประกอบสร้างที่เกิดขึ้นจากวาท  
กรรมของผู้ติดเชื้อเอชไอวี ในเว็บไซต์แก๊งค์ไดอารี่ เพื่อให้  
ผู้ที่เข้ามาในเว็บไซต์ได้รู้ความเป็นตัวตนของตนเอง  
ในความหมายใหม่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เช่น ผู้ติดเชื้อ  
เอชไอวีเป็นผู้ที่มองโลกในแง่ดี ช่วยเหลือสังคมและไม่  
เคยท้อแท้กับชีวิต เป็นต้น

### เว็บไซต์แก๊งค์ไดอารี่

ในงานวิจัยนี้หมายถึง <http://www.kaewdiary.com>

### ชุมชนไซเบอร์

ในงานวิจัยนี้หมายถึง เว็บบอร์ด (Web Board) หรือ  
กระดานข่าวในเว็บไซต์แก๊งค์ไดอารี่ ซึ่งผู้ติดเชื้อเอชไอวี  
ใช้ในการแลกเปลี่ยนทัศนะ และแสดงความคิดเห็น  
เป็นเสมือนชุมชนซึ่งเป็นที่พักพิงของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

### ผู้ติดเชื้อเอชไอวี / ผู้ติดเชื้อ

ในงานวิจัยนี้หมายถึง บุคคลที่มีภูมิคุ้มกันในร่างกาย  
เสื่อมหรือบกพร่อง ซึ่งเกิดจากการติดเชื้อไวรัสเอดส์  
หรือเอชไอวี แม้จะมีอาการเจ็บป่วยอยู่บ้าง แต่ก็ยัง  
สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติและสามารถทำงานได้

## ผู้ป่วยโรคเอดส์

อย่างเช่นคนปกติทั่วไป และเป็นสมาชิกของเว็บไซต์แก้ว  
ไดอารี่ ผู้วิจัยอาจใช้คำหนึ่งแทนกันได้  
ในงานวิจัยนี้หมายถึง บุคคลที่ติดเชื้อไวรัสเอดส์ที่  
เจ็บป่วยด้วยโรคแทรกซ้อนต่างๆ ไม่สามารถช่วยเหลือ  
ตนเองได้

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะช่วยให้เข้าใจรูปแบบของการต่อสู้ทางวาทกรรมของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่  
สะท้อนบนสื่ออินเทอร์เน็ต
2. เป็นแนวทางให้สื่อมวลชนได้นำวาทกรรมที่เกี่ยวกับโรคเอดส์ที่ถูกต้องมาเผยแพร่ให้กับ  
สังคม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อไป
3. เพื่อขยายขอบเขตการศึกษาเรื่องวาทกรรมเอดส์ในอินเทอร์เน็ต รวมถึงไปถึงเรื่องของผู้หญิง  
กับเอดส์ อันเป็นการเปิดประเด็นในวงวิชาการด้านนี้ให้กว้างขึ้น

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## บทที่ 2

### แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่” เป็นงานวิจัยในเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษาและวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse)
2. แนวคิดเรื่องกรอบกรงสารเชิงอุดมการณ์ (Ideology Schema)
3. แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation)
4. แนวคิดเรื่องการศึกษาโดยเกณฑ์การสรุปเหมารวม (Stereotype)
5. แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (Identity)
6. แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)
7. แนวคิดเรื่องสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication)
8. แนวคิดเรื่อง Cyber Space
9. แนวคิดเรื่องสตรีนิยม (Feminism)
10. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### แนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse)

มิเชล ฟูโกต์ (Michel Foucault 1926-1984) ได้กล่าวว่า วาทกรรม หมายถึง การศึกษาวิธีการและรูปแบบของอำนาจที่สื่อถ่ายทอดผ่านชุดของคำหรือข้อความ ที่มีความหมายในเรื่องเพศสภาพ (Gender) ชนชั้น (Class) เชื้อชาติ (Race) สื่อและพื้นที่ต่างๆ ทางสังคม เพื่อดูกระบวนการและลักษณะของการใช้อำนาจ การครอบงำอุดมการณ์ และความเท่าเทียมกันที่ถูกนำเสนอ ผลิตซ้ำ รวมทั้งต้านทานโดยชุดข้อความอื่นๆ ภายใต้บริบททางการเมือง สังคมและวัฒนธรรมนั่นเอง (บุษบรณ จินเจริญ, 2544)

นิธิ เอียวศรีวงศ์ ได้ให้ความหมายของวาทกรรมว่าหมายถึง การโยนโยนข้อเท็จจริงที่สลับซับซ้อนที่สุดเป็นข้อเท็จจริงทุกด้านที่สังคมนั้นรู้ เป็นองค์ความรู้ของสังคม วาทกรรมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเหมือนองค์ความรู้ก็เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น คนทุกคนตกอยู่ใต้อำนาจของวาทกรรมหนึ่งๆ

ทั้งสิ้น เพราะโลกภายนอกมันสัมพันธ์กันอย่างนี้ เราจึงควรมีสถานะอย่างนี้ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2532)

แฟร์คลาฟ (1982) ได้เสนอว่า วาทกรรม คือ รูปแบบหนึ่งของภาคปฏิบัติการทางสังคม มากกว่าที่จะเป็นกิจกรรมของปัจเจก การที่พูดว่า วาทกรรมเป็นรูปแบบหนึ่งของปฏิบัติการทางสังคมมีนัยยะหลายประการ

- ประการแรก วาทกรรมเป็นการกระทำรูปแบบหนึ่ง เป็นการกระทำที่คนปฏิบัติต่อโลก ต่อคนอื่นซึ่งกันและกัน และวาทกรรมก็เป็นในรูปของตัวแทนความคิด โดยผ่านทางภาษา และสัญลักษณ์ด้วย
- ประการที่สอง มีความสัมพันธ์เชิงวิภาษ (dialectical relationship) ระหว่างวาทกรรม และโครงสร้างทางสังคม หรืออีกนัยหนึ่งระหว่างปฏิบัติการทางสังคมและโครงสร้างทางสังคม โครงสร้างทางสังคมเป็นเงื่อนไขที่ก่อให้เกิดและเป็นผลของปฏิบัติการทางสังคม วาทกรรมสร้างมิติต่างๆ ของโครงสร้างสังคม ซึ่งมีมิติต่างๆ เหล่านี้ก่อรูปโครงสร้างทางสังคมไม่ทางตรงก็ทางอ้อม ปทัสถาน ขนบต่างๆ ความสัมพันธ์ อุดมการณ์ และสถาบัน วาทกรรมเป็นปฏิบัติการที่ให้ความหมายแก่โลก ซึ่งแยกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ 1) วาทกรรมสร้างสิ่งที่เรียกว่า อุดมการณ์ทางสังคม 2) วาทกรรมช่วยสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างคน 3) วาทกรรมสร้างระบบความรู้และความเชื่อ (อรวรรณ ปิลาพันธ์-โอวาท, กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับกรณีศึกษาไทย, 2546)

แฟร์คลาฟ ได้กล่าวว่า นอกจากวาทกรรมจะสร้างสิ่งต่างๆ แล้ว วาทกรรมยังสร้างจุดยืนของคนในสังคมฐานะ “ประธานในสังคม” (Social Subjects) เช่น เป็นหมอ เป็นคนไข้ เป็นอาจารย์ เป็นนักศึกษา และผลของวาทกรรมในเชิงสังคมเช่นนี้คือจุดเน้นของการศึกษา วาทกรรมวิเคราะห์ และจุดเน้นของการศึกษาอีกประการหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงทางประวัติศาสตร์ นั่นคือ วาทกรรมชนิดต่างๆ บูรณาการกันอย่างไร ภายใต้สภาพการณ์ทางสังคมหนึ่งๆ เพื่อที่จะสร้างวาทกรรมที่สลับซับซ้อนยิ่งขึ้นไป ตัวอย่างเช่น การสร้างวาทกรรมทางสังคมของโรคเอดส์ซึ่งประกอบด้วยวาทกรรมทางระบาดวิทยา วาทกรรมของการรุกรานทางวัฒนธรรมของตัวประหลาด วาทกรรมของมลพิษ การนิยามวาทกรรมเช่นที่กล่าวแล้วจะเน้นทางความหมายส่วนที่เป็นทฤษฎีและสังคม (social-theoretical sense) ของวาทกรรม

ศิริชัย ศิริกาเยะ (2535) (อวยชัย สังสนา, 2544) กล่าวว่า วาทกรรม คือ การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง Text (เนื้อหาหรือบท) กับ Context (บริบท) ในลักษณะของการสร้าง

ความหมายให้เกิดขึ้น และกิจกรรมที่เกิดเฉพาะในแต่ละวาทกรรมนั้นๆ คือ ดูที่ Act of Communication และการวิเคราะห์ Text ภายใต้ Context ที่มีความสัมพันธ์กันในการสร้างความหมายในวาทกรรมนั้นๆ ต้องอยู่ภายใต้บริบททางการสื่อสาร ซึ่งการสื่อสารในลักษณะนี้จะเกิดขึ้นในท่าเลหรือที่ตั้งและในสถานการณ์ทางสังคมบางอย่าง บริบทเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการสื่อสาร ความหมายของคำที่ใช้ สถานที่และภาษาที่ใช้ ดังต่อไปนี้ คือ

1. Substance ได้แก่ รูปวัตถุทางกายภาพ หรือตัวถ่ายทอด Text มีผลกระทบต่อความหมายของวาทกรรม เช่น หนังสือแบบสามมิติ ตัวหนังสือที่เป็นประกายจากแสงไฟขนาดใหญ่ หน้าจอคอมพิวเตอร์ขนาดเล็ก-ใหญ่ หน้าจอคอมพิวเตอร์มีด หรือ สว่าง เป็นต้น
2. Picture ภาพประกอบที่ดีจะต้องช่วยในการสื่อสารและสร้างความหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้น
3. Para Language (ปริภาษา) สิ่งที่เกิดขึ้นพร้อมกับภาษาเขียน คือ สิ่งที่เกิดขึ้นควบคู่กับตัวหนังสือที่เขียนหรือพิมพ์ เช่น การกำหนดขนาดของตัวหนังสือต่างกัน การใช้ตัวเอน ตัวหนา การย่อหน้า วรรคตอน การเว้นช่องไฟ เป็นต้น
4. Situation คือ เหตุการณ์ที่ครอบคลุมตัวบท ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของผู้ร่วมอ่าน วรรณกรรม
5. Co-Text คือ บริบทที่กล่าวถึงหรืออ้างถึงที่มีมาก่อนหรือตามมาภายหลังตัว Text ที่นำมาวิเคราะห์ เช่น การอ้างถึงคนหรือสถานที่
6. Intertext คือ วาทกรรมนั้นเกิดจากการมีประสบการณ์ร่วมตัวบท (Text) ที่ผู้ร่วมการสื่อสารรับรู้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของวาทกรรมอันอื่น หรือวาทกรรมที่เคยผ่านมา ก่อน แต่มีความสัมพันธ์กับตัวบท (Text) ที่ต้องการศึกษาตัวบท (Text) อันนี้มีผลต่อการตีความ
7. Participants คือ ความต้องการของผู้ร่วมทำการสื่อสารที่ต้องการมีส่วนร่วมในวาทกรรม รวมทั้งความเชื่อ ความรู้และทัศนคติที่มีต่อวาทกรรมนั้นๆ
8. Function คือ หน้าที่ของวาทกรรมนั้นทำหน้าที่อะไร เช่น การได้ความรู้หรือข้อมูลใหม่ๆ การเสนอแนะที่เป็นประโยชน์



ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องวาทกรรม (Discourse) มาเป็นแนวคิดหลักเพื่อทำความเข้าใจและวิเคราะห์กระบวนการตีความวาทกรรมเอดส์ เพื่อนำมาเป็นหลักในการศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบและความหมายของวาทกรรมให้ออกมาในเชิงรูปธรรม เพื่อนำไปสู่การตอบปัญหานักวิจัย

### กรอบทฤษฎีเชิงอุดมการณ์ (Ideology Schema)

เพื่อให้การแยก “พวกเรา” ออกจาก “พวกเขา” ได้ชัดเจนและง่ายขึ้น ในการวิจัยเรื่องวาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ผู้วิจัยได้เลือกใช้กรอบทฤษฎีเชิงอุดมการณ์เข้ามาช่วยตีความหมายสิ่งต่างๆ ทางสังคมด้วย ซึ่งประกอบไปด้วยเกณฑ์ต่างๆ ดังนี้

1. เกณฑ์ว่าด้วยสถานะความเป็นสมาชิก (Membership criteria) : เราเป็นพวกใคร? (และใครไม่ใช่พวกเรา?)
2. งานหลัก (Typical activities) : พวกเราทำอะไรกัน?
3. เป้าหมายสูงสุด (Overall aims): เราต้องการอะไร? และเราทำไปเพื่ออะไร?
4. ค่านิยมและคุณค่าที่พึงประสงค์ (Norms and Values) : สิ่งใดดี สิ่งใดชั่ว?
5. สถานะ (Position) : ความสัมพันธ์ระหว่างเรากับผู้อื่นเป็นอย่างไร?
6. ทรัพยากร (Resources) : เรามีทรัพยากรอะไรบ้าง? ใครที่สามารถเข้าถึงทรัพยากรของกลุ่มเรา?

กรอบทฤษฎีเชิงอุดมการณ์เป็นตัวแยก “พวกเรา” ออกจาก “พวกเขา” สัมพันธ์กับอัตลักษณ์ของเราที่แตกต่างจากคนอื่นอย่างเห็นได้ชัด วาทกรรมจากกรอบทฤษฎีเชิงอุดมการณ์มักอยู่ในรูป “เราคิดอย่างไรกับพวกเขา” พวกเราเป็นใคร จุดยึดคืออย่างไร วาทกรรมของเราจะจับกลุ่มอยู่ตรงนี้ และเนื่องจาก ideology เป็นสิ่งที่ค่อนข้างเป็นนามธรรม กลุ่มจึงมักต้องประยุกต์อุดมการณ์ให้เจาะจงลงไปที่ประเด็นหลัก เช่น ประเด็นสตรีนิยม หรือประเด็นศาสนา ซึ่งแสดงอัตลักษณ์ของตนเองอย่างโดดเด่น (สุกัญญา สุกบรรทัด, เอกสารประกอบการสอนวิชาวารสารศาสตร์กับวัฒนธรรม ภาคการศึกษาที่ 2/2548)

### แนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation)

Stuart Hall (Representation: Cultural Representation and Signifying Practices, 1997) กล่าวว่า ภาพตัวแทนคือ ความสัมพันธ์ของความหมายและภาษาในระบบของ

วัฒนธรรม หรือการให้ความหมายผ่านทางภาษาเพื่อใช้อธิบายถึงความหมายของบางสิ่งหรือบางเหตุการณ์ของสังคมเพื่อนำไปสู่การรับรู้ของผู้คน โดยเลือกส่วนสำคัญที่สุด (an essential part) ของสิ่งที่จะนำมาให้ความหมายผ่านกระบวนการการผลิตและแลกเปลี่ยนการรับรู้ความหมายระหว่างสมาชิกของแต่ละวัฒนธรรม ดังนั้น กระบวนการของภาพตัวแทนจึงเกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา (Language) สัญลักษณ์ (Signs) และมโนภาพ (images) เพื่อนำมาใช้แสดงถึงบางสิ่ง

เนื่องจากเป็นสิ่งที่ประกอบสร้างจากสังคมและวัฒนธรรมหนึ่งๆ มีการแลกเปลี่ยนความหมายและอุดมการณ์ มีการให้คุณค่าและตอกย้ำไว้ด้วยอุดมการณ์ทางสังคม ภาพตัวแทนจึงเกี่ยวพันกับเรื่องการครอบงำอุดมการณ์และการให้อำนาจในระบบสังคมและวัฒนธรรมนั้น

หากใช้แนวการศึกษาเรื่องวาทกรรมก็จะละเลยเรื่องภาพตัวแทนไปไม่ได้ ภาพตัวแทนนี้จะเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจระหว่างผู้สร้างและผู้ถูกสร้าง ภาพตัวแทนในสื่อได้อาศัยความหมายและเครื่องมือการถอดรหัสความหมายที่มีอยู่แล้วในสังคม ความหมายที่มีอยู่นี้จะเป็นตัวกำหนดกรอบการรับรู้ของสังคม และขีดเส้นจำกัดมิให้เข้าใจความหมายในแง่อื่นๆ ภาพตัวแทนจึงไม่ใช่ความจริงเพราะสื่อมิได้พยายามที่จะสะท้อนสภาพความจริงในสังคม แต่ภาพตัวแทนกลับเป็นผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการการเลือกสรรและตอกย้ำความจริงบางส่วน และเลือกที่จะเพิกเฉยกับบางส่วน การเสนอภาพซ้ำๆ นั้น ทำให้ผู้ที่ถูกสร้างภาพตัวแทนยอมรับโดยปริยายว่าภาพตัวแทนที่ว่าเป็นก็คืออัตลักษณ์ที่เป็นจริงของตน และมองไม่เห็นหนทางที่จะกำหนดอัตลักษณ์ของตัวเองได้อย่างไร หรือไม่ก็ประชดด้วยการขยายอัตลักษณ์ตามภาพตัวแทนนั้นให้เป็นที่กล่าวขวัญกันไปเสียเลย การที่เรารับรู้ภาพตัวแทนของ “คนอื่น” ว่าตรงข้ามกับเรา หรือไม่ใช่ “พวกเรา” จึงยอมผ่านกระบวนการเลือกสรรและกลั่นกรองของสื่อมวลชนที่เป็นกลไกและสวมแว่นกรองสีของอุดมการณ์หลัก เช่น กรณีของเอดส์และผู้ติดเชื้อเอชไอวี เมื่อใดที่มีการกล่าวถึงคำเหล่านี้ ก็มักจะมีการสนทนาและคิดไปต่างกันตามภูมิหลังของแต่ละคนเสมอ แม้กระทั่งคำสรรพนามที่ใช้แทนความหมายของ “โรคเอดส์” ก็ยังมีมากมาย เช่น โรคคนดำ (Black disease) โรครักร่วมเพศ (homosexual disease) โรคหญิงบริการ (Prostitutes disease) โรคสมัยใหม่ (modern disease) ความหลากหลายของคำเรียกชื่อต่างๆ เหล่านี้สะท้อนถึงทัศนคติ และแนวความคิดของบุคคลต่างๆ ในสังคม ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายในแง่ลบเกือบทั้งสิ้น แต่ไม่มีใครมองในแง่ของโรคที่ต้องการกำลังใจ โรคที่ต้องการการยอมรับจากสังคม หรือโรคของเหยื่อบริสุทธิ์บ้างเลย รวมไปถึงการให้ภาพของพวกที่เป็นผู้กระทำความผิด และผู้หญิงไม่ดี ภาพตัวแทนที่เป็นภาพด้านลบเหล่านี้ ทำให้ผู้ที่ถูกจำกัดอยู่ในกรอบของภาพตัวแทนนี้รู้สึกได้ถึงการใช้

พื้นที่ ไม่ได้รับการยอมรับการมีตัวตนอยู่ในสังคม และเกิดความรู้สึกแยกเขา แยกเรา และสร้างความรู้สึกรู้สึกท้อแท้ ด้วยตัวเองไปโดยปริยาย

เมื่อนำแนวคิดเรื่องภาพตัวแทน (Representation) มาจับรูปแบบการนำเสนอของสื่อเกี่ยวกับโรคเอดส์แล้ว ทำให้ผู้วิจัยได้มุมมองที่ชัดเจนว่า สื่อได้ผลิตซ้ำภาพตัวแทนของกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีตามอุดมการณ์หลักที่ครอบงำสังคมอย่างไร และในขณะเดียวกัน กลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีในเว็บไซต์แก้วโคออร์ที่ถูกระบุไว้ด้วยภาพตัวแทนเหล่านี้มีพลังต่อรองและต้านทานหรือปฏิเสธภาพตัวแทนและอำนาจที่กำหนดกระบวนการสร้างความหมายอย่างไร และในสังคมไทยภาพตัวแทนของผู้ติดเชื้อเอชไอวีแบบไหนที่ยึดครองพื้นที่อยู่ และภาพแบบไหนที่หายไป (วัตถุประสงค์ข้อที่ 3)

### แนวคิดเรื่องการศึกษาโดยเกณฑ์การสรุปเหมารวม (Stereotype)

การสรุปแบบเหมารวม หรือ ภาพเหมารวม มาจากคำว่า “stereotype” ใช้ในความหมายกว้าง ครอบคลุมถึงการตัดสินบุคคล และเหตุการณ์ ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ โดยการตัดสินนั้นอาศัยการประเมินผิวเผินจากกลุ่มที่สังกัดอยู่ หรือสิ่งที่ปรากฏให้เห็นได้ชัดเท่านั้น (บุษบรณ จินเจริญ, 2544)

จากการศึกษาพบว่ามีการใช้คำว่าภาพเหมารวมครั้งแรกราว 80 กว่าปีก่อน คือในปี ค.ศ. 1922 โดยนักหนังสือพิมพ์ชาวอเมริกันชื่อ “วอลเตอร์ ลิปป์แมน” (Walter Lippman) เพื่ออธิบายการตัดสินบุคคลโดยอาศัยความเป็นชาติพันธุ์ (ethnic) ของผู้นั้น แต่ปัจจุบันนี้ได้้นำคำว่าภาพเหมารวมไปใช้กว้างขวางถึงการอธิบายตัดสินบุคคลอื่นโดยอาศัยจากความเป็นกลุ่มเดียวกันของคน (ผศ.สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ , เดลินิวส์ , 7 กรกฎาคม 2548 อ้างถึง Jandt, Fred E. (2003))

ในทัศนะของนักสังคมวิทยา การสรุปเหมารวมไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบ หรือทั้งบวกและลบผสมกัน เช่น เรามักจะมีทัศนคติเหมารวมต่อหมอในทางบวก (เช่น เป็นคนเก่ง ฉลาด รวย) มีทัศนคติเหมารวมต่อนักการเมืองในทางลบ (เช่น หลอกลวง เห็นแก่ตัว พูดจาเชื่อถือไม่ได้) ซึ่งล้วนแต่เป็นอันตราย เพราะเป็นทัศนคติที่เกิดจากอคติมีผลทำให้เราด่วนสรุปในเรื่องดังกล่าวเร็วเกินไป สรุปอะไรเกินเลยจากข้อมูลที่มีอยู่ มองข้ามความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเอาความนึกคิดที่มีต่อกลุ่มมาประเมินค่าอย่างปราศจากการจำแนกแยกแยะ เป็นการลดลักษณะของกลุ่มบุคคลนั้นให้เหลือเพียงไม่กี่ลักษณะ และยึดติดลักษณะนี้ไว้อย่างถาวร

นอกจากนี้ยังใช้เป็น การแบ่งแยกเพื่อสร้างความแตกต่างและสร้างเส้นแบ่งขอบเขตอย่างชัดเจนจนเกิดการแบ่งแบบคู่ตรงข้าม (Binary Opposition) (บุษบรณ จินเจริญ, 2544)

นักจิตวิทยา (Nisbett, 1980) พยายามอธิบายภาพเหมารวมว่าเป็นความเข้าใจผิดพลาดของสมองคนเราในการรับรู้บุคคลอื่น เหมือนกับความผิดพลาดของสมองคนเราในการรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เป็นผลจาก “ภาพลวงตา” (visual illusion)

ภาพเหมารวมก็มีนัยที่คล้ายคลึงกับคำว่า “อคติ” ทั้งสองสิ่งนี้เป็น “กำแพงซีดขาว” ในการสื่อสารของคนเรา เป็นอุปสรรคในการเข้าถึงหรือรับรู้ “ความจริงแท้” (truth) และทำให้ไม่เกิดการเรียนรู้ขึ้น

## Media Stereotypes ภาพเหมารวมในสื่อ

การพิจารณาถึงลักษณะของ “ภาพเหมารวมในสื่อมวลชน” (media stereotypes) อาจแบ่งได้ 2 ประเด็น คือ ประการแรก ภาพเหมารวมของสื่อมวลชนที่มีต่อผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง หรือสื่อมวลชนเป็นกลไกในการสร้างและการถ่ายทอดการสรุปเหมารวมต่างๆ อยู่ตลอดเวลา เช่น แห้งขาว ผู้ที่ตกเป็นข่าว เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นต้น (นัทธนัย ประสานนาม, 2550)

สื่อมวลชนที่ไม่ตระหนักในจริยธรรมวิชาชีพ มีภาพเหมารวมต่อบุคคลที่ปรากฏเป็นข่าวตอกย้ำซ้ำๆ กัน บางกรณี “สื่อมีการวาดภาพ” (media portrayal) ผู้ที่ตกเป็นข่าวออกมาให้ปรากฏในข่าวเหมือนๆ กันไป เช่น เด็กเร่ร่อนมีนิสัยชอบขโมย นักศึกษาขายตัวหาค่าเทอม ผู้หญิงถูกเอาเปรียบเสมอ เกย์มีพฤติกรรมน่ารังเกียจ ผู้ชายเป็นใหญ่ ทุกครั้งที่มีการพูดถึงปัญหาอาชญากรรม ทุกคนจะคิดถึงกลุ่มวัยรุ่นว่าเป็นกลุ่มคนที่ใช้ยาประเภทนี้ เมื่อมีการพูดถึงโรคเอดส์ทุกคนจะคิดถึงกลุ่มรักร่วมเพศ และการสำส่อน เป็นต้น ทั้งๆ ที่ข้อเท็จจริงของแต่ละกรณีข่าว แต่ละเหตุการณ์ย่อมแตกต่างกัน เพราะมีปัจจัยและสภาพแวดล้อมในเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน ในเรื่องนี้ เป็นที่มาให้สื่อถูกสังคมตัดสินว่าด่วนชิงตัดสินเป็นศาล

แม้สื่อจะแย้งว่าภาพเหมารวมเหล่านี้เป็นการยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นในสังคมก็ตาม แต่คนทำสื่อจะต้องมองข้ามไปอีกชั้นและตระหนักให้ดีกว่า สื่อสามารถแสดงบทบาทได้ทั้งช่วยแก้ไขหรือช่วยซ้ำเติม ซึ่งคนทำสื่อเลือกได้เพื่อให้สังคมดีขึ้น

อีกประการคือ ผู้รับสื่อเหมารวมสื่อทุกชนิดเป็นสื่อมวลชน และให้ภาพเหมารวมว่า สื่อมวลชนทำร้ายสังคม โดยมีได้นึกถึงว่าสื่อมวลชนอีกส่วนหนึ่งทำหน้าที่ มีบทบาทในการ ตรวจสอบการใช้อำนาจมิชอบ การเอาเปรียบ และผดุงความยุติธรรมในสังคม

แนวคิดเรื่องเกณฑ์การสรุปเหมารวม (Stereotype) จะเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ช่วยให้เห็นภาพ แนวคิด และการทำงานของสื่อที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอภาพโรคเอดส์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งภาพใน ด้านลบและภาพในด้านบวกของสื่อมวลชน

### แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (Identity)

อัตลักษณ์ (identity) เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งจะ เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองตนเองและการที่คนอื่นมองเรา อัตลักษณ์ต้องการความตระหนัก (awareness) ในตัวเราและพื้นฐานของการเลือกบางอย่าง นั่นคือเราจะต้องแสดงตนหรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือก ความสำคัญของการ แสดงตนก็คือ การระบุได้ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกลุ่มหนึ่งและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่น อย่างไร และ “ฉันเป็นใคร” ในสายตาคนอื่น (นัทธนัย ประสานนาม, 2550)

อัตลักษณ์ถูกก่อตัวขึ้นโดยผ่านการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และบุคคลหนึ่งๆ สามารถที่จะ มีอัตลักษณ์ที่หลากหลาย และเมื่อบุคคลยอมรับอัตลักษณ์ใดอัตลักษณ์หนึ่งในเวลานั้น มันจะมี กระบวนการที่แตกต่างในการแทนที่ ในขณะที่บุคคลทำการกำหนดตำแหน่งของตนเองก็จะถูก ตำแหน่งจากผู้อื่นในโลกทางสังคมเสมอ อัตลักษณ์จึงเป็นผลผลิตที่เกิดขึ้นจากความสัมพันธ์ของ เรากับคนอื่นและสังคมที่เราอาศัยอยู่ อัตลักษณ์จึงเกี่ยวข้องกับการมองตัวเราเองที่ว่า “ฉันมอง ตัวเองอย่างไร และคนอื่นมองฉันอย่างไร” ซึ่งเป็นการกำหนดตำแหน่ง (position) ที่ระลึกถึงทาง สังคม ไม่ใช่เพียงแค่ตัวเรารู้เท่านั้นแต่ยังเกิดจากที่คนอื่นรับรู้ด้วย อย่างไรก็ตามการที่เรา มอง ตัวเองอย่างไร และคนอื่นมองเรานั้นอาจไม่สอดคล้องกันเสมอไป

วาทกรรมในทรวงศ์ของ Stuart Hall เชื่อว่า อัตลักษณ์เป็นเพียงสิ่งประกอบสร้างโดย ความเป็นตัวตนนั้น เป็นเพียงชิ้นส่วนหลายๆชิ้นที่ถูกประกอบรวมกันขึ้นมาเท่านั้นเอง และภายใต้ บริบทของสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งอาจมีการเชื่อมต่อกันส่วนต่างๆ เข้าด้วยกันและส่งผลต่อ การแสดงออกของบุคคลในลักษณะหนึ่ง แต่เมื่ออยู่ภายใต้บริบทที่แตกต่างไปอาจมีการเชื่อมต่อกัน ส่วนต่างๆ และส่งผลต่อการแสดงออกของบุคคลในอีกรูปแบบหนึ่งก็ได้ ฉะนั้นวาทกรรมภายใน

ตัวบุคคลจึงสามารถเคลื่อนย้ายไปมาได้ภายในบริบทสังคมที่แตกต่างกัน มนุษย์คนหนึ่งจึงเป็นเพียงผลรวมของวาทกรรมหลายหลายชุดที่อาจขัดแย้งหรือส่งเสริมกัน และลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคนก็เกิดมาจากการผสมผสานวาทกรรมเหล่านั้นไปในทิศทางที่แตกต่างกัน คนเราจึงสามารถสร้างอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันและหลากหลายได้ในสถานการณ์ต่างๆ (อภิญา เพ็ญฟูสกุล, 2543) เช่น สมาชิกเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ซึ่งต้องปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์เมื่อตนเข้าไปเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสังคมใหม่ สมาชิกของกลุ่มต้องเข้าใจบทบาท หน้าที่ของตนในขณะนั้นว่าตนอยู่ในสถานภาพใด เมื่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีอยู่ในสังคมที่ทำงาน เขาอาจต้องปกปิดสถานภาพของผู้ติดเชื้อไว้และพยายามทำตัวให้กลมกลืนกับผู้คนในที่ทำงาน แต่เมื่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้นั้นเข้ามามีปฏิสัมพันธ์กับผู้ติดเชื้อเอชไอวี คนอื่นๆ ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ เขาก็อาจเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองให้กลายเป็นอัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับเอดส์ เช่น ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน บรรยายความอัดอั้นที่ได้เจอมาจากคนรอบข้าง หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องสุขภาพของตัวเองกับสมาชิกคนอื่นๆ เป็นต้น

ผู้วิจัยใช้แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (Identity) เพื่อศึกษาและตอบคำถามเรื่องการสร้างและเรื่องความคิด ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เกี่ยวกับคำถามที่ว่า “ฉันคือใคร” รวมไปถึงค้นหาสิ่งที่แฝงอยู่ภายใต้อัตลักษณ์นั้น (วัตถุประสงค์ข้อที่ 2)

### แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)

ฮาเบอร์มาส (Habermas) เป็นนักวิชาการในสำนักแฟรงเฟิร์ต ที่มีความสนใจเรื่องบทบาทของการสื่อสาร หรือสื่อมวลชนกับการสร้างพื้นที่สาธารณะ ซึ่งนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย เขาได้นิยามว่า แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ “ความรู้สึกเป็นส่วนรวม” (Sense of Public) (มนทกานต์ เชื้อมชิต , 2545)

ฮาเบอร์มาสได้ศึกษาประวัติศาสตร์ของการเกิดขึ้นของพื้นที่สาธารณะในยุโรปที่คลี่คลายจากความหมายรูปธรรมมาเป็นความหมายเชิงนามธรรม และพบว่าในสังคมศักดินาก่อนหน้าศตวรรษที่ 17 - 18 นั้น สถาบันกษัตริย์และสถาบันศาสนาเท่านั้นที่มีอิทธิพลในการเข้าถึงพื้นที่สาธารณะในทางการเมือง (public sphere in political society) ซึ่งหมายความว่า มีแต่สองชนชั้นนี้เท่านั้นที่มีอำนาจในการตัดสินใจกิจการสาธารณะต่าง ๆ แต่ทว่าเมื่อเริ่มช่วงปลายศตวรรษที่ 17 ต่อกับศตวรรษที่ 18 บรรดาชนชั้นกระฎุมพี (พ่อค้า ช่างฝีมือ) ก็ได้เริ่มสร้าง "พื้นที่สาธารณะ" แบบใหม่ขึ้นมา บรรดาพ่อค้า ช่างฝีมือ และปัญญาชน รวมทั้งนักหนังสือพิมพ์จะมานัดพบกัน

ตามร้านค้ากาแฟ โรงเหล้า ห้องรับแขกในบ้าน และพูดคุยอภิปรายกันเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ของบ้านเมือง โดยมีหนังสือพิมพ์เป็นศูนย์กลางทั้งในแง่การกระจายข่าวสารและตีพิมพ์ข้อคิดเห็นจากการสนทนา พื้นที่สาธารณะดังกล่าวได้กลายเป็นพื้นที่ต่อสู้ทางการเมืองที่สำคัญยิ่งของชนชั้นกรรมกรพี จนกระทั่งชนชั้นกรรมกรพีสามารถช่วงชิงอำนาจทางการเมืองมาได้

แต่ปัจจุบันหน้าที่ของพื้นที่สาธารณะได้เปลี่ยนแปลงไป จากที่เคยเป็นเครื่องมือการต่อสู้ของชนชั้นกลางที่ดำเนินการต่อชนชั้นศักดินา ก็ได้ถูกแทนที่หรือเปลี่ยนรูป (transform) ทั้งในด้านโครงสร้างมาเป็นปริมาตรสาธารณะสมัยใหม่ในคริสต์ศตวรรษที่ 20 กลายเป็นหน้าที่ทางเศรษฐกิจ ทางสังคม หรือทางวัฒนธรรม เป็นเรื่องของการพักผ่อนหย่อนใจ พื้นที่สาธารณะในปัจจุบัน จึงไม่ใช่สถานที่แสดงความคิดเห็นเพื่อให้เกิดข้อสรุป หรือเกิดความสอดคล้องกันดังเช่นที่เกิดขึ้นในอดีต แต่เป็นการแสดงความคิดเห็นที่ผู้แสดงความคิดเห็น ต่างมีจุดยืนที่หลากหลาย และเป็นตัวของตัวเอง ซึ่งไม่จำเป็นต้องมีข้อสรุปที่เห็นพ้องตรงกันในท้ายที่สุดก็ได้ และในอีกความหมาย พื้นที่สาธารณะในปัจจุบัน อาจหมายถึง การกำหนดพื้นที่ให้โดดเด่นออกมาจากส่วนอื่นๆ เมืองค์ประกอบทางกายภาพที่แน่นอน ในแง่มิติการเข้าถึง เป็นพื้นที่ที่ใครๆ ก็สามารถเข้าออกได้โดยไม่จำเป็นต้องแจ้งวัตถุประสงค์ เพียงแต่อาจต้องมีกฎกติกาบางอย่าง (ซึ่งตรงกันข้ามกับพื้นที่ส่วนตัว)

ในปัจจุบัน เรากำลังก้าวเข้าสู่ยุคคลื่นลูกที่สาม โดยมีสื่ออิเล็กทรอนิกส์มาทำหน้าที่สร้างพื้นที่สาธารณะแบบใหม่ๆ ที่มีหน้าตาเปลี่ยนไปจากสมัยก่อน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ สื่อคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต ที่มีธรรมชาติที่เหมาะสมกับการโต้เถียงอภิปราย ผลของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ จึงก่อให้เกิดชุมชนเสมือน (Virtual Communication) ที่ปฏิสัมพันธ์ทางคอมพิวเตอร์ การสื่อสารแบบชุมชนเสมือนนี้จะเปลี่ยนรูปแบบการสื่อสารแบบเผชิญหน้า (Face-to-Face Communication) ขึ้นมาใหม่เพราะผู้ส่งสารและผู้รับสารจะสนทนาพูดคุยกันได้แบบตัวต่อตัว ข้อที่แตกต่างไปจากการสื่อสารแบบเผชิญหน้าอย่างเดิมก็คือ การเผชิญกันในโลกของคอมพิวเตอร์ (Cyberspace) ไม่ใช่โลกทางกายภาพ (บุษบรรณ จินเจริญ, 2544)

แม้ว่าคนส่วนใหญ่จะสรุปว่าหน้าที่ของพื้นที่สาธารณะได้เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่ผู้วิจัยกลับมองว่า ในอีกมิติหนึ่งพื้นที่สาธารณะยังคงรักษาหน้าที่เดิมของมันเองอย่างไม่เสื่อมคลาย นั่นก็คือ หน้าที่ในการเป็นพื้นที่เรียกร้องและต่อสู้ของผู้คน โดยเฉพาะในสื่ออินเทอร์เน็ต พื้นที่สาธารณะยังคงทำหน้าที่ให้พื้นที่และให้สิทธิ ให้เสียง แก่คนหลายๆ กลุ่ม เช่น โสเภณี ม้ง

รวมไปถึงผู้ติดเชื้อเอชไอวี ด้วย ซึ่งสิทธิและเสียงเหล่านั้น นำมาซึ่งวาทกรรม อัตลักษณ์ และ ชุมชนในรูปแบบใหม่ๆ ที่เป็นต้นเหตุสำคัญที่ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาเรื่องวาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์ แก้วไดอารี่

## **แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication)**

การสื่อสารด้วยคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) หมายถึง ระบบ การสื่อสารข้อมูลทั้งที่เป็นข้อความ ภาพ สัญลักษณ์ และเสียง ระหว่างคอมพิวเตอร์เครื่องหนึ่ง ไปสู่คอมพิวเตอร์อีกเครื่องหนึ่ง หรือหลายๆ เครื่อง โดยใช้สื่อกลางคือ ระบบโทรคมนาคม (Telecommunication System) เช่น โทรศัพท์ โทรสาร เคเบิลใยแก้ว หรือดาวเทียม เป็นต้น (วลักษณ์ภมล เอี่ยมวิวัฒน์กิจ, 2541)

อัลวิน ทอฟเลอร์ (Alvin Toffler) กล่าวถึงการสื่อสารยุคปัจจุบัน หรือยุคคลื่นลูกที่สาม ไว้ว่า สังคมในยุคคลื่นลูกที่สามนี้ ระบบเศรษฐกิจมีความต้องการแรงงานที่มีความแตกต่างและ หลากหลาย ดังนั้น การสื่อสารจึงมุ่งเน้นไปที่การส่งข่าวสาร ความคิด สัญลักษณ์หรือภาพที่มี ลักษณะแตกต่างกันไปยังกลุ่มผู้รับ ซึ่งแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ อายุ อาชีพ และการใช้ชีวิต

นอกจากนั้น อัลวิน ทอฟเลอร์ (Alvin Toffler) ยังได้กล่าวถึง ระบบสื่อสารมวลชนโลก แบบใหม่ไว้ในหนังสือ “อำนาจใหม่” (Power Shift) ว่า สื่อสารมวลชนโลกแบบใหม่นั้น ต้องมี ความสามารถที่จะรองรับข้อมูลสารสนเทศได้ในปริมาณมาก ทั้งยังส่งผ่านและแปรรูปได้ในอัตรา ความเร็วสูง สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ เมื่อสื่อมวลชนมีลักษณะโครงสร้างพื้นฐานอิเล็กทรอนิกส์ หรือโครงสร้างของระบบโทรคมนาคมและอุปกรณ์เครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

1. **มีคุณสมบัติด้านการปฏิสัมพันธ์ (Interactivity)** หมายถึง การที่ผู้รับสาร สามารถปฏิสัมพันธ์กับข่าวสารที่ได้รับ แต่เดิมการปฏิสัมพันธ์จะเกิดขึ้นเฉพาะในกรณีของการ สื่อสารระหว่างบุคคลแบบเผชิญหน้า ความก้าวหน้าที่เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาท ตัวอย่างเช่น อีเมลล์ คอมพิวเตอร์ ที่มีคุณสมบัติที่จะสามารถสร้างปฏิริยาตอบสนองและสร้างปฏิสัมพันธ์ ในทันที และในการสื่อสารระบบนี้ รูปแบบของการรับส่งสารจะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ทั้งผู้ ส่งสารและผู้รับสาร สามารถเป็นได้ทั้ง 2 บทบาท คือ เป็นได้ทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารในเวลา เดียวกัน



2. **มีคุณสมบัติด้านความเป็นส่วนตัว (Individualization)** รูปแบบการสื่อสารมวลชนดั้งเดิมนั้นจะมีแต่สร้างให้เกิดการกระจายในวงกว้าง ทุกคนจะรับรายการเหมือนกันในเวลาเดียวกัน แต่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทำให้ผู้รับสารสามารถมีทางเลือกมากขึ้น

Hoffman (1995) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยเรื่อง “Commercial Scenarios for the Web: Opportunities and Challenges” ว่า โดยธรรมชาติของอินเทอร์เน็ตนั้นสามารถกล่าวได้ว่าเป็นสื่อที่มีลักษณะหลายโฉมหน้า (Multifaced) เนื่องจากการผสมผสานระหว่างการเป็นช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal) และการเป็นช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Communication)

นอกจากนั้น คุณลักษณะพิเศษที่เห็นได้ชัดเจนของการสื่อสารอินเทอร์เน็ตก็คือความสามารถในการลดข้อจำกัดเรื่องเวลาและระยะทางในการสื่อสาร (Time and Space) ออกไปได้อย่างสิ้นเชิง เพราะไม่ว่าผู้รับสารหรือผู้ส่งสารจะอยู่บริเวณซีกโลกใดๆ ของโลกต่างก็สามารถสื่อสารถึงกันได้ เมื่อเข้าไปอยู่ในการสื่อสารอินเทอร์เน็ต

โรเนลด์ อี ไรซ์ (Ronald E. Rice) กล่าวในบทความเกี่ยวกับโครงสร้างของสังคมแบบใหม่ภายใต้ยุคสังคมสารสนเทศ (New Patterns of Social Structure in an Information Society) ว่า "IT" ทำให้คนมีความสามารถในการเข้ามามีบทบาทในสังคมมากขึ้น เพราะผู้คนที่จะสามารถที่จะสื่อสารกับทุกคนที่ต้องการ (ซึ่งอยู่ในระบบเดียวกัน) และสามารถสื่อสารกันได้ตลอดเวลา ช่วยลดความแตกต่างทางด้านสถานะของคนได้มาก คอมพิวเตอร์ช่วยสร้างความเท่าเทียมกันเป็นที่เชื่อกันว่าระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์จะช่วยให้กลุ่มคนที่ไม่เคยเชื่อมต่อกันมาก่อนต้องมาติดต่อกันมากขึ้น ทำให้เกิดวัฒนธรรมย่อย ๆ (subculture) แม้จะมีความแตกต่างกันบ้างในด้านความคิด

การเกิดขึ้นของ CMC กระตุ้นความสนใจของนักวิจัยด้านการสื่อสารระหว่างบุคคล ดังจะเห็นได้จากการที่งานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาธรรมชาติของ CMC โดยมุ่งประเด็นความสนใจไปที่กระบวนการความนึกคิดทางสังคม (Social Cognitive Processes) กระบวนการระหว่างบุคคล (Interpersonal Processes) และกระบวนการทางจิตวิทยา (Psychological Processes) ซึ่งมีผลกระทบต่อวิธีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อของคน และการศึกษาในประเด็นเหล่านี้ยังเป็นการศึกษาในแนวเปรียบเทียบให้เห็นความเหมือน ความแตกต่างระหว่าง CMC กับการ

สื่อสารแบบกลุ่ม (Group Communication) และการสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตากัน (Face-to-Face Communication) ในบริบทปกติ (ที่ไม่มี CMC) อีกโสดหนึ่งด้วย

ในด้านแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับ CMC ซึ่งจัดว่าอยู่ในสาขา “New Media” นั้น เริ่มจากการนำเสนอของ Everett Roger ในหนังสือ “Communication Technology” The New Media in Society” (Free Press, 1986) Roger ได้เสนอว่ามณฑลการศึกษาด้านการสื่อสารเริ่มที่จะก่อตัวและเติบโตเป็นสาขาวิชาที่แยกออกจากสังคมวิทยา จิตวิทยาสังคม และวาทวิทยาก็เพราะสื่ออิเล็กทรอนิกส์โทรคมนาคมและผลกระทบของมันนี่เองที่เริ่มดึงดูดความสนใจอย่างแรงกล้าของนักวิจัยและนักวิชาการจากหลากหลายกลุ่ม จนทำให้ต้องอพยพมาสู่สาขาใหม่นี้ ประมาณช่วงทศวรรษ 1960 การศึกษาสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ได้กลายเป็นศูนย์กลางของการศึกษาวิจัยด้านการสื่อสาร

### **ชุมชนใหม่ ความหมายใหม่**

ความหมายทางสังคม (Social Meaning) เป็นผลผลิตของทุกๆ สังคม หากเราพิจารณาว่าชุมชนเทียมที่กำลังก่อตัวขึ้นนี้ มีคุณสมบัติเป็นสังคมหนึ่ง เราก็คงจะกล่าวได้ว่าชุมชนนี้มีความหมายเป็นของตัวเอง แต่เป็นความหมายที่เพิ่งจะเกิดขึ้น (Emergent) และแตกต่างไปจากความหมายทางสังคมในสังคมอื่นๆ ที่ปรากฏอยู่ในเชิงกายภาพที่สัมผัสได้ด้วยตาเนื้อชัดเจนกว่า (วลักษณ์กมล เขียมวิวัฒน์กิจ, 2541)

ในการศึกษาความหมายทางสังคม หรือความเป็นสังคมที่สร้างขึ้นใน CMC มักจะศึกษาเกี่ยวกับ (1) การเล่น (to Play) กับรูปแบบการแสดงออกด้วยการสื่อสารลักษณะใหม่ๆ (2) การแสวงหา (to Explore) ความเป็นตัวตน/จุดยืนในชุมชน (Public Identities) (3) การสร้าง (to Create) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสร้างบรรทัดฐานการแสดงออกทางพฤติกรรม (Behavioral Norms) (4) เมื่อใดก็ตามที่องค์ประกอบของการกระทำดังกล่าวเกิดขึ้นและมีพัฒนาไปจนถึงขั้นที่สร้างความเข้าใจตรงกันภายในกลุ่มเฉพาะได้มั่นคง ไม่คลอนแคลน กลุ่มเฉพาะดังกล่าวก็มีแนวโน้มที่จะเป็นชุมชนขึ้นมาได้

สื่อคอมพิวเตอร์มักจะถูกใช้เป็นโอกาสในการแสดงออกโดยการสื่อสารรูปแบบต่างๆ ที่หลากหลาย (Fox, 1983; Dorst, 1990) เช่น Fox พบว่า เครือข่ายการสื่อสารในโรงเรียนถูกใช้เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนเรื่องตลกและปริศนาคำถาม นอกจาก CMC จะถูกใช้เพื่อ

วัตถุประสงค์ในการแสดงออกแล้ว สูงขึ้นไปอีกขั้นหนึ่ง คือ สื่อคอมพิวเตอร์สามารถนำไปสู่การ  
สร้างรูปแบบการแสดงออกด้วยการสื่อสารใหม่ๆ Bakhtin (1986) เสนอว่า ในขณะที่กลุ่มมีการ  
พัฒนาปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา กลุ่มก็จะสร้างความหมายเฉพาะกลุ่มขึ้นมาด้วย และในที่สุด  
รูปแบบใหม่ของการใช้ถ้อยคำหรือประเภทของการใช้ถ้อยคำสื่อสาร (Genres) ก็จะมีลักษณะ  
เฉพาะตัว เป็นคุณสมบัติเฉพาะของชุมชนหรือกลุ่มนั้น

ตัวอย่างของรูปแบบใหม่ของการใช้ภาษาและถ้อยคำสื่อสารมีมากมาย อาทิการใช้  
"Graphic Icons" ที่เป็นเครื่องหมายวรรคตอนการแสดงหน้ายิ้ม เป็นการแสดงออกชนิดใหม่ที่  
รู้จักกันดี ถ้อยคำและเครื่องหมายที่แสดงความหมายเฉพาะซึ่งใช้ศัพท์เฉพาะเรียกกันโดยทั่วไป  
ว่า "Emoticons" ต่างๆ นั้น จะถูกรวบรวมไว้ในพจนานุกรมเฉพาะพวก เช่น "Emoticons"  
แสดงความหมายเกี่ยวกับใบหน้าลักษณะต่างๆ จะมีรวบรวมไว้ในพจนานุกรมหน้ายิ้ม (Smiley  
Face Dictionaries) หรือการใช้รูปดอกไม้แสดงการให้กำลังใจ เป็นต้น ผู้ใช้คอมพิวเตอร์ใน  
ชุมชนหรือกลุ่มเฉพาะจะเลือกสรรและเรียนรู้การใช้โดยการถอดรหัสเพื่อทำความเข้าใจระหว่างการ  
มีปฏิสัมพันธ์ด้วยการแสดงออกทางการสื่อสาร สัญลักษณ์แสดงความหมายลักษณะต่างๆ จะถูก  
ใช้หมุนเวียนผ่านการปฏิสัมพันธ์ในหมู่ผู้ใช้ และเป็นเครื่องชี้ว่าผู้ใช้ตระหนักรู้ว่า ชุมชนของพวกเขา  
มีรูปแบบการแสดงออกที่มีลักษณะเป็นของกลุ่มโดยเฉพาะ ผู้ที่อยู่ในกลุ่มหรือในชุมชนเดียวกัน  
เท่านั้นที่จะสามารถถอดรหัส (Codification) เพื่อเข้าใจความหมายที่ถูกซ่อนใส่เอาไว้ใน  
สัญลักษณ์หรือ Emoticons ลักษณะต่างๆ

นอกจากการใช้ "Emoticons" เป็นรูปแบบการแสดงออกเพื่อแสดงความหมายแล้ว ผู้ใช้  
สื่อในกลุ่มชุมชนยังใช้วิธีการอื่นๆ ในการแสดงความหมายเชิงอวัจนภาษา (Nonverbal  
Information) อีกด้วย อาทิ การใช้ตัวอักษรที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ (ในกรณีภาษาอังกฤษ) การขีด  
เส้นใต้ หรือใช้ตัวหนา กับบทสนทนา เพื่อให้ความหมายแสดงการเน้นย้ำความสำคัญ และการ  
ใช้วัจนภาษาเขียนอธิบายรายละเอียดพฤติกรรม หรือการใช้ตัวอักษรย่อ (Acronyms) แสดง  
อารมณ์ความรู้สึกแทน "Rolling on the Floor Laughing" เพราะผู้สื่อสารไม่สามารถได้ยิน  
เสียงหัวเราะของผู้ที่สนทนาด้วย

งานของ Myers (1987b) และ Hellerstein (1985) ชี้ให้เห็น " ความสัมพันธ์" ในอีก  
มิติหนึ่ง คือ ระหว่างผู้สื่อสารกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ผู้สื่อสารประเภท "Heavy users" จะใช้  
สื่อคอมพิวเตอร์เป็นเวลานานมากกว่าใช้โทรศัพท์หรือการสื่อสารแบบเห็นหน้าค่าตา เพื่อ  
วัตถุประสงค์เดียวกันคือ ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

Myers พบว่า ในบรรดาพวก “Heavy users” นี้ยังแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มย่อยๆ คือ พวกฉลาดใช้เทคโนโลยี และพวกค่อนข้างฉลาดใช้เทคโนโลยี ทั้ง 2 กลุ่มมีความสามารถในการจัดการการไหลของสารได้เป็นอย่างดี กลุ่มที่มีความสามารถจัดการกับการไหลของสารซึ่งสัมพันธ์กับการจัดการเรื่อง “ความสัมพันธ์ on-line” นี้ อาจเรียกได้ว่าเป็น “ผู้เชี่ยวชาญทางสังคม” (Social Experts) คือ พวกที่รู้และเข้าใจพร้อมทั้งจัดการกับกลไกความสัมพันธ์ภายในกลุ่มได้ ด้วยการจัดการเกี่ยวกับการไหลของข้อมูลข่าวสาร โดยอาศัยความเชี่ยวชาญการใช้เทคโนโลยี กลุ่มคนเหล่านี้จะมองคอมพิวเตอร์ในฐานะที่เป็นชุมชนแห่งหนึ่ง และเป็นเครือข่ายการสื่อสารที่เป็นฐานรองรับความสัมพันธ์ทางสังคม กลุ่มคนดังกล่าวจะตีความเนื้อหาที่ถูกสื่อสารว่าเป็นการแสดงออกซึ่งค่านิยมและมองผลของการสื่อสารว่าเป็นการสร้างบทบาทขึ้นมาในชุมชน

ข้อค้นพบเกี่ยวกับประเด็นความสัมพันธ์อีกประการหนึ่งคือ ผู้ที่สร้าง “ความสัมพันธ์ on-line” จะขยับความสัมพันธ์ไปสู่การใช้ช่องทางอื่นๆ เพิ่มขึ้นด้วย เช่น Parks และ Floyd (1996) พบว่า ผู้ที่มีความสัมพันธ์กับผู้สื่อสารอื่นๆ ใน CMC จะใช้ช่องทางการสื่อสารทางโทรศัพท์จดหมาย และการพบปะแบบเห็นหน้าค่าตากันเพิ่มขึ้นด้วย

ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเรื่องการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) ทำความเข้าใจการศึกษาพัฒนาการของอินเทอร์เน็ต, การสื่อสารด้วยการใช้ Emoticons รวมไปถึงการเข้าใจกิจกรรมและการก่อกำเนิดของชุมชนในรูปแบบใหม่ นั่นก็คือชุมชนในอินเทอร์เน็ตด้วย

## แนวคิดเรื่อง Cyber Space

Cyberspace เป็นคำที่ William Gibson นักเขียนนวนิยายวิทยาศาสตร์ เป็นผู้บัญญัติเพื่อใช้ในเรื่อง Neuromancer ในปี ค.ศ. 1984 ปัจจุบันหมายถึงเครือข่ายคอมพิวเตอร์หลายเครือข่ายที่แยกกันแต่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้แม้จะใช้กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานที่แตกต่างก็ตาม ดังนั้นอินเทอร์เน็ตจึงเป็นเพียงเครือข่ายหนึ่งของ cyberspace เท่านั้น

คำว่า ไซเบอร์สเปซ (Cyber Space) เป็นคำที่ใช้ในเชิงอุปมา อุปมัย เกี่ยวกับอินเทอร์เน็ตที่ใช้เปรียบเทียบความน่าอัศจรรย์ของโลกอินเทอร์เน็ต เราได้รู้ ได้เห็นสิ่งต่างๆ มากมาย ได้เปิดมุมมองและวิสัยทัศน์ตนเองให้กว้างขวางได้ โดยแค่เพียงการนั่งอยู่หน้าคอมพิวเตอร์แล้วคลิกเมาท์ (Mouse) ข้อมูลมหาศาลก็จะเข้ามาหาเราอย่างรวดเร็ว รวมไปถึงการได้พบปะพูดคุยและ

ร่วมทำกิจกรรมกับคนทั่วโลก เราได้ส่ง email ไปให้คนอื่นดู ได้คุยกันใน Chat room ได้เล่นหมากรุกแบบ Online เสมือนหนึ่งว่าคู่แข่งกันอยู่ตรงข้ามเรา เพียงแต่ล่องหนเท่านั้น (ภัทรพร หงส์ทอง, 2538)

การร่วมอยู่ในกิจกรรม teleconference เราจะรู้สึกได้ว่า ผู้ที่เรา่วมประชุมอยู่ด้วยกับเรา แต่ในความเป็นจริงแล้ว เราไม่ทราบได้ว่า เขานั่งอยู่ที่ใดในโลกใบนี้ การสัมพันธ์ติดต่อกันในรูปแบบที่เกี่ยวกับ “ระยะทาง” ดังนั้นเราจึงเรียกว่า ไซเบอร์สเปซ ซึ่งเชื่อมโยงเราที่ห่างกัน

ส่วนหน้าของคำว่า Cyberspace คือคำว่า Cyber มาจากความเข้าใจเรื่องหุ่นยนต์ ซึ่งเป็นระบบที่มีหน้าที่ป้อนสู่ตนเองที่ทำให้การดำเนินงานมีเสถียรภาพ ในที่นี้ Cyberspace ประยุกต์ความเข้าใจหน้าที่ที่สะท้อนสู่ตนเองในหน้าที่ที่สร้างความหมายของ Hypermedia หรือ สื่อที่ยิ่งกว่าสื่อ ดังนั้น Cyberspace สามารถให้เราทำกิจกรรมรวม และการแยก การท่องเที่ยว และการหาเส้นทาง การสร้าง การทำลาย ฯลฯ คุณภาพที่เปิดนี้จะเหมือนกันอวกาศที่ไร้ขอบเขตที่เราไม่สามารถคิดว่ามีขอบเขต เราไม่สามารถที่จะจินตนาการว่าจะมีที่สิ้นสุด

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความคิดเห็นว่าเป็นว่า Cyberspace ก็คือ สังคมดิจิทัลหรือเมืองดิจิทัล นั่นคือ เว็บหนึ่งมีความสัมพันธ์กับบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคล เมื่อเราเข้าไปที่เว็บไซต์ใดเท่ากับว่าเราไปเคาะประตูบ้านของผู้นั้น เพราะเราจะได้เห็นความเป็นไปได้ เห็นความชอบทัศนคติ และอีกหลายอย่างที่พวกเขาพยายามเปิดตัวเองให้ผู้อื่นได้รับรู้ จึงกล่าวได้ว่า ไซเบอร์สเปซ ไม่ใช่เพียงแค่สถานที่ แต่เป็นถึงสถานที่ต่างหาก

ไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยสนทนาติดต่อ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร รวมถึงการเป็นพื้นที่ที่มีชุมชนอีกรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะตัวเกิดขึ้น ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ได้ทำให้สายสัมพันธ์ระหว่าง Cyber Space เหนียวแน่นขึ้น ผู้คนได้รู้จักกัน และยังสามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในชีวิตผู้คนได้อีกด้วย เพราะไซเบอร์สเปซได้สร้างความหมายของการเป็นคนขึ้นมาใหม่ในหลายๆ รูปแบบ สุดแต่คำจำกัดความของแต่ละคน จากคนพิการ ก็กลายเป็นคนมีความสามารถเช่นคนทั่วไป จากคนไม่สวย ก็สามารถกลายเป็นคนที่ได้รับความสนใจจากผู้อื่น รวมไปถึงคนที่ติดเชื้อเอชไอวีที่ต้องหลบซ่อนจากโลกความเป็นจริง ก็ได้กลายเป็นคนที่สามารถเปิดเผยตัวตนของตัวเองต่อผู้คนทั่วโลกได้

หากจะกล่าวว่า ไชเบอร์สเปซเป็นเสมือนโลกที่สองที่เป็นโลกแห่งจินตนาการของผู้คนในชุมชนไชเบอร์ ก็ต้องกล่าวต่อว่า ผู้ที่ใช้ไชเบอร์สเปซเป็นเสมือนที่พักพิงทางจิตใจก็ได้รับชีวิตที่สอง (Second Life) ที่พวกเขาสามารถลิขิตตนเองได้ และบางที่พวกเขาก็ยอมถูกกำหนดว่าชีวิตที่สองของพวกเขา มีความสำคัญกว่าชีวิตแรก (First Life) บนโลกจริงเสียอีก

จากแนวคิดเรื่อง ไชเบอร์สเปซ ที่กล่าวมาข้างต้นนี้ให้บทสรุปประการหนึ่งว่า ไชเบอร์สเปซเป็นสถานที่ที่เปิดโอกาสให้มีการสร้างสังคมรูปแบบใหม่ ซึ่งมีก่อให้เกิดการสร้างอัตลักษณ์รูปแบบใหม่ๆ มากมาย ซึ่งแนวคิดนี้ช่วยให้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์หารูปแบบความสัมพันธ์ของชุมชนที่พักพิงที่ผู้ติดเชื่อไอวีได้ก่อตัวขึ้นได้ (วัตถุประสงค์ข้อที่ 4)

### แนวคิดเรื่องสตรีนิยม (Feminism)

ซีโมน เดอ โบวัวร์ (Simone de Beauvoir) นักปรัชญาชาวฝรั่งเศส ได้กล่าวไว้ในหนังสือ *Le Deuxieme Sexe (The Second Sex)* ว่า

“พวกเราไม่ได้คลอดออกมาเป็นผู้หญิง  
แต่พวกเราค่อยๆ ถูกทำให้กลายเป็นผู้หญิง”  
(One is not born, but became a woman)

เดอ โบวัวร์ยอมรับว่า ผู้หญิงและผู้ชายนั้นมีความแตกต่างกันทางสรีระ ซึ่งความแตกต่างทางด้านสรีระนั้นเป็นความแตกต่างกันทางธรรมชาติ แต่เดอ โบวัวร์ไม่ยอมรับว่า “ความเป็นหญิง” และ “ความเป็นชาย” มีอยู่จริงตามธรรมชาติหรือเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เป็นสิ่งที่สังคมได้สร้างขึ้น โดยได้กำหนดให้มีความแตกต่างระหว่างทั้งสองเพศและครอบงำไปในความคิดของคนเราผ่านการอบรมเลี้ยงดู การกำหนดบทบาทและสร้างภาพแห่งความเป็นหญิง ความเป็นชายให้กับเด็กหญิงและเด็กชาย ความแตกต่างระหว่างสตรีกับบุรุษจึงเกิดขึ้น (มนทกานต์ เชื่อมชิต, 2545)

และสิ่งที่สังคมได้ประกอบสร้างให้มีความแตกต่างกันนี้เอง ได้ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม และมีผู้ที่ได้เปรียบและผู้ที่เสียเปรียบเกิดขึ้นในสังคม โดยที่ผู้หญิงต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอยู่ตลอดเวลา

Barbara Marshall (นพพร ประชากุล, 2544) (อ้างถึงใน มนทกานต์ เชื่อมชิต, 2545) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ *Configuring Gender* (ค.ศ. 2000) ว่า

“ปัญหาอยู่ที่ว่า บทบาทและความแตกต่างทางเพศสภาพนั้นมิได้  
สมมาตรกันระหว่างชายหญิง หากแต่ได้สร้างความไม่เท่าเทียมขึ้นอย่างยั่งยืน  
โดยที่กลุ่มของผู้ชายจะเป็นฝ่ายได้รับทรัพยากรที่มีมูลค่าทางสังคม  
(เช่น ผลประโยชน์ทางวัตถุ อำนาจทางการเมือง เกียรติภูมิ เสรีภาพส่วนบุคคล)  
มากกว่ากลุ่มผู้หญิงมากมาย  
นอกจากนี้ ยังมีกระบวนการและสถาบันทางสังคมหลายประการ  
ที่คอยพยุงและตอกย้ำความไม่เท่าเทียมเหล่านั้น ได้แก่ ระบบภาษา  
โครงสร้างครอบครัว ระบบการศึกษา ความเชื่อและสถาบันทางศาสนา  
สื่อสารมวลชน วัฒนธรรมชาวนาน วิทยาศาสตร์ การแพทย์  
โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และนโยบายรัฐบาล”

รูธเวน (Ruthven) (อ้างถึงในภัทรพร หงส์ทอง, 2538) กล่าวว่า สภาพความเป็นเด็กไปสู่  
การเป็นสตรีนั้น มิใช่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านสรีระหรืออายุของเธอเท่านั้น แต่เป็นการ  
เปลี่ยนแปลงที่มาจากกระบวนการทางวัฒนธรรมซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดของสตรีเองว่า เธอคิด  
เกี่ยวกับตนเองว่าอย่างไร กระบวนการขัดเกลาการอบรมบ่มเพาะทางสังคมจะกำหนดว่า  
เธอควรจะทำอะไรกับชีวิตเธอ

“Women are not inferior by Nature but inferior by Culture :  
They are acculturated into inferiority”

กาญจนา แก้วเทพ (2540) อธิบายให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย  
ว่าเป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะไม่เท่าเทียมกันมาตั้งแต่สังคมในอดีตจนถึงปัจจุบัน และไม่  
ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปแค่ไหน ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศก็ยังจะเป็นปัญหาคู่กับโลก  
ต่อไป ถึงแม้ว่าอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบเนื้อหาไปบ้าง แต่ทว่าสิ่งที่ไม่เปลี่ยนแปลงอยู่  
ตลอดเวลาก็คือ การเอารัดเอาเปรียบระหว่างเพศนั่นเอง

ความคิดในเรื่องความแตกต่างทางเพศ และการปลุกฝังค่านิยมในเรื่องของบทบาททาง  
เพศนี้ ได้นำสังคมไปสู่การถือระบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) หรือปิตาธิปไตย ซึ่งระบบปิตาธิ  
ปไตย เป็นระบบอำนาจที่ผู้ชายโดยรวมมีเหนือผู้หญิงโดยรวม เป็นระบบที่ผู้หญิงถูกกดขี่โดย  
ผู้ชาย

เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูที่มีการเลือกปฏิบัติต่อเพศ และเป็นอิทธิพลจากระบบรากเหง้าทางวัฒนธรรมค่านิยมของสังคม ทำให้ผู้หญิงกลายเป็นผู้ต่ำต้อยด้อยค่า และถูกทำให้เชื่อว่า เธอมีสถานภาพที่ต่ำกว่าผู้ชาย แม้ปัจจุบันกาลเวลาจะเปลี่ยนไปเพียงใด แต่ความคาดหวังของสังคมแบบปิตาธิปไตยต่อผู้หญิงยังคงหยุดนิ่งอยู่กับที่ไม่เปลี่ยนแปลง สถานภาพที่สำคัญที่สุดของผู้หญิงในสังคมไทย ก็คือ การเป็น “แม่และเมีย” ที่ดี ซึ่งเป็นค่านิยมที่ผู้หญิงได้รับการปลูกฝังมาอย่างยาวนาน ภายใต้ระบบชายเป็นใหญ่ สังคมได้สร้างคุณค่าของการเป็น “ผู้หญิง” ไว้ในลักษณะของการเป็น “แม่และเมีย” และในความเป็น “แม่และเมีย” นั้น ผู้หญิงจะต้องเป็นฝ่ายที่เสียสละเพื่อคนในครอบครัว ในขณะที่ผู้ชายไม่ต้องแบกรับภาระความรับผิดชอบในเรื่องเหล่านี้ หรือไม่แม้แต่จะถูกคาดหวังจากสังคม เพราะฉะนั้นผู้ชายจะมีอำนาจและอิทธิพลเหนือผู้หญิงตลอดเวลา ผู้ชายจะเป็นเพศที่ได้รับอภิสิทธิ์และได้รับการยกเว้นในหลายๆ เรื่อง ในขณะที่ผู้หญิงต้องแบกรับภาระและความคาดหวังทั้งหมดของสังคมไว้กับตัวเองตลอดชีวิต

เราจึงพบว่าสตรีอีกมากมายที่ตกอยู่ในสภาวะอดทนและจำยอมต่อการแสดงอำนาจผ่านความรุนแรงของเพศชาย สตรีมากมายหวานอมขมกลืนกับพฤติกรรมหลายเมียของสามี (จิตราภรณ์ วันสพงศ์ , 2537)

กาญจนา แก้วเทพ (2540) ได้กล่าวว่า หากเราย้อนกลับมาที่ประโยคอันลึกลับของซีโมน เดอ โบวัวร์ กันใหม่ว่า “คนเรานั้นไม่ได้เกิดมาเป็นผู้หญิง หากแต่ได้กลายมาเป็นผู้หญิงในภายหลัง” และใน “การทำให้กลายเป็นผู้หญิง” นี้ สื่อมวลชนได้เสกสรรปั้นแต่งให้ผู้หญิงเราออกมาอย่างที่เป็นอย่างอยู่ เช่น สวย ใจ ซ้ายอมแพ้ ขึ้นต่อผู้อื่น ขาดความเชื่อมั่น เป็นต้น ภาพเช่นนี้มีใช้ภาพที่จริงทั้งหมดและไม่จำเป็นต้องเป็นภาพที่เป็นจริงชั่ววินาที มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่มีสื่อที่ยึดกุมสื่อมวลชนนั้น ควรจะเป็นมือของผู้ที่มีจิตสำนึกในสิทธิอันเสมอภาคระหว่างมนุษย์ทุกเพศ ทุกเผ่าพันธุ์ ทุกรุ่น ทุกวัย เพื่อให้ภาพของมนุษย์ชาติที่ผลิตออกมาจากสื่อมวลชนนั้นมีความงดงามกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และในการนี้ผู้หญิงเราจะต้องมีสิทธิในการที่จะบอกว่า “อยากให้ผู้สื่อข่าวทำให้เรากลายเป็นผู้หญิงแบบไหน”

จากแนวคิดเรื่องสตรีนิยมนี้ ผู้วิจัยใช้เพื่อเป็นมุมมองในการตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์ของโรคเอดส์ที่สะท้อนเรื่องเพศสภาพของสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ (วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 )



## ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บุษบรณ จินเจริญ : การต่อสู้ทางวาทกรรมของโสเภณีหญิงไทย จากสื่อกระแสหลักสู่เว็ลด์ ไรต์ เว็บ (2544) เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบวาทกรรมของโสเภณีหญิงไทยที่ปรากฏในสื่อกระแสหลัก กับสื่อเว็ลด์ ไรต์ เว็บ ด้วยวิธีวิเคราะห์วาทกรรม และวิเคราะห์หาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การต่อสู้ทางวาทกรรมของโสเภณีหญิงไทย ที่ปรากฏในสื่อทั้งสองประเภท โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหนังสือและเอกสารทางวิชาการจำนวน 5 เล่ม และเว็บไซต์ที่มีการนำเสนอขายบริการออนไลน์โสเภณีหญิงไทยในเชิงธุรกิจ เว็บไซต์ที่เปิดโอกาสให้มีการซื้อขายบริการในลักษณะการพูดคุยและโต้ตอบในห้องสนทนา และเว็บไซต์ที่มีการถกประเด็นเสรีในเรื่องโสเภณีหญิงไทย รวมทั้งได้ตั้งกระทู้ในหมวดรอบรู้สังคมของ [www.mweb.co.th](http://www.mweb.co.th) รวมทั้งสิ้น 10 เว็บไซต์

ผลการวิจัยพบว่า 1. ในสื่อเว็ลด์ ไรต์ เว็บ มีการผลิตซ้ำความหมายของโสเภณีในฐานะวัตถุทางเพศ สินค้า หรือเป็นผู้หญิงเลว ที่ "เป็นอื่น" ในสังคม ซึ่งเป็นความหมายที่โสเภณีถูกสร้างขึ้นโดยสังคม และสื่อกระแสหลักช่วยตอกย้ำและผลิตซ้ำความหมายนี้ภายใต้อุดมการณ์หลักที่ชายเป็นใหญ่ 2. สื่อเว็ลด์ ไรต์ เว็บ ที่มีคุณสมบัติ Interactive และเปิดโอกาสให้มีการสื่อสารแบบสองทางได้ ทำหน้าที่เป็นเวทีสาธารณะทางสังคมให้แก่ผู้หญิง และโสเภณีที่มีความรู้หรือรวมพลังเป็นกลุ่ม ได้มีโอกาสเปิดตนเองออกจากโลกส่วนตัว ก้าวเข้าสู่เวทีสาธารณะ เพื่อสร้างอัตลักษณ์และความหมายใหม่ให้แก่ตนเอง คือ ความหมายของการเป็นผู้หญิงดี ต่อสู้ชีวิต ความหมายของโสเภณีในฐานะผู้ประกอบการอาชีพประเภทหนึ่ง และความหมายของโสเภณีในฐานะผู้มีอำนาจต่อรอง

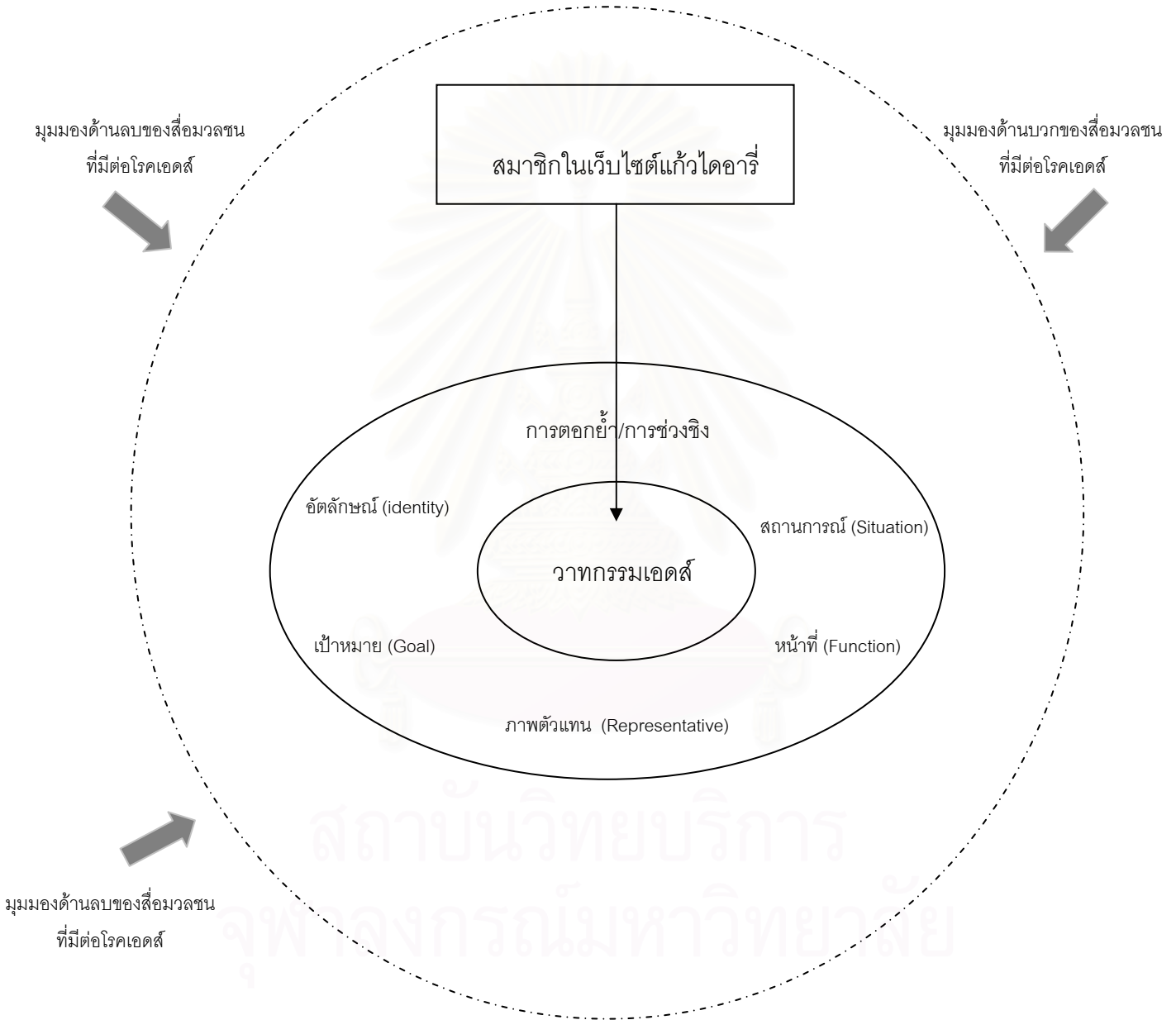
2. รศ. ดร. อรวรรณ ปิณฑนนโธวาท : กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับกรณีศึกษาไทย (2546) เพื่อศึกษาการวิเคราะห์วาทกรรม ซึ่งมีการตื่นตัวอย่างมากในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะในยุโรป ในประเทศไทย ในงานด้านนิเทศศาสตร์ คำว่า "วาทกรรม" เพิ่งแพร่หลายไม่นานนัก งานวิจัยได้ยึดแนวคิดของ มิเชล ฟูโกต์ นักคิดชาวฝรั่งเศสเป็นจุดเริ่มต้นในการพิจารณาหากรอบวิเคราะห์วาทกรรม แนวคิดของฟูโกต์ที่เป็นความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อุดมการณ์ความเป็นใหญ่ ตรรกะและกฎเกณฑ์ที่จะทำให้วาทกรรมต่างๆ เกิดเป็นชุดความรู้ในยุคหนึ่งๆ เกิดการซ้อนทับ เคลื่อนย้าย เปลี่ยนแปลงจนทำให้วาทกรรมชุดหนึ่งๆ หาดั้วประธานไม่ได้ การกดทับ ปิดบัง ซ่อนเร้น ทำให้สิ่งใดกลายเป็นสิ่งที่พูดได้ พูดไม่ได้ในยุคหนึ่งๆ จากแนวคิดของฟูโกต์ งานวิจัยชิ้นนี้ได้ผนวกรวมงานของนอร์แมน แฟร์คลาฟ นักภาษาศาสตร์ผู้ซึ่งเสนอว่าวาทกรรมผลิตหรือสถาปนาตัวตนหรืออัตลักษณ์ของประธาน ประธานผู้ผลิตสร้างวาทกรรม มีความสำคัญพอๆ

กับที่วาทกรรมสร้าง / ผลิตประธานและโดยภาคขยาย สังคมผลิตวาทกรรมเช่นที่วาทกรรมผลิตสังคม เติม แวน ดิจค์ เป็นนักคิดทางด้านสังคมศาสตร์อีกคนหนึ่งที่งานวิจัยชิ้นนี้ได้ผนวกเอาแนวคิดของเขามาสร้างกรอบวิเคราะห์ แนวคิดของเขาเริ่มต้นว่า วาทกรรมคือปฏิสัมพันธ์เชิงสังคม ทั้งบทและบริบทต่างมีปฏิสัมพันธ์กัน และการใช้ภาษาคือพฤติกรรมเชิงสังคมซึ่งหมายความว่า การใช้ภาษาบ่งบอกเจตนาของผู้ใช้ จากแนวคิดของทั้ง 3 คน ผู้วิจัยได้นำตัวแปรหลัก ๆ อันได้แก่ ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ อุดมการณ์ ภาวะความเป็นใหญ่ อัตลักษณ์ บริบท สหบท ด้วบท ภาคปฏิบัติการวาทกรรม (การสื่อสารในรูปแบบต่างๆ) ภาคปฏิบัติการเชิงสังคม (บริบทการเมือง เศรษฐกิจ สังคม) มาใช้กับกรอบวิเคราะห์ 5 กรอบที่ผู้วิจัยได้ประมวลขึ้นมาเพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษาโดยแบ่งเป็น (1) กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับวาทกรรมปฏิบัติงาน (2) กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับวาทกรรมสถาบัน (3) กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับอัตลักษณ์ (4) กรอบวาทกรรมวิเคราะห์กับการเมือง (5) กรอบวาทกรรมวิเคราะห์เชิงทฤษฎีวิพากษ์ ผลการวิจัยพบว่า กรอบทั้ง 5 กรอบมีลักษณะเป็นสากลสามารถใช้ได้กับกรณีศึกษาไทย ซึ่งความสัมพันธ์เชิงอำนาจเป็นสิ่งที่ก่อเกิดวาทกรรมและชุดความรู้หรือความจริงในยุคสมัยนี้



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรอบการวิจัย  
(Conceptual Framework)



ชุมชนที่פקพิงของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

## บทที่ 3

### วิธีดำเนินการวิจัย

#### วิธีการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษา โดยใช้เครื่องมือดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยแบ่งเนื้อหาที่จะวิเคราะห์ออกเป็นสองส่วนด้วยกัน คือ

- วิเคราะห์ส่วนบันทึกประจำวันของคุณแก้วและสมาชิกท่านอื่นๆ
- วิเคราะห์การพูดคุย การตอบคำถามระหว่างสมาชิก โดยผ่านทาง Web Board

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ในส่วนนี้จะใช้การสัมภาษณ์คุณแก้วและสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ เพื่อพูดคุยและตอบคำถามเกี่ยวกับวาทกรรมที่สะท้อนภาพชุมชนที่เป็นที่พิงพิงแกผู้ติดเชื้อเอชไอวี หลายวิธี คือ การโทรศัพท์พูดคุยกับสมาชิกเว็บไซต์แก้วไดอารี่ การตั้งกระทู้ถามสมาชิกโดยใช้เว็บบอร์ดเว็บไซต์แก้วไดอารี่ และการเข้าร่วมกิจกรรมพาน้องเที่ยวทะเล วันเสาร์ที่ 13 - อาทิตย์ที่ 14 ตุลาคม 2550 ณ หาดสวนสน จังหวัดระยอง โดยที่ จะสัมภาษณ์คุณแก้ว และสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ที่ไปทั้งหมดจำนวน 25 คน การสัมภาษณ์ทั้งหมดนี้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์สมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่โดยมีแนวคำถามคือ

คุณได้ประโยชน์อะไรจากการเข้ามามีส่วนร่วมในเว็บไซต์นี้บ้าง โดยแยกประเด็นออกดังนี้

- ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ
- สังคม / เพื่อนใหม่
- ทักษะคิด หรือ แง่มุมในการมองโลก ก่อน และหลังเข้าร่วมเป็นสมาชิกในเว็บไซต์นี้ เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร
- ฯลฯ ตามที่ผู้ถูกสัมภาษณ์จะเปิดประเด็น

3. การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) เพื่อสังเกตการณ์การทำกิจกรรมของสมาชิกในชุมชนที่พิงพิงนอกเว็บไซต์ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมพาน้องเที่ยวทะเล วันเสาร์ที่ 13 - อาทิตย์ที่ 14 ตุลาคม 2550 ที่หาดสวนสน จังหวัดระยอง เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ว่าตัวตนจริงๆ ของสมาชิกในชุมชนที่พิงพิงเมื่อเจอหน้าและปฏิสัมพันธ์กันกับสมาชิกผู้อื่นในสังคม

จริงนั้น เหมือนหรือแตกต่างจากภาพลักษณ์ของตัวตนเสมือนที่เราได้เห็นในโลกอินเทอร์เน็ต  
อย่างไร ซึ่งจะทำให้เราได้เห็นภาพวาทกรรมและอัตลักษณ์ได้ชัดเจนขึ้น

### ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเว็บไซต์แก้วไดอารี่ (www.kaewdiary.com) ในช่วงเวลาตั้งแต่วันที่  
18 มีนาคม 2544 ซึ่งเป็นวันแรกที่คุณแก้วได้เขียนไดอารี่ จนถึงวันที่ 18 มีนาคม 2551 รวม  
ระยะเวลาทั้งสิ้น 7 ปี

ในส่วนของ การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม จะศึกษาจากการ  
ทำกิจกรรมของสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ โดยเข้าร่วมกิจกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมพำน้องเที่ยว  
ทะเล วันเสาร์ที่ 13 - อาทิตย์ที่ 14 ตุลาคม 2550 ที่หาดสวนสน จังหวัดระยอง

### แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกเว็บไซต์แก้วไดอารี่ (www.kaewdiary.com) ด้วยเหตุผล 3 ประการคือ

1. เป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมเรื่องราวของผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างเป็นรูปธรรม
2. มีการให้ข้อมูลและเขียนบันทึกประจำวันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอเป็นระยะเวลา  
ยาวนาน
3. มีผู้เข้าไปแสดงความคิดเห็นและให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก

นอกจากนี้ในส่วนของปัญหานำวิจัยข้อที่ 4 ว่าด้วยเรื่องของวาทกรรมดังกล่าวสะท้อน  
ภาพชุมชนซึ่งเป็นที่พักพิงของผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างไร ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยจะ  
สัมภาษณ์คุณแก้ว และสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ที่ร่วมทำกิจกรรมนอกสถานที่ด้วยกัน

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “วาทกรรมเอชไอวีในเว็บไซต์แก้วไดอารี่” ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จาก  
การบันทึกมาวิเคราะห์ โดยใช้หลักการวิเคราะห์แบบ Theme Semantic Analysis คือการ  
วิเคราะห์แก่นของความคิด ความหมายของคำ ความหมายของภาษาที่สัมพันธ์กับสังคม โดย  
เกณฑ์ที่ใช้จัดนั้นจะเป็นการจัดวาทกรรมจากแต่ละกลุ่ม โดยจัดหมวดที่มีเนื้อหาหรือประเด็น  
เดียวกันหรือเกี่ยวข้องเข้าไว้ด้วยกัน การจัดเช่นนี้จะเป็นตัวบ่งบอกถึงอุดมการณ์ ความหมายแฝง  
และสิ่งต่างๆ ที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีต้องการนำเสนอ และทำให้ผู้วิจัยสามารถจัดรูปแบบวาทกรรม

ต่างๆ รวมทั้งค้นหาความหมายที่อยู่ในวาทกรรมที่เกิดขึ้นได้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจะถูกแบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

1. วิเคราะห์ความหมายในเรื่องภาพชุมชนไซเบอร์ซึ่งเป็นที่พักพิงของผู้ติดต่อไอวี โดยแยกเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้
  - 1.1 ความเป็นชุมชนอินเทอร์เน็ต โดยวิเคราะห์จากรูปแบบและเนื้อหา
  - 1.2 หน้าที่ (Function) ของชุมชน Cyber โดยวิเคราะห์จากการทำหน้าที่ของชุมชน Cyber ว่าทำหน้าที่อะไรบ้าง เช่น หน้าที่ในการลอบประโลมใจ หน้าที่ในการให้ความรู้ เป็นต้น
  - 1.3 การปฏิสัมพันธ์ (Interactive) โดยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในชุมชน Cyber ว่ามีความสัมพันธ์การมาก-น้อยเพียงใด และสามารถก่อให้เกิดการพบเจอกันในชีวิตจริงหรือไม่ (physical Space)
2. วิเคราะห์รูปแบบวาทกรรมเอดส์ในเว็บไซด์แก้วไดอารี่ รวมทั้งค้นหาความหมายที่มีอยู่ในวาทกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะเป็นอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจถึงอุดมการณ์ทางความคิดและประเด็นการสร้างวาทกรรมเพื่อต่อสู้กับกรอบความคิดของสื่อมวลชนได้
3. วิเคราะห์เรื่องการสร้างอัตลักษณ์ รวมทั้งศึกษารายละเอียดของการสะท้อนเพศสภาพ โดยวิเคราะห์ผ่านทางวาทกรรมที่ได้จัดหมวดหมู่เนื้อหาเรียบร้อยแล้ว

### การนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลจากการวิเคราะห์วาทกรรมโดยมีแนวทาง ดังนี้

1. รูปแบบและความหมายของวาทกรรมที่ปรากฏบนเว็บไซด์แก้วไดอารี่พร้อมตัวอย่าง
2. ค้นหาการสร้างอัตลักษณ์ของผู้ติดต่อไอวีผ่านวาทกรรม และศึกษารายละเอียดของการสะท้อนเพศสภาพ
3. วิเคราะห์หาประเด็นของการสร้างวาทกรรมของผู้ติดต่อไอวีที่ปรากฏในเว็บไซด์แก้วไดอารี่ที่ต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อในมุมมองของเว็บไซด์แก้วไดอารี่
4. วิเคราะห์ลักษณะของการสะท้อนภาพชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดต่อไอวี

## บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องวาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ผู้วิจัยจำเป็นต้องวิเคราะห์วาทกรรมเพื่อศึกษารูปแบบและความหมายของวาทกรรมที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ การสร้างอัตลักษณ์ การสะท้อนเพศสภาพของผู้ติดเชื้อเอชไอวีผ่านวาทกรรม นอกจากนี้วาทกรรมที่ถูกสร้างขึ้นในเว็บไซต์แก้วไดอารี่นั้นมีการต่อสู้กับกรอบความคิดที่ถูกเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนในประเด็นใดบ้างอย่างไร และสะท้อนภาพชุมชนซึ่งเป็นที่พึงพิงของผู้ติดเชื้อเอชไอวีลักษณะใด

### 1. เว็บไซต์แก้วไดอารี่ (Kaew Diary)

เว็บไซต์แก้วไดอารี่ หรือ <http://www.kaewdiary.com> เป็นเว็บไซต์ที่พัฒนาขึ้นมาจากห้องสวนลุมพินี ในเว็บไซต์พันทิปหรือ <http://www.pantip.com/cafe/lumpini>

เว็บไซต์พันทิป เป็นเว็บไซต์ที่มีความโดดเด่นและเป็นที่รู้จักในกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตคนไทยอย่างกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นคนไทยในประเทศไทยเอง หรือคนไทยในต่างประเทศ การที่ใช้รูปแบบ Bulletin Board ที่ผู้สนทนาสามารถโต้ตอบ แสดงความคิดเห็นหรือเหตุผลของตนผ่านกระทู้ หรือประเด็นที่ตนสนใจ ทำให้ผู้ใช้บริการเว็บไซต์สามารถทำหน้าที่ได้ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารไปพร้อมกัน ซึ่งประกอบไปด้วยห้องต่างๆ ที่มีประเด็นแตกต่างกันไป

ห้องสวนลุมพินี เป็นห้องหนึ่งสำหรับผู้ใช้อินเทอร์เน็ตที่ต้องการพูดคุย แลกเปลี่ยนกันในเรื่องสุขภาพ ไม่ว่าจะเป็นโรคภัยไข้เจ็บ ความงาม สุขอนามัยทางเพศ เป็นต้น ซึ่งในห้องสวนลุมพินีเองที่คุณแก้วได้เริ่มต้นเขียนกระทู้ไดอารี่เป็นครั้งแรก เพื่อขอระบายความรู้สึก และแสดงความคิดเห็นของตนเอง หลังจากที่ได้รับกำลังใจและคำแนะนำอย่างมากมาย คุณแก้วจึงเริ่มเขียนกระทู้ไดอารี่อย่างสม่ำเสมอ โดยมีเพื่อนๆ อีกหลายคนรวบรวมกระทู้เก่าๆ และจัดทำเว็บไซต์ให้กับคุณแก้วโดยเฉพาะ นั่นคือ เว็บไซต์แก้วไดอารี่ (Kaew Diary) โดยยังคงใช้รูปแบบของเว็บไซต์พันทิปมาเป็นต้นแบบ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยสำหรับผู้ติดตามเรื่องราวของคุณแก้วมาตั้งแต่แรก ประกอบกับรูปแบบของเว็บไซต์พันทิปค่อนข้างจะเป็นสากลของเว็บไซต์ในลักษณะ Bulletin Board สำหรับคนไทย ทีมงานจัดทำเว็บไซต์แก้วไดอารี่จึงยังคงรูปแบบเดิมเป็นส่วนใหญ่สำหรับการเขียนกระทู้ไดอารี่ และการตั้งกระทู้ถาม-ตอบปัญหาเรื่องต่างๆ

เว็บไซต์แก้วไดอารี่ เป็นเว็บไซต์ที่จัดทำโดยเพื่อนๆ ที่ติดเชื่อเอชไอวีและไม่ได้ติดเชื่อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนเป็นสถานที่พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเชื้อเอชไอวี ทำให้ผู้ที่ติดเชื่อและผู้ที่ไม่ติดเชื่อ สามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้อย่างปกติในสังคม

### หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ (<http://www.kaewdiary.com>)



ภาพที่ 1 หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่

จากภาพ 1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ชุดของคำ สี และ icon ที่ปรากฏบนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ รวมถึงการสัมภาษณ์ Web Master และผู้ร่วมออกแบบเว็บไซต์แก้วไดอารี่เพื่อค้นหาความหมายทั้งนัยตรง (Connotative Meaning) และความหมายนัยแฝง (Denotative Meaning) ได้ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงความหมายชุดของคำ สี และ icon ที่ปรากฏบนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่

สัญลักษณ์ตัวหมาย (Signifier)	ตัวหมายถึง/ แนวคิด (Signified)
1. บ้าน ประกอบด้วยไม้ สีน้ำตาล มีการปลูกดอกไม้อยู่ริมหน้าต่าง	บ้าน ให้ความหมายของการเป็นศูนย์รวมของความสุข ความอบอุ่น และความเป็นครอบครัว สำหรับดอกไม้ที่วางอยู่ริมหน้าต่างนั้นเป็นการ



สัญลักษณ์ตัวหมาย (Signifier)	ตัวหมายถึง/ แนวคิด (Signified)
	สร้างความสดใส สดชื่นให้กับคนในบ้านและแขกผู้เข้ามาเยือน นั่นก็คือ ผู้ที่เข้ามาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่นั่นเอง
2. ฉากหลัง ใช้เป็นท้องฟ้าและสนามหญ้าสีเขียว	การที่ท้องฟ้าเป็นสีฟ้า และสนามหญ้าสีเขียว แสดงความหมายถึงความสดใสของชีวิต ที่ยังมีความสว่าง มีหนทางที่สวยงามต่อไป ซึ่งทั้งสีฟ้าและสีเขียวเป็นสีที่ทำให้เกิดความสบายตา ผู้ที่เข้ามาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ก็จะเกิดอารมณ์ผ่อนคลาย สบายๆ ทำให้บรรยากาศมีความสดใส เหมาะกับการใช้ต้อนรับผู้ที่เข้ามาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่
3. การใช้สัญลักษณ์ตัวการ์ตูนรูปเด็กผู้หญิงรูปร่างจ้ำม่ำนั่งยิ้มอยู่หน้าบ้าน ชื่อว่า “หมูแก้ว” พร้อมกับสุนัขอีก 2 ตัว	<p>“หมูแก้ว” เป็นตัวการ์ตูนที่ถูกใช้แทนตัวคุณแก้วเจ้าของเรื่องราวในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ซึ่งถือว่าคุณแก้วเป็นเสมือนเจ้าบ้าน ตัวการ์ตูนที่ออกมานั่งยิ้มอยู่หน้าบ้านเป็นการแสดงให้เห็นความมิตรภาพอันดี และการต้อนรับผู้เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์แก้วไดอารี่ทุกคน โดยไม่ได้เกี่ยวข้องกับใคร</p> <p>ตัวการ์ตูน “หมูแก้ว” ยังมีรูปร่างจ้ำม่ำ ตรงกับบุคลิก ลักษณะของคุณแก้ว เป็นการสร้างกำลังใจให้กับผู้ที่ประสบปัญหาท้อแท้กับชีวิตอันเกิดจากอาการเจ็บป่วย เพราะแม้ว่าหมูแก้วจะเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี แต่ก็ยังคงมีรูปร่างอ้วนท้วมสมบูรณ์ เสมือนคนทั่วไปที่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง</p> <p>ส่วนภาพสุนัข 2 ตัวที่นั่งอยู่กับหมูแก้ว เป็นการแสดงถึงความเป็นมิตร จิตใจที่อ่อนโยนและให้ความใกล้ชิดต่อทุกๆ คนที่เข้ามาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่</p>

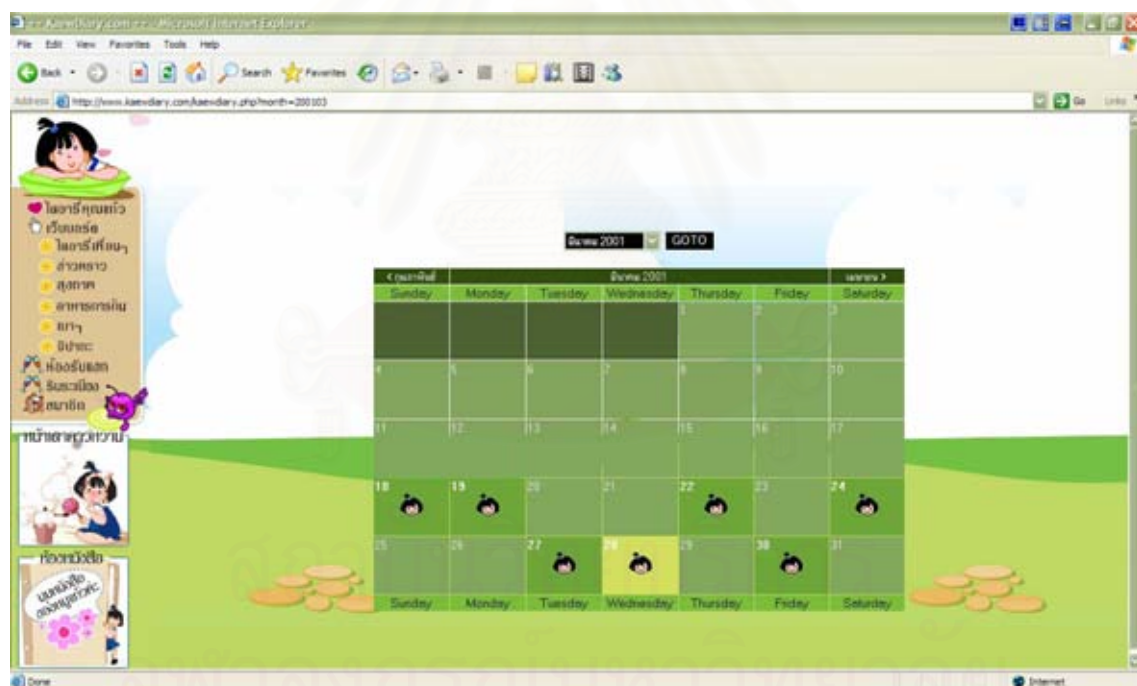
สัญลักษณ์ (Signifier)	ตัวหมายถึง/ แนวคิด (Signified)
4. ตัวการ์ตูน “หมูแก้ว” กำลังนอนบนหมอนสีเขียว มีรูปหัวใจลอยออกมา (ด้านบนมุมซ้าย)	หมอนสีเขียวกับท่าทางการนอนของหมูแก้วเป็นการสื่อถึงความสบาย ซึ่งทุกคนที่เข้ามาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่นี้จะได้รับความสบายเหมือนกันทุกคน ส่วนรูปหัวใจที่ลอยออกมาขณะที่หมูแก้วนอนอยู่นั้นเป็นการแสดงถึงความรักที่หมูแก้วมอบให้กับทุกคน
5. ตัวการ์ตูน “หมูแก้ว” กำลังนั่งทำอาหารอยู่หน้าเตาถ่าน มีควันลอยออกมา	อาหารถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีรวมถึงผู้ป่วยอื่นๆ บวกกับการที่คุณแก้วมีความชอบทำอาหารด้วย ดังนั้นคุณแก้วจึงให้ความสำคัญกับการทำอาหารโดยเฉพาะสำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยต่างๆ ด้วย
6. ห้องหนังสือ เป็นภาพหนังสือเล่มใหญ่กำลังเปิดออก โดยมี “หมูแก้ว” โผล่ออกมาจากหนังสือ	นอกเหนือไปจากการประกอบอาหาร การพูดคุยผ่านเว็บบอร์ดของคุณแก้วแล้ว ในหน้า “ห้องหนังสือ” นี้ยังแสดงให้เห็นว่าคุณแก้วยังเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือ และยังมีภาระแนะนำหรือบอกต่อไปยังคนอื่นๆ อีกด้วย
7. เพลงประกอบหน้าเว็บไซต์แก้วไดอารี่	เพลงประกอบหน้าเว็บไซต์แก้วไดอารี่ เป็นการใช้เพลงบรรเลงที่มีจังหวะที่ไม่เร็วจนเกินไป และไม่ช้าจนเกินไป เป็นการสื่อให้เห็นความสุนทรีย์ที่จะสร้างบรรยากาศสบายๆ ให้กับผู้ที่เข้ามาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่

หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ทำหน้าเป็นเสมือนเป็นห้องรับแขกที่สร้างความผ่อนคลายสบายใจให้กับผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์แก้วไดอารี่ จากการที่มีตัวการ์ตูน “หมูแก้ว” นั่งอยู่หน้าบ้าน แสดงถึงความเป็นมิตร มีไมตรีจิต และยินดีต้อนรับทุกคนโดยไม่แบ่งแยกว่าเป็นใคร มาจากไหน เพราะการใช้ภาพบ้านนั้นเป็นการสื่อถึงความอบอุ่น การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข เช่นเดียวกับที่คุณแก้วกล่าวอยู่บ่อยครั้งว่า “ทุกคนในเว็บไซต์นี้เป็นพี่น้องกัน เราอยู่ด้วยกันอย่างสันติและความรัก”

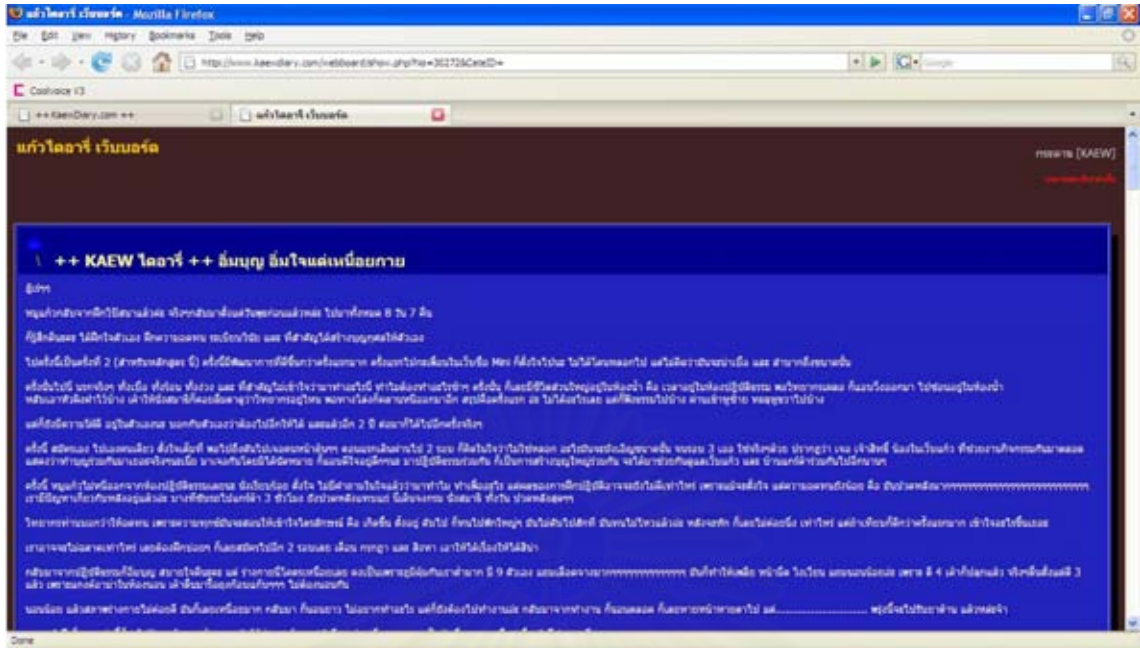
ในส่วนหน้าแรกของไดอารี่ของคุณแก้วบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ยังคงเน้นเป็นสีเขียว สีขาว และสีฟ้า เช่นเดียวกับหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ นอกเหนือจากหน้าแรกของไดอารี่คุณแก้ว จะเป็นส่วนของเว็บบอร์ด ที่จะคงความเป็นลักษณะเดียวกับกระทู้ในเว็บพันทิป เพื่อให้สมาชิกที่ติดตามเรื่องราวของคุณแก้วมาตั้งแต่แรกเกิดความคุ้นเคย

ในส่วนของเมนูด้านขวามือจะมีเมนูแยกย่อยเพื่อนำเสนอเนื้อหาประเด็นต่างๆ ไปยังแต่ละหน้า ดังนี้

1. ไดอารี่คุณแก้ว : เป็นหน้าเว็บที่แสดงปฏิทินการเขียนไดอารี่ของคุณแก้วในแต่ละเดือน โดยวันไหนที่คุณแก้วเขียนไดอารี่ไว้จะมีรูปเด็กผู้หญิง หรือ “หมูแก้ว” เป็นสัญลักษณ์ ซึ่งเมื่อกดคลิกเข้าไปแล้วจะเป็นไดอารี่ของคุณแก้วในรูปแบบ Bulletin Board ซึ่งมีสีและลักษณะ เช่นเดียวกับในเว็บพันทิป (ภาพที่ 2) เพื่อให้สมาชิกที่เคยติดตามแก้วไดอารี่เมื่อครั้งที่ยังใช้พื้นที่ของเว็บพันทิปเกิดความคุ้นเคยเช่นเดิม



ภาพที่ 2 หน้าแรกของไดอารี่คุณแก้วบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่

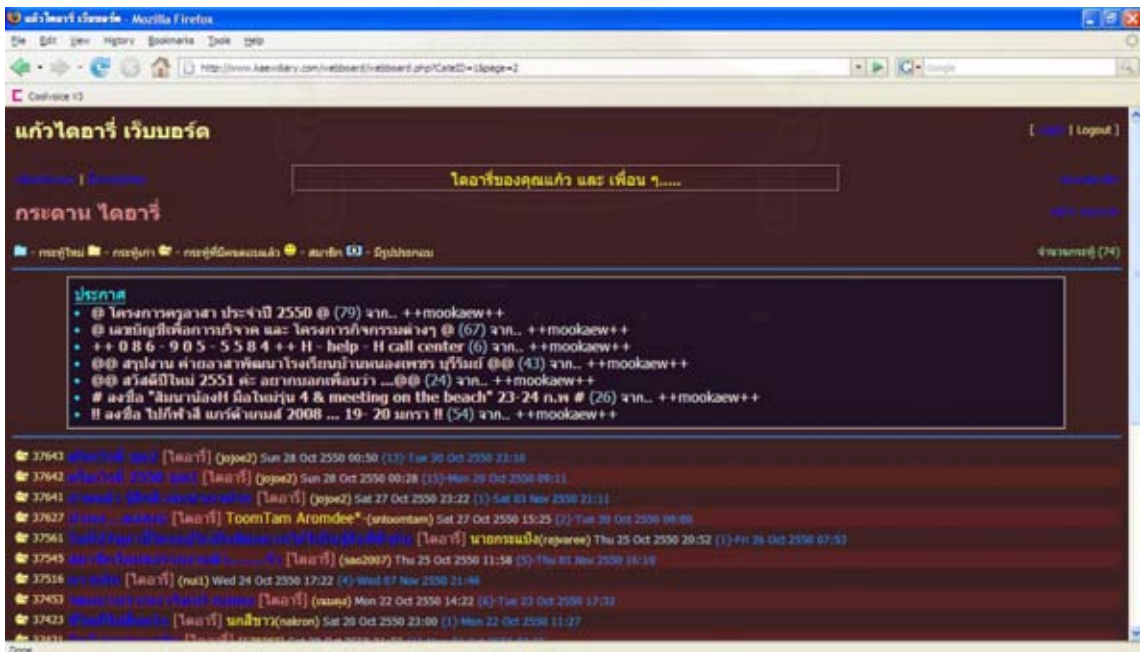


ภาพที่ 3 หน้าไดอารี่คุณแก้วบนเว็บไซต์แก้วโคอาห์

## 2. เว็บบอร์ด จะประกอบไปด้วยหน้าย่อยๆ ดังนี้

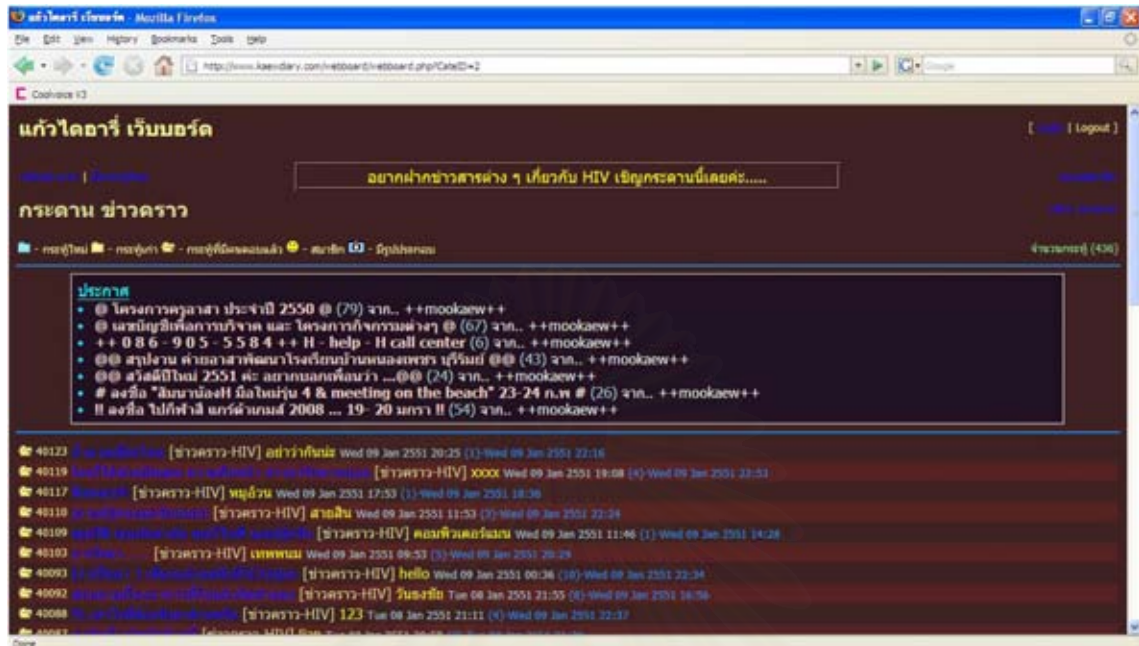
### 2.1 ไดอารี่เพื่อนๆ : เป็นหน้าเว็บบอร์ดไดอารี่สำหรับสมาชิกของเว็บไซต์แก้วโคอาห์

ที่สามารถตั้งกระทู้เพื่อเขียนไดอารี่ออนไลน์ แสดงความคิดเห็น หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในเรื่องต่างๆ



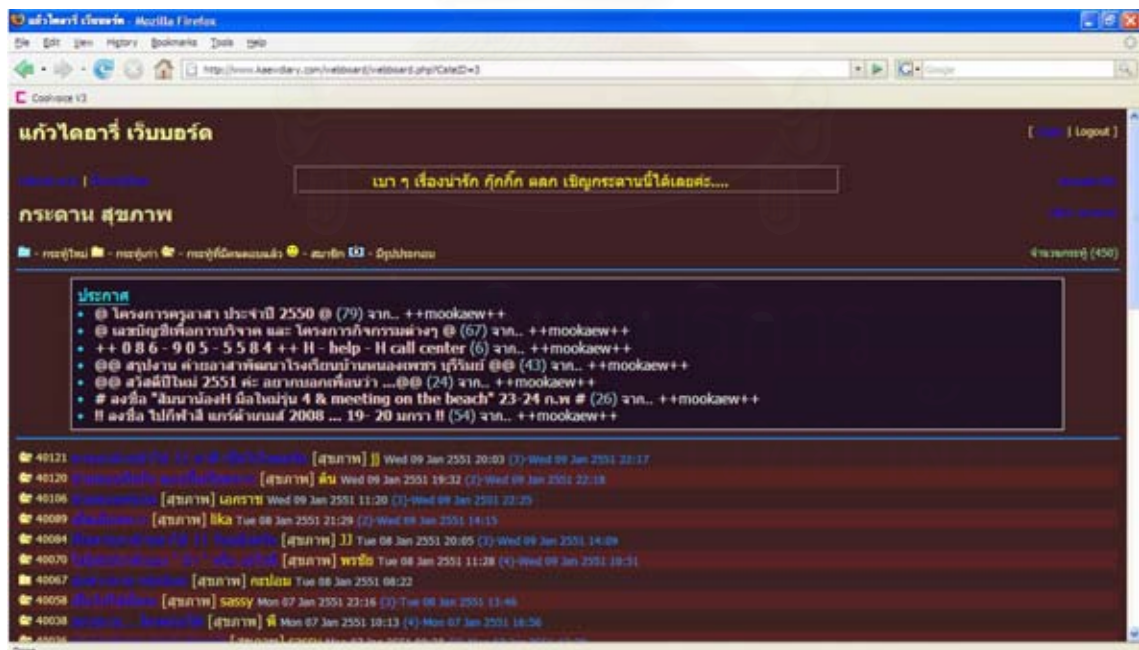
ภาพที่ 4 หน้าไดอารี่เพื่อนๆ บนเว็บไซต์แก้วโคอาห์

2.2 ข่าวคราว : เป็นหน้าเว็บบอร์ดที่นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับเชื้อเอชไอวี และความเคลื่อนไหวต่างๆ ในวงการแพทย์



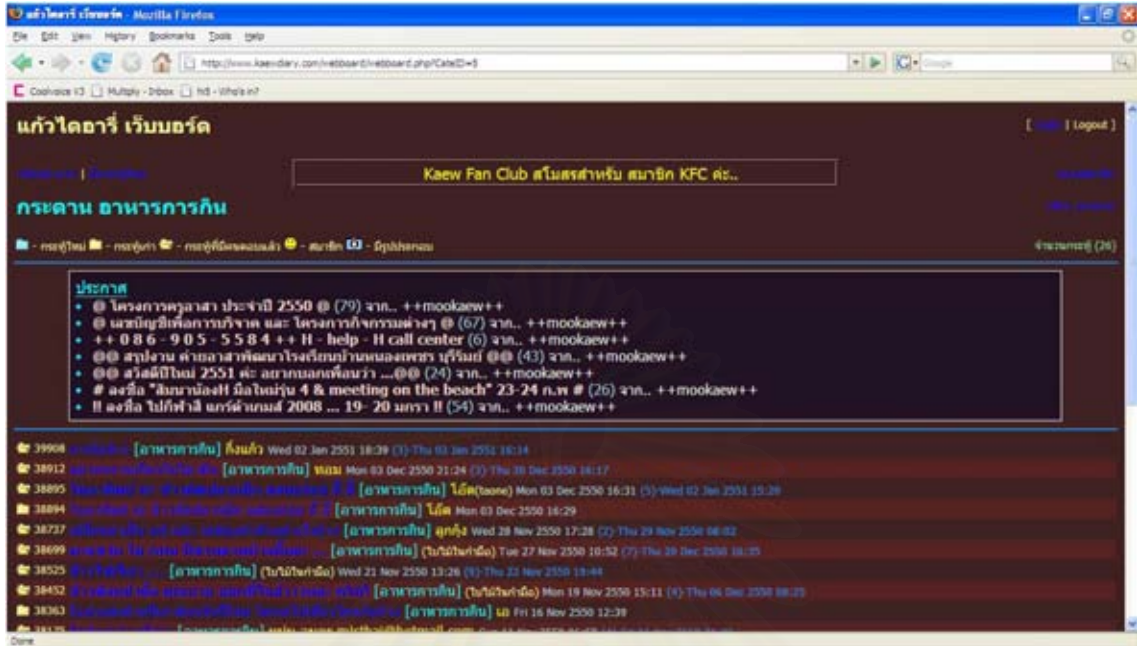
ภาพที่ 5 หน้าข่าวคราวบนเว็บไซต์แก้วไดอารี

2.3 สุขภาพ : เป็นหน้าเว็บบอร์ดที่นำเสนอข่าวคราวและความเคลื่อนไหวต่างๆ ด้านสุขภาพ ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต



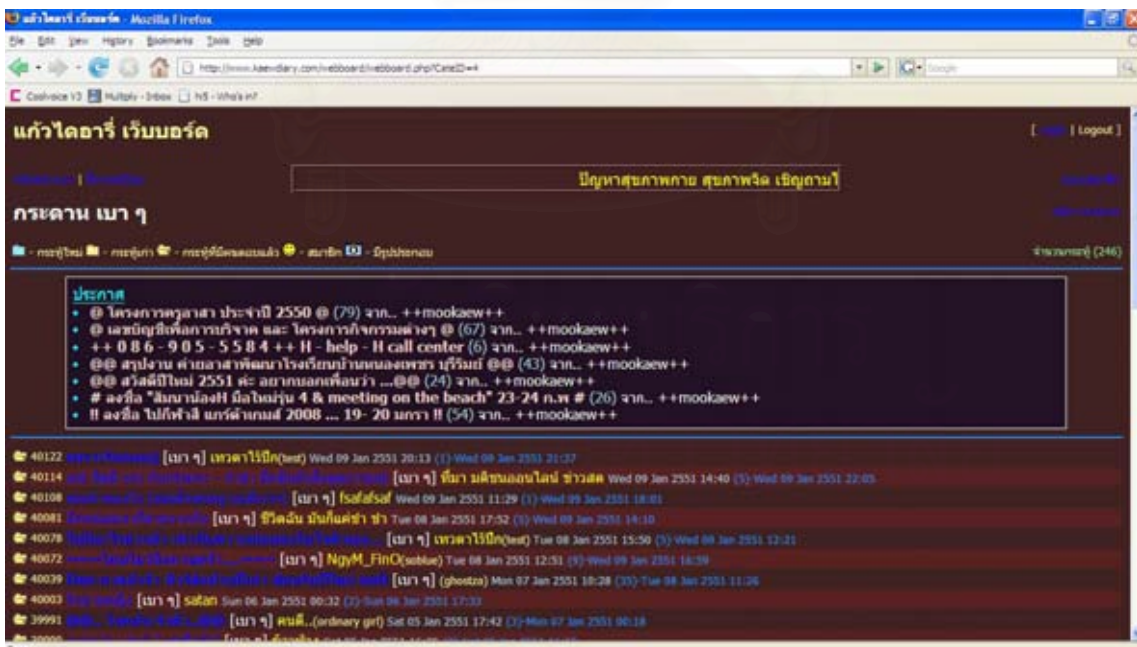
ภาพที่ 6 หน้าสุขภาพบนเว็บไซต์แก้วไดอารี

2.4 อาหารการกิน : เป็นหน้าเว็บบอร์ดที่นำเสนอขั้นตอน วิธีการทำอาหาร หรือ ประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับอาหารการกิน



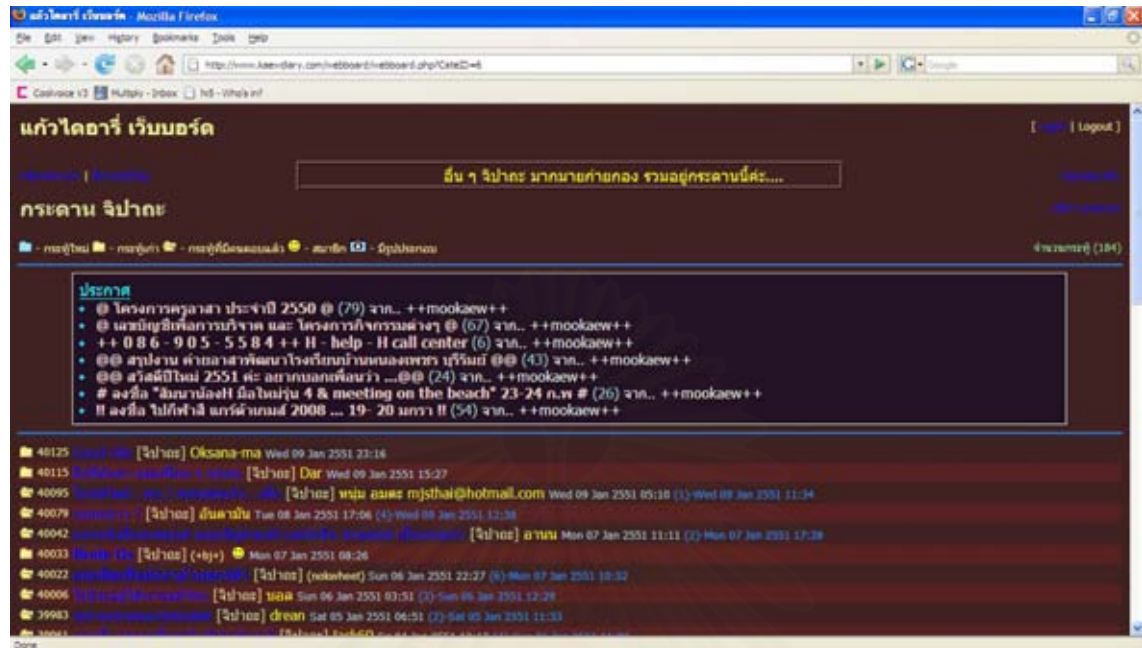
ภาพที่ 7 หน้าอาหารการกินบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่

2.5 เบาะ : เป็นหน้าเว็บบอร์ดที่ให้สมาชิกนำเสนอและแลกเปลี่ยนเรื่องราวน่ารัก บทความให้กำลังใจดีๆ เรื่องตลกต่างๆ เป็นต้น



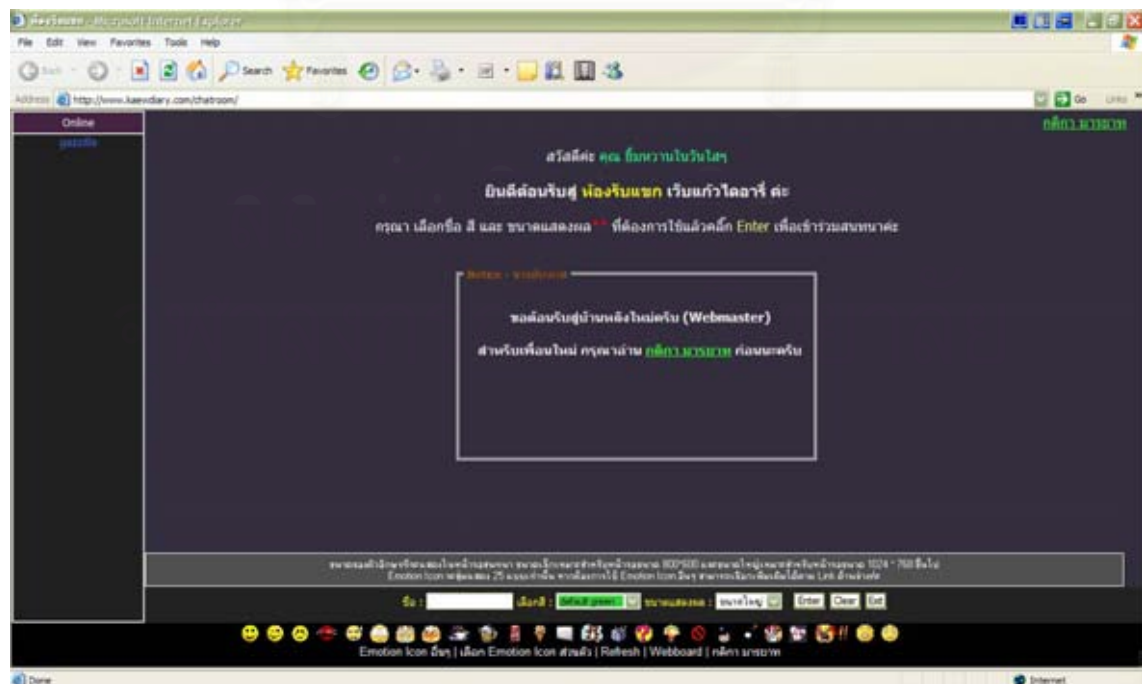
ภาพที่ 8 หน้าเบาะๆ บนเว็บไซต์แก้วไดอารี่

2.6 จิปาถะ : เป็นหน้าเว็บบอร์ดสำหรับนำเสนอ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องข่าวสารบ้านเมือง หรือเรื่องอื่นๆ ที่ไม่ได้อยู่ในหน้าเว็บเพจที่ได้กล่าวมาข้างต้น

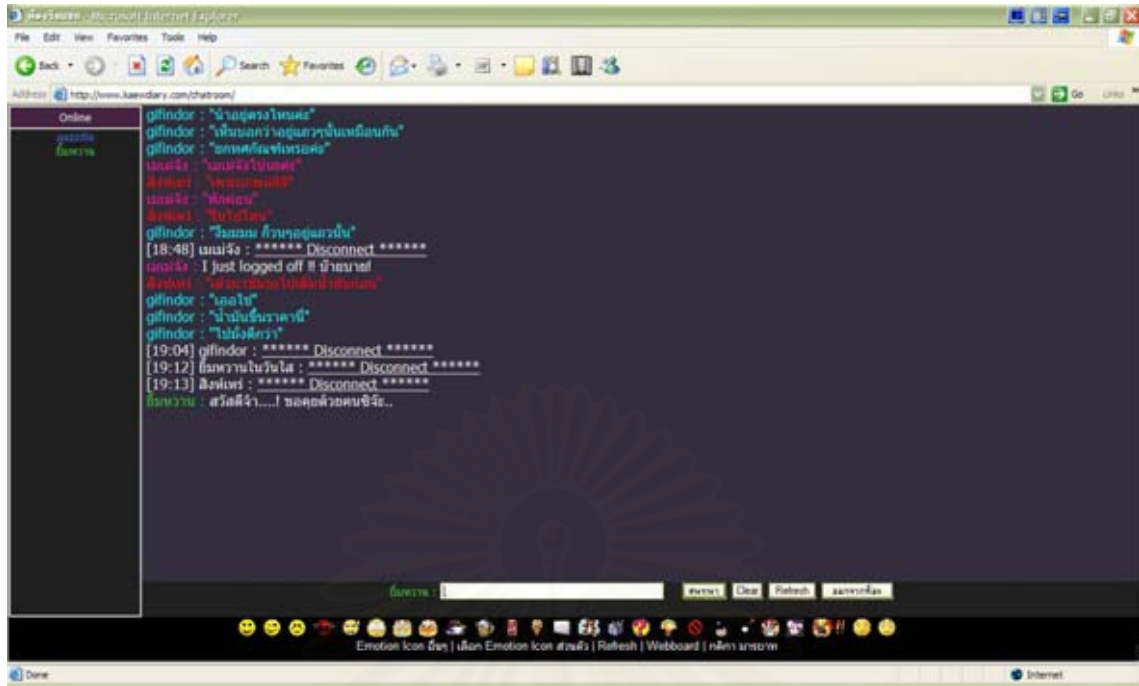


ภาพที่ 9 หน้าจิปาถะบนเว็บไซต์แก้วไดอารี

3. ห้องรับแขก : เป็นห้องที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารีได้พูดคุยและทักทายกัน โดยต้องสมัครสมาชิกและกรอก password ก่อนที่จะทำการเข้าหน้านี้ นอกจากการพูดคุยผ่านตัวอักษรที่มีสีสันสดใสแล้ว ยังมีการใช้สัญลักษณ์ (Icon) ต่างๆ เพื่อแสดงอารมณ์ได้อีกด้วย

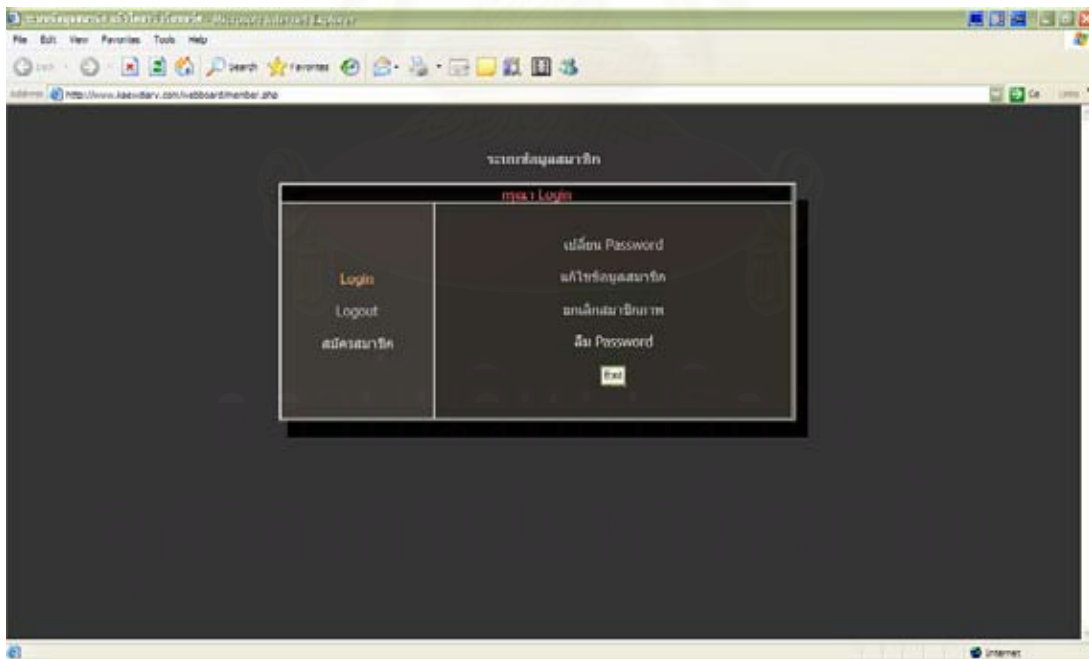


ภาพที่ 10 หน้าแรกของห้องรับแขก



ภาพที่ 11 หน้าแสดงการพูดคุยกันในห้องรับแขก

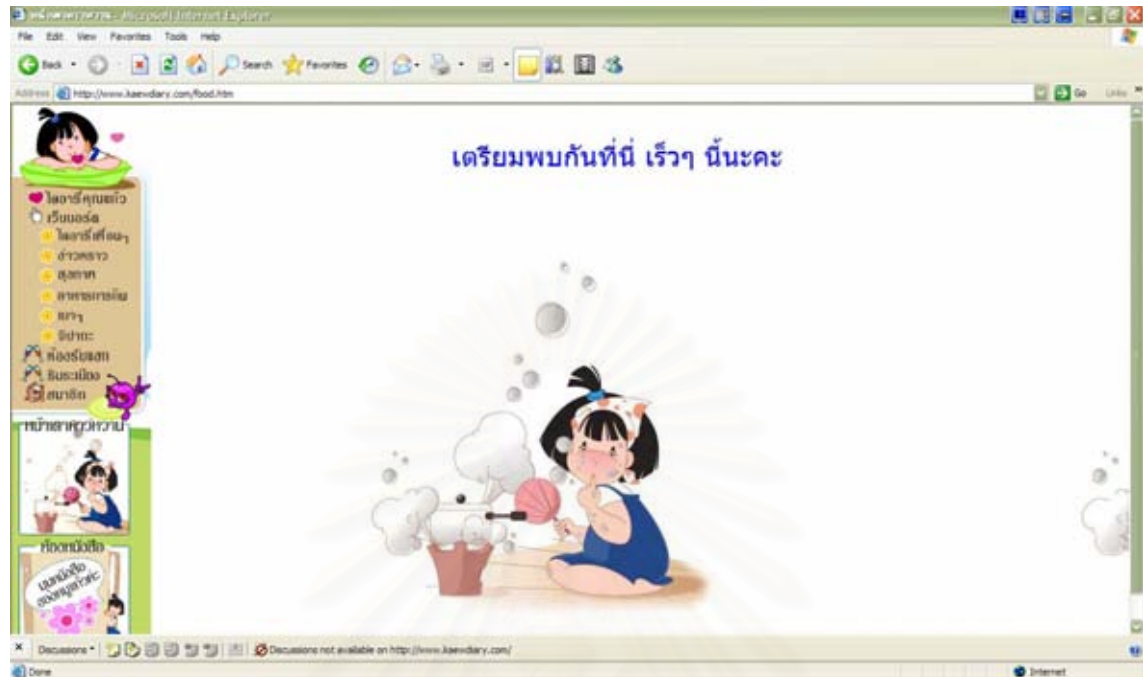
4. หน้าระบบข้อมูลสมาชิก : เป็นหน้าสำหรับแก้ไขข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ ของสมาชิกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ รวมถึงการสมัครสมาชิกใหม่ด้วย



ภาพที่ 12 หน้าระบบข้อมูลสมาชิก

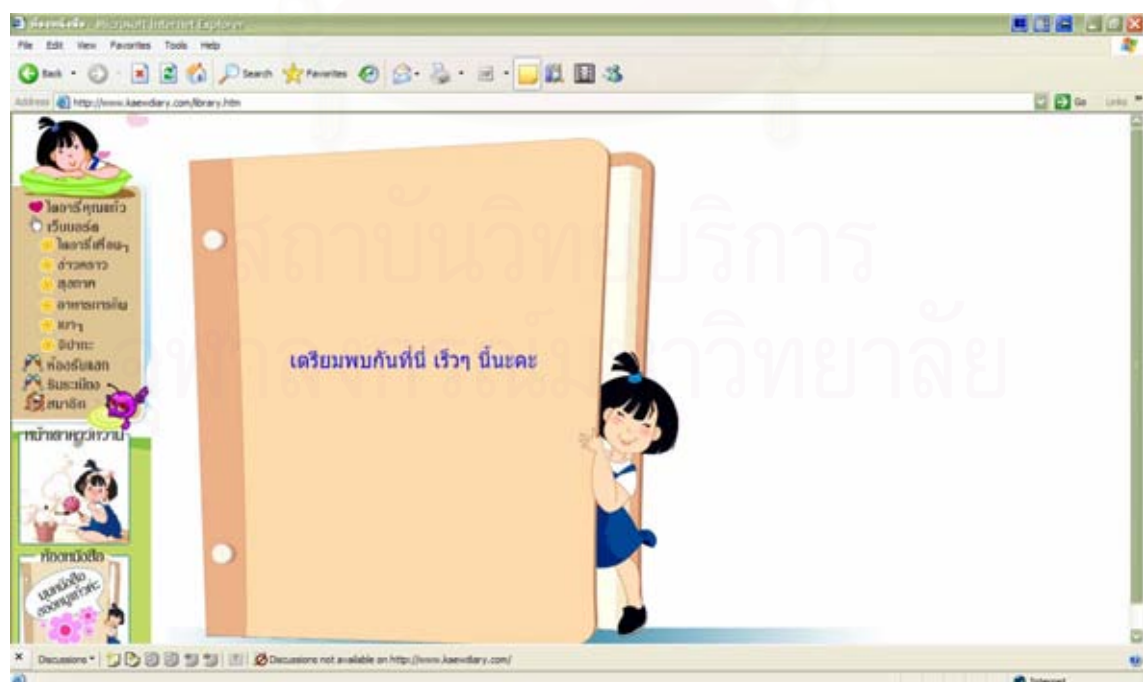


5. หน้าเตาควาหวาน : มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเมนูอาหารที่เป็นประโยชน์ที่สามารถทำรับประทานเองได้ และแนะนำร้านอาหารที่มีประโยชน์ ซึ่งส่วนนี้ยังไม่เปิดให้บริการ






ภาพที่ 13 หน้าเตาควาหวาน

6. ห้องหนังสือ : มีวัตถุประสงค์เพื่อประชาสัมพันธ์หนังสือทั้งหมดของคุณแก้ว และเป็นเว็บบอร์ดที่ให้สมาชิกมาแนะนำหนังสือดีมีประโยชน์ให้แก่สมาชิกท่านอื่นได้อ่าน ซึ่งส่วนนี้ยังไม่เปิดให้บริการ



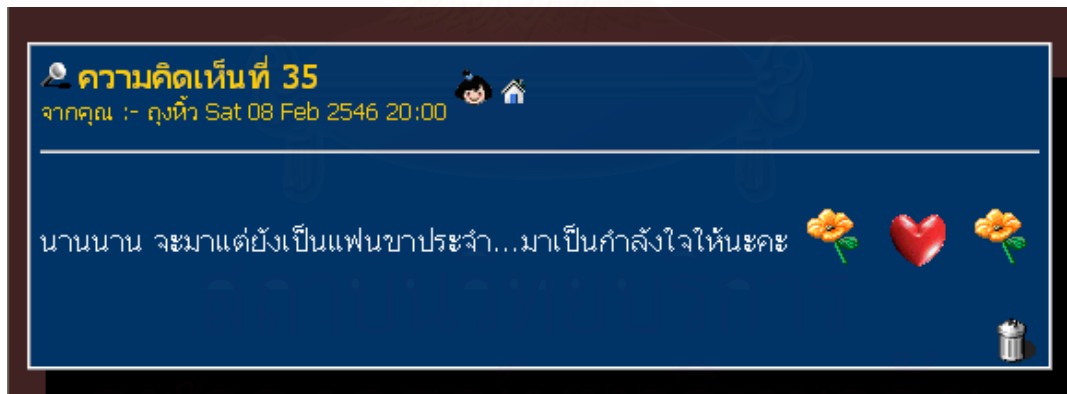
ภาพที่ 14 หน้าห้องหนังสือ

การโพสต์ข้อความต่างๆ เพื่อตอบกระทู้ต่างๆ ภายในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ยังคงมีลักษณะเช่นเดียวกับการโพสต์ข้อความในเว็บไซต์พันทิป คือมีการใช้ไอคอนแสดงความรู้สึกต่างๆ ซึ่งถือว่ามีค่ามาก เป็นที่น่าสังเกตว่าไอคอนรูปดอกไม้ รูปตุ๊กตาจะสามารถแสดงความรู้สึกสื่อสารและให้กำลังใจกันได้อย่างลึกซึ้งมากกว่าการใช้ตัวอักษรเพียงอย่างเดียว โดยส่วนใหญ่แล้วสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่จะตอบกระทู้โดยใช้ตัวอักษรผสมผสานกับการใช้ไอคอนต่างๆ และมีหลายกระทู้ที่ใช้วิธีการตอบโดยไม่ใช้อักษร แต่จะใช้ไอคอนทั้งหมดแทน

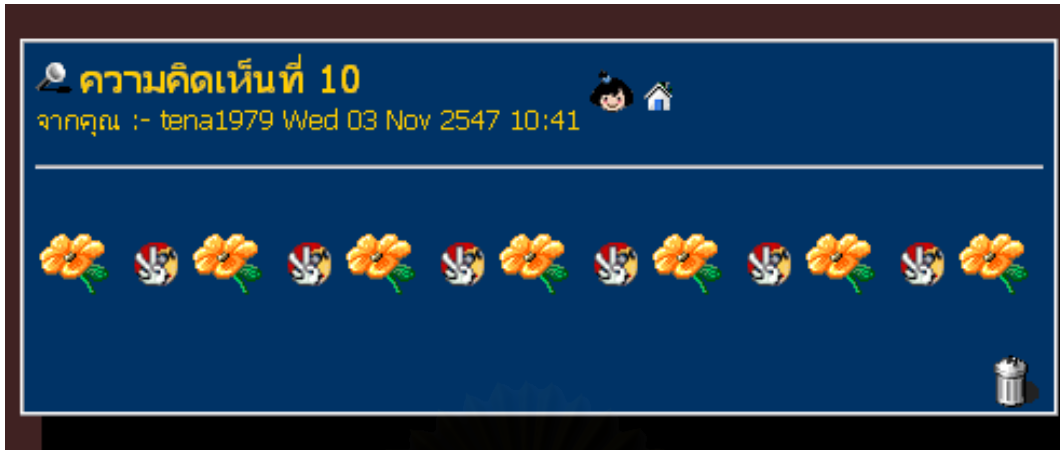
จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า ไอคอนที่ผู้สนทนาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่นิยมใช้มากที่สุดคือ ไอคอนรูปดอกไม้  ซึ่งเป็นภาพแทน การให้กำลังใจ ความรัก มิตรภาพ และการแสดงความเสียใจ ส่วนไอคอนรูปหัวใจ  เป็นการใช้แทนความรู้สึกของความรัก ความหวังดี ในขณะที่รูปหน้ายิ้ม  จะเป็นการใช้แทน อารมณ์ดีใจ และการแสดงความยินดีต่อเรื่องต่างๆ



ภาพที่ 15 ไอคอนต่างๆ ที่ใช้สำหรับตอบกระทู้ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่



ภาพที่ 16 การตอบกระทู้โดยใช้ตัวอักษรผสมผสานกับการใช้ไอคอนต่างๆ ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่



ภาพที่ 17 การตอบกระทู้โดยใช้ไอคอนทั้งหมดในเว็บไซต์แก้วไดอารี่

จากสัญลักษณ์ทั้งหมดที่พบในเว็บไซต์แก้วไดอารี่นั้น ไม่ว่าจะป็นรูปภาพ ไอคอนรูปต่างๆ สีโทนเย็น (เช่น สีฟ้า สีเขียว เป็นต้น) เพลงบรรเลงจังหวะเบาๆ ล้วนสื่อให้เห็นถึงความหมายในเรื่องของความสดใส ความมีชีวิตชีวา รูปตัวการ์ตูนหมูแก้วที่แทนด้วยรูปเด็กผู้หญิงหน้าตาน่ารัก แทนความบริสุทธิ์ไร้เรงของเด็กผู้หญิง แทนตัวเจ้าของเรื่องด้วยความเป็นเด็กผู้หญิงที่บ่งบอกถึงการมีชีวิตอยู่แบบมีความหวัง ไม่ใช่ผู้ติดเชื้อมีเวลาชีวิตที่จำกัด นอกจากนั้นภาพบ้านยังแทนถึงความเป็นครอบครัวเดียวกัน ความอบอุ่น และความเป็นมิตรได้อีกด้วย

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## II. วิเคราะห์วาทกรรมเอดส์ที่พบในเว็บไซต์แก้วไดอารี่และวาทกรรมของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่เพื่อต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อในทัศนะของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ รวมถึงการสะท้อนอัตลักษณ์ของวาทกรรมชุดต่างๆ

ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ในส่วนของวาทกรรมที่พบในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ทั้งหมด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบการใช้ภาษาจากไดอารี่ของคุณแก้วและสมาชิกท่านอื่นๆ ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ รวมถึงการพูดคุย การตอบคำถามระหว่างสมาชิกโดยผ่านทางเว็บบอร์ด เพื่อให้เข้าใจรูปแบบการใช้ภาษาที่ปรากฏในเว็บแก้ว และง่ายต่อการแบ่งแยกและจัดกลุ่มวาทกรรมต่างๆ โดยพบว่าส่วนบันทึกประจำวันของคุณแก้วและสมาชิกท่านอื่นๆ มีการใช้ภาษาด้วยถ้อยคำที่ตรงไปตรงมา เป็นภาษาที่เรียบง่าย ทำให้อ่านง่ายชวนติดตาม และเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ง่าย อีกทั้งการบอกเล่าเรื่องราวบันทึกประจำวันแต่ละวันนั้นที่ต้องใช้ชีวิตอยู่กับเชื้อเอชไอวีก็ถูกถ่ายทอดด้วยอารมณ์ขันสร้างความเพลิดเพลิน ถือเป็นจุดเด่นที่ทำให้เว็บไซต์แก้วไดอารี่มีความแตกต่างจากเว็บไซต์เกี่ยวกับโรคเอดส์อื่นๆ ที่เนื้อหาส่วนใหญ่มักจะเป็นการแนะนำหรือให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์แก่ผู้รับสารได้อย่างผิวเผินด้วยลักษณะภาษาที่เป็นทางการ โดยรูปแบบการใช้ภาษาที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาวิเคราะห์หมีดังนี้

### ก. การเขียนเลียนแบบภาษาพูด คือ การใช้ภาษาเขียนเลียนแบบภาษาพูด

#### ตัวอย่าง

#### ++KAEW ไดอารี่ ++ 10 เมษายน 2544

“กลับมาแล้วจ้า..... ไปเที่ยวตรังมานะ เพื่อนชวนไว้ตั้งนานแล้ว ตอนแรกว่าจะไม่ไป แต่มันก็เครียดๆ กับเรื่องที่เกิดขึ้น แล้วกำลังสับสนว่าจะบอกความจริงกับที่บ้านดีมัย กลุ่มๆ เหมือนกันนะ ก็เลยไปเที่ยวทะเลดีกว่า แล้วคิดว่าไปชะตอนนี้ เพราะพออยู่ที่บ้านว่าเราเป็น AIDS คงไม่ได้ไปไหนแน่นอน”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Tue 10 Apr 2544

#### ++KAEW ไดอารี่ ++ HIV Meeting Party Project 1

ความคิดเห็นที่ 3

“คราวหน้าจัดสัญจรต่างจังหวัดมั่งมัยคะพี่แก้ว”

จากคุณ :- มดตะนอย Wed 15 May 2545 10:46

ข. การใช้คำแสดงอารมณ์ ได้แก่ คำว่า อืม... อออิ โอ้โฮ เย้ๆ สู้ไว้ย! 555 เป็นต้น  
ตัวอย่าง

++KAEW ไดอารี่ ++ 28 มีนาคม 2544

“อืม..... ฟังแล้วเศร้าเนอะ โรคนี้สังคมนึงเกียด เป็นโรคร้ายแรง ทุกข์ทรมาน  
แถมค่าใช้จ่ายสูงมาก แต่คนที่ติดเชื้อก็มักถูกกีดกันให้ออกจากสังคม ให้ออกจากงาน  
แล้วจะอยู่กันได้อย่างไรล่ะ”

จากคุณ :- ++Mookaew++ Wed 28 Mar 2544

++KAEW ไดอารี่ ++ ขอเชิญ ขึ้นบ้านใหม่ ค่ะ

ความคิดเห็นที่ 11

“ยินดีด้วยค่ะ อออิ คิดถึงพี่แก้วจัง”

จากคุณ :- Squid(Squid) Tue 29 Jan 2545 21:29

ค. การซ้ำข้อความหรือตัวอักษร เพื่อเน้นย้ำความหมาย ได้แก่ คำว่า  
หย่ายยยยยยยย... มากๆๆๆๆ อืมมมมม อี้วววววววววววววววว วี้ว วี้ว เป็นต้น

ตัวอย่าง

++KAEW ไดอารี่ ++ ผากไว้ก่อนทีลอสซู

“หมูแก้วผ่านทีลอสซูมาได้แบบโอเคเนะ ณ ตอนนี้อย่างไม่ได้ป่วย แคโดนยุงกัดตัวลาย  
และคันไปทั้งตัว ต้องลุ้นอีก 2 อาทิตย์ว่าจะรอดจากมาเลเรียมัย เพราะหมูแก้วทาน  
ยาแค่ 2 วัน แล้วยาทั้งหมดก็เบียดน้ำไม่ได้กินอีกเลย ส่วนอาการหายใจไม่ออกคาด  
เดาเอาเองว่าเกิดจากอากาศชื้นมาก ๆ ๆ ๆ ๆ ทำให้มีออกซิเจนน้อย ปอดที่สุขภาพไม่  
ดี เลยได้รับออกซิเจนไม่พอ (เกี่ยวกันมัยเนี่ย)”

จากคุณ :- ++mookaew++ Wed 11 Dec 2545 08:57

++KAEW ไดอารี่ ++ ขนแขน สแตนอัฟ!!!!!!

ความคิดเห็นที่ 2

“ซู ซู นะคะ

อี้วววววววววววววววววววววววววววว”

จากคุณ :- จีต้าสารภี(eniGma) Tue 17 Apr 2550 22:05

ง. การใช้อักษรย่อ ได้แก่ คำว่า กย. น.ส.พ. รพ. ส.ป.ช เป็นต้น

ตัวอย่าง

++KAEW ไดอารี่ ++ เสียใจ และ ดีใจ

“เมื่อวันศุกร์ที่ผ่านมา (7 กย.) มีเรื่องดีใจหลายเรื่อง เรื่องแรก กลุ่ม HIV ของเราที่ส่งจดหมายข่าวคุยกันเรื่อยๆ ได้ปลดสมาชิกออกไป 1 คน คือตาระกา เพราะไปตรวจแล้วไม่พบเชื้อ HIV”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Sun 09 Sep 2544 08:48

++KAEW ไดอารี่ ++ Valentine ของหมูแก้ว

“ส่วนข่าวร้าย ก็คือ เพื่อนๆชาว HIV ป่วยหนักไปอีก 1 คน เป็น วัณโรคลำไส้ ทานอะไรก็อาเจียรออกหมด ทำทางจะไม่รอดอะคะ อีกคนก็เข้า รพ.ด้วยอาการวัณโรคต่อมน้ำเหลือง คนนี้ภูมิกู้มกัน หรือเจ้า Cd4 หมดแล้วอะ เป็น 0 เลย น่าสงสารจังเลย”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Fri 15 Feb 2545 08:27

จ. การใช้ภาษาอังกฤษ ได้แก่ คำว่า HIV AIDS Mail E-Mail Chat Net เป็นต้น

ตัวอย่าง

++KAEW ไดอารี่ ++ ยิ้มกว้างได้แล้วววว

“เรื่องการตอบ Mail 2 วันมานี้ เราพบผู้ติดเชื้อ HIV หรือญาติผู้ติดเชื้อ Mail มาหาโทรมาหาเยอะแยะเลย ทำไม่ถึงเป็นกันมากจึ้งเนอะ ปัญหาของบางคน ฟังแล้วก็เศร้ามากคะ น่าสงสาร เมื่อไหร่จะรักษาโรคนี้ได้เน้า..”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Tue 04 Dec 2544 13:41

++KAEW ไดอารี่ ++ หมูแก้วติดเน็ต

ความคิดเห็นที่ 11

“...ชอบ website อะเรมากที่สุด มั่งคุดก็บอกว่า kaewdiary.com ค่ะ เขาก็งง ว่าเป็น web อะไร ก็อธิบายให้เขาฟัง ทีนี้เขาก็ถามว่า ถ้าเข้าเป็นผู้ติดเชื้อ จะแนะนำไง ก็บอกว่าให้อดทน ทำชีวิตให้มีความสุข แล้วก็สู้อย่างที่ใครอีกหลายคนสู้ เขาสมมติว่ามั่งคุดได้เจอพี่แก้ว จะพูดอะไร ก็พูดอะไรไปไม่รู้ ก็มันเจอที่ chat ไปแล้วอะ หุหุ ว่างก็ขอบคุณพี่แก้วนะคะ ได้เป็น topic เขาเลยไม่ถามอะไรที่มันเป็นวิชาการกะมั่งคุด”

จากคุณ :- mangkood Wed 20 Feb 2545 17:53

จ. การใช้เครื่องหมายเพื่อเน้นคำหรือข้อความ

ตัวอย่าง

++KAEW ไดอารี่ ++ คาราวานความรัก..สู่เด็ก AIDS บ้านแกร์ดำ

“ถ้ามีคนมาช่วยดูแลเด็กมากขึ้น เราก็คงหมดหวัง จะได้ตายแบบสงบๆหน่อย ไม่  
กังวล ไม่ห่วงอะไร ช่วยกันลุ้นหน่อยนะคะ เพื่อเด็กๆ .....สู้ไว้ย!!!!!!”

จากคุณ :- ++mookaew++ Sat 05 Nov 2548 23:52

++KAEW ไดอารี่ ++ เจ็ดคน เจ็ดคน เจ็ดกิโล

ความคิดเห็นที่ 8

“เชื่อพี่อิตโบ้ย เค้าเฮอะ แล้วจะดีเอง  
(ดีนะ ที่เรามะได้ไปด้วย ออิอิ)”

จากคุณ :- ญ(ebitda) Mon 12 Dec 2548 22:18

ข. การใช้ภาพหรือไอคอนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก

ตัวอย่าง

++KAEW ไดอารี่ ++ ผลเลือด สับสนจัง เอางัยดีพี่ะ

ความคิดเห็นที่ 12

“เป็นกำลังใจให้นะคะพี่แก้ว สู้สู้คะ

อนุโมทนาด้วยนะคะ รักษาสุขภาพด้วย

บุญรักษาคะ ”

จากคุณ :- plawan Fri 20 Aug 2547 17:00

++KAEW ไดอารี่ ++ ผู้หญิงคนหนึ่งชื่อ ประไพ

ความคิดเห็นที่ 53

“อ่านแล้ว กำลังใจที่ลดน้อย เพิ่มขึ้นเยอะ....รู้สึกดียังเลย...”

ขอบคุณ คุณหนูแก้ว...และเป็นกำลังใจให้คุณประไพด้วยนะคะ

”

จากคุณ :- pikpookpik Mon 08 Jul 2545 09:16

เมื่อได้ทำความเข้าใจกับรูปแบบการใช้ภาษาที่ปรากฏในเว็บแก้ว และได้จัดหมวดหมู่เพื่อ  
ง่ายต่อการแบ่งแยกและจัดกลุ่มวาทกรรมต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและวิเคราะห์วาทกรรมที่  
ปรากฏในเว็บไซท์แก้วไดอารี่ทั้งในส่วนของไดอารี่ของคุณแก้ว ไดอารี่ของเพื่อนสมาชิก และเว็บ  
บอร์ดทั้งหมดในเว็บไซท์แก้วไดอารี่ ผลการวิจัยพบว่าวาทกรรมที่วิเคราะห์ได้ทั้งหมดสามารถ  
แบ่งเป็นชุดต่างๆ ได้ดังนี้

## 2.1 วาทกรรมการให้กำลังใจ

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลในเว็บไซท์แก้วไดอารี่ ผู้วิจัยพบว่า วาทกรรมที่พบมาก  
ที่สุดคือ วาทกรรมการให้กำลังใจ ซึ่งมีรูปแบบการให้กำลังใจที่หลากหลายโดยสามารถแยกได้  
เป็น 4 ชุดย่อย ได้แก่

### 2.1.1 การให้กำลังใจตนเอง

2.1.1.1 การให้กำลังใจตนเองเพื่อต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อ

2.1.1.2 การมองโรคเอดส์ในแง่ดี

2.1.2 การให้กำลังใจจากผู้ไม่ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี

2.1.3 การให้กำลังใจจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี

2.1.4 การให้กำลังใจจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

### 2.1.1 การให้กำลังใจตนเอง

เป็นการให้กำลังใจโดยการพูดเน้นย้ำกับตัวเองในเวลาที่ท้อแท้ เครียด หรือ  
ต้องการเตือนให้ตัวเองใช้ชีวิตในทุกวัน ทุกนาที อย่างมีคุณค่าและความหมายมากที่สุด และมอง  
ว่าโรคเอดส์ไม่ใช่สิ่งที่จะมาขัดขวางการดำเนินชีวิตและความฝันของตนเอง นอกจากนี้ความ  
โชคร้ายบางครั้งก็แฝงไปด้วยความโชคดีในหลายๆ สิ่งอีกด้วย ดังนั้นการให้กำลังใจตนเองของผู้ติด  
เชื้อเอชไอวี จากการพยายามคิดแง่บวกกับทุกสิ่งทุกอย่างที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่  
ร้ายแรงเพียงใด นอกจากนี้ยังพยายามลุกขึ้นสู้แม้ว่าจะมีร่างกายที่เจ็บป่วยเพียงใด สิ่งเหล่านี้  
จึงสะท้อนให้เห็น “อัตลักษณ์การมองโลกในแง่ดี” ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในเว็บไซท์แก้วไดอารี่

### ตัวอย่าง

**++KAEW ไดอารี่ ++ 7 วัน กับเจ้าเพื่อนใหม่ตัวร้าย HIV**

“ในความโชคร้ายสุดๆ มันก็ยังมีข้อดีนะคะ เช่นทำให้เราเห็นคุณค่าของเวลา  
ต่อไปนี้ทุกวินาทีที่มีค่า เพราะเรานับถอยหลังเวลาของชีวิตแล้ว ทำให้เรารู้จักตัวเองดี  
ขึ้นด้วยนะ มีความเป็นอยู่ที่เรียบง่ายขึ้นมาก ต่อไปไม่ซื้อของฟุ่มเฟือยแล้ว ไม่มี  
ประโยชน์ เดียวก็ไม่ได้ใช้แล้ว



ไม่ต้องฝืนกินอาหารลดความอ้วน หรือควบคุมน้ำหนัก เพราะอีกหน่อยก็ได้ผอม ไม่ต้องรีบผอมตอนนี้ก็ได้ ต่อไปจะผอมเป็นหนังหุ้มกระดูกเลยแหละ ไม่ต้องอยากหน้าใสไปทำ AHA ด้วย ครึ่งละตั้ง 500 เก็บตังค์ไปตรวจ CD4 ดีกว่า

หนุ่มๆที่มาป่วยเป็นจีบอยู่ก็ไม่ต้องสนใจมาก เพราะแต่งงานไม่ได้อยู่แล้ว(ไม่ต้องห่วงนะคะ เราไม่แบ่งเจ้า HIV ให้ใครหรอก) เราได้เค้ามาจากความไม่รับผิดชอบของคนอื่น เราจะไม่ให้ใครเดือดร้อนแบบเราหรอกคะ

ที่สำคัญ เราเข้าใจในหลักของศาสนาได้ดีอย่างไม่เคยรู้สึกมาก่อน ทุกอย่างไม่เที่ยง ต้องอย่ายึดมั่นถือมั่น”

จากคุณ :- [++MooKaew++](#) Sat 24 Mar 2544

### ++ KAEW ไดอารี่ ++ 7 เดือนแล้วจ้า กับเพื่อนรักตัวร้าย HIV

“7 เดือนที่ผ่านมา สอนเราให้รู้ว่า ในสิ่งที่เลวร้ายที่สุด ที่เกิดขึ้นกับชีวิตเรา ก็มีสิ่งดีที่สุดในแอบอยู่อีกด้านนึงด้วย

AIDS เป็นสิ่งเลวร้ายที่สุดในชีวิต เค้าทำลายทั้งเรา และครอบครัวเรา เค้าฆ่าแฟนเรา ทำให้พ่อแม่แฟน หัวใจสลาย เค้าทำลายทุกสิ่งทุกอย่างของเรา

แต่ AIDS ก็ทำให้เราพบกับ น้ำใจจากคนแปลกหน้ามากมาย ในโลก Internet ทำให้เรารู้จักคุณค่าของชีวิต ทำให้เราเห็นคุณค่าของเวลาทุกวินาที เพราะเวลา เราเหลือน้อยมากแล้ว เค้าทำให้เราตระหนักถึงความรักความผูกพันของครอบครัว และที่สำคัญทำให้เรารู้จักตัวเองดีขึ้นมาก

คิดไปคิดมา มันก็ไม่ได้เลวร้ายอะไรมากหรอกนะ การเป็น AIDS นี้ มันสำคัญอยู่ที่เราต้องยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นให้ได้ ต้องกล้าที่จะเผชิญกับปัญหา เข้มแข็งอดทน และรู้จักให้อภัย เท่านั้นที่จะอยู่ได้อย่างมีความสุขนะคะ”

จากคุณ :- [++MooKaew++](#) Thu 18 Oct 2544 19:55

### กระทู้ความหมายของ HIV ของฉันขณะนี้

“ชีวิตมืดหม่นหมองมองไม่เห็น

ตะวันเย็นลาลับจากขอบฟ้า

ชีวิตฉันใกล้ม้วยมรณา

ไร้ราคาไร้ค่าจากทุกคน

ถึงโรคร้ายอาศัยในตัวฉัน

ฉันจะหมั่นพากเพียรและฝึกฝน

อนาคตของฉันถึงมีดมน

ฉันจะค้นหาเทียนเพียรส่องมัน  
HIV คำนี้ฉันรู้จัก  
ทุกคนมักจกกลัวไม่ใฝ่ฝัน  
ฉันจะเปลี่ยนความหมายในตัวมัน  
ถึงเพื่อคืนวันฉันนั้นแปลเปลี่ยนไป  
H.ฉันคิด คือHope คือความหวัง  
ฉันจะตั้งใจหวังให้สุดใจ  
อนาคตของฉันยังยาวไกล  
ฉันไม่ให้ใครรุกรานผลาญชีวา  
I.ฉันคิด Important ความสำคัญ  
ฉันจักคิดตนนั้นสำคัญหนา  
ชีวิตฉันมีค่ามีราคา  
ถึงชีวาฉันนั้นใกล้มลาย  
V.Value จะอยู่คู่ตัวฉัน  
คุณค่านั้นประจักษ์ไม่เสื่อมหาย  
ความดีนั้นจะอยู่ไม่เสื่อมคลาย  
ถึงจะได้ไวรัสไม่สนใจ  
HIV คำนี้อยู่กับฉัน  
ทุกคืนวันฉันคิดวินิจจัย  
อนาคตฉันนั้นยังยาวไกล  
จะไม่ให้เป็นฝันไปเพราะโรคา”  
จากคุณ :- Kenji (125.24.208.31) Fri 06 Apr 2550 15:14

### 2.1.1.1 การให้กำลังใจตนเองเพื่อต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อ

นอกจากการให้กำลังใจตนเองในเรื่องการปรับเปลี่ยนมุมมองโรคเอดส์ของตนเสียใหม่แล้ว ผู้ติดเชื้อเอชไอวียังต้องให้กำลังใจตนเองไว้เพื่อต่อสู้กับสื่อในแง่มุมมองของภาพเกี่ยวกับโรคเอดส์ต่างๆที่สื่อนำเสนอเพื่อรณรงค์ ไม่ว่าจะ เป็นภาพลักษณะของผู้ติดเชื้อเอดส์ว่าเป็น “คนไม่ดี” ทั้งเพศชายหรือหญิง หากเป็นผู้ชายก็ต้องเป็นพวกกร่วมเพศหรือติดยาเสพติด และหากเป็นผู้หญิงก็ต้องเป็นผู้หญิงที่ไม่ดีและสำส่อน หรือภาพของผู้ป่วยโรคเอดส์ระยะสุดท้ายที่ดูน่ากลัวและทรมาน เป็นต้น จากการประโคมเสนอภาพของโรคเอดส์ในแง่ลบจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อป้ายต่างๆ ทั่วไป ทำให้ผู้คนในสังคมมีความรังเกียจ กลัว และมีทัศนคติแบบแง่ลบสุดโต่งต่อผู้ที่ติดเชื้อเอชไอวีจนไม่สามารถยอมรับผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้มาอยู่ร่วมกันใน

สังคมได้ สถานการณ์ในสังคมไทยเหล่านี้ทำให้คุณแก้วและสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ต้องสร้างคำพูดต่างๆ ที่ให้กำลังใจตนเอง ให้ตัวเองเข้มแข็ง และสร้างความเชื่อมั่นให้กับตัวเองว่าการที่ติดเชื้อเอชไอวีนั้นไม่ได้แสดงว่าเป็นคนไม่ดี ซึ่งคำพูดเหล่านั้นเป็นคำพูดที่ระบายนอารมณ์ แต่แฝงไปด้วยความหวังที่จะให้สังคมยอมรับผู้ติดเชื้อเอชไอวีและมีมุมมองโรคเอดส์ที่ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

## ตัวอย่าง

### ++ KAEW ไดอารี่ ++ สุกี่เศร้า เคล้าน้ำตา

“ระหว่างนั่งรอ พี่เค้าก็ถามว่า หางานทำบ้างรึป่าว ปฏิญญาที่รับไปแล้วนี่.... อืม.....คำถามแสดงใจมาอีกแล้ว ก็ตอบว่า ก็กำลังหาอยู่ สมัครงไว้ใน Internet นะ พี่ "...เออ อยู่บ้านนะ อย่ามัวแต่เล่น เนท สังคมในนั้นนะมันแย มีแต่การหลอกหลวง หาคณิตๆยาก"

เรา " ไม่จริงหรอก ส่วนที่ดีก็มี "

พี่ "มีที่ไหน เห็นมันก็หลอกกันไปวันๆ"

เรา "มันต้องมีก็แล้วกัน " ก็จะทำให้ยกตัวอย่างสวนลูมได้งัยอะ เดียวเค้ามาอ่านก็จะเจอ เรื่องเรา

พี่ " เออ เนี่ย วันนั้นมีข่าวจับผู้หญิงขายบริการทางเนท พวกนี้น่ากลัวนะ สำสอน อย่างนี้ เป็น AIDS วร "

.....โห... อึ้งไปเลยเรา....

เรา " ไม่แน่หรอกพี่ ไม่ต้องสำสอนก็ติดได้ และถ้าสำสอนแต่ป้องกันให้ดี มันก็ไม่ติด "

พี่ " ไม่จริงหรอก โรคนี้มันติดกันง่ายจะตาย"

เรา " ไม่จริง มันติดกันยาก"

พี่ " โธ่ แกจะรู้อะไร เชื้อAIDS มันติดง่าย แพร่กระจายเร็ว" .....อืม.....มารู้ดีกว่าคน ปีนได้ยั้งยัยพะ

แล้วพี่เค้าอธิบายต่อว่า " รู้อะ เชื้อ AIDS นะ มันอันตราย และมันแรงมากเลย แอลกอฮอล์ก็เข้าไม่ได้ ต้องใช้คลอรีน รู้จักมั้ยคลอรีนนะ ยาฆ่าเชื้ออย่างแรงเลยนะ แล้วต้องใช้ในอัตรา 1 ต่อ 1 แบบ เข้มข้นมันถึงตาย..น่าเกลียดน่ากลัวจะตายไอ้โรคนี้นะ "

....น้ำตาซึมเลยเรา ไม่จริงไซ้มั้ยคะ คุณหมอ บอกเราหน่อยสิ เราว่าไม่จริงหรอก HIV เมื่อก่อนมานอกร่างกาย มันจะตายง่าย แต่ถ้ามันอยู่ในตัวสิมันตายยาก

เสียใจพอควรเลยนะ ที่พี่เค้าไม่เข้าใจเรื่องโรคนี้ แต่เค้าพูดและเชื่ออย่างผิดๆ  
เค้ามีทัศนคติที่ไม่ดีกับคนเป็นโรคนี้อย่างมากเลย คนส่วนมากก็คิดอย่างนี้ ผู้ติดเชื้อก็  
เลยต้องอยู่แบบหลบๆซ่อนๆ พี่คนนี้จะปรึกษาทาทิ อเมริกา เขียวนะ ทำไมยังคิดได้  
ขนาดนี้

เฮ้อ....นึกแล้วเหนื่อยใจนะคะ เราบอกคนเป็นโรคนี้ว่าสงสาร (เอ..สงสารตัวเองด้วยนี่  
หว่า) นอกจากจะเป็นโรคร้าย รักษาไม่ได้ ตายทรมาน และสภาพก่อนตายน่าเกลียด  
น่ากลัวมาก ยังต้องเจอปัญหาการกีดกันสิทธิความเป็นคนอีกนะ ต้องปิดบัง หลบ  
ซ่อน เพราะคนในสังคมรังเกียจ เนื่องจากมีความเข้าใจที่ผิดๆเกี่ยวกับโรคนี้

เราเป็นแค่ ผู้หญิงธรรมดาๆคนหนึ่ง เราเปลี่ยนแปลงโลกและสังคมไม่ได้ แต่เรา  
ว่าเราจะลองดูนะ เราจะทำแม้จะทำอะไรได้แค่นิดหน่อย อย่างน้อยในคนส่วนหนึ่งมี  
ความเข้าใจที่ถูกต้องมากขึ้น ให้ผู้ ติดเชื้อส่วนหนึ่งได้สิทธิของความเป็นคนคืน  
มานะ เฮ้อ.....ยากเหมือนกัน ไม่รู้จะทำยังไง เวลาของเราก็คงเหลือไม่มากแล้ว  
หละ”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Thu 09 Aug 2544 09:04

### ++ Kaew ไดอารี++ 6 เดือนแล้วจ้า กับเพื่อนรักตัวร้าย HIV

เราอยากให้คุณเข้าใจผู้ติดเชื้อ HIV มากขึ้น อยากให้รู้ว่า เราสามารถอยู่ร่วมกัน  
ได้ อย่างมีความสุข และไม่มีอันตรายใดๆด้วย อยากให้เข้าใจว่าผู้ติดเชื้อ HIV เค้า  
ไม่ได้เป็นคนเลว หรือทำผิด คิดร้ายอะไร ทำไมสังคมต้องรังเกียจขนาดนั้นด้วย

อยากให้เพื่อนๆ ที่เป็นเหมือนเรา เค้ามีชีวิตที่มีความสุขเหมือนเราด้วยนะ ไม่  
อยากให้หดหู่ ท้อแท้ ชีวิตยังสวยงามนะคะ

จากคุณ :- ++MooKaew++ Tue 18 Sep 2544 16:22

### ++ Kaew ไดอารี ++ มินต์อีกแล้ว

“เสร็จแล้วเราก็พาน้อง Squid ไปส่งบ้าน เลี้ยงลูกต่อ ระหว่างทางกลับบ้านเรา  
นะ รถติด แล้วเรามองเห็นป้ายโฆษณาตรงป้ายรถเมล์ เค้าขายสินค้าชนิดหนึ่ง แล้วมี  
ข้อความเขียนว่า

“เฮดส์ยังมีหวัง ยังมีวันข้างหน้า”

อืมมม อ่านแล้วรู้สึกดีนะ และจะรู้สึกดีมากเมื่อเปรียบเทียบกับป้ายของทาง  
ราชการที่ติดตรงเกาะกลางถนน แถวๆที่ทำงานพี่ bj ป้ายนั้นเค้าเขียนว่า

"เอดส์เป็นแล้วตาย ไม่มีทางรักษา"

อ่านแล้วผีดกัันเลยนะ คนละอารมณ์ ความรู้สึกเลย

สื่อบางอย่าง ยังนำเสนอความเข้าใจที่ผิดๆเกี่ยวกับโรคนี้เยอะ ทำให้คนกลัวนะ แต่เค้าไม่ได้กลัวโรค AIDS อะ เค้ากลัวคนที่ เป็น AIDS แทน ใครเป็นโรคนี้ก็เลยโชคร้ายหลายต่อเลย สังคมทั้งรังเกียจ และประนามไว้ก่อนเลยว่าเป็นคนไม่ดี ไม่ยุติธรรมเลยเนอะ

ก็ได้แต่หวังว่า สักวันนึง คนทั้ๆไปจะเข้าใจในโรค AIDS มากขึ้น และเข้าใจอย่างถูกต้องด้วยนะ"

จากคุณ :- ++MooKaew++ Fri 12 Oct 2544 16:34

### 2.1.1.2 การมองโรคเอดส์ในแง่ดี

สิ่งสำคัญอีกหนึ่งสิ่งนอกจากการให้กำลังใจตนเองให้อยู่ด้วยความหวัง และกล้าที่จะเผชิญกับโรคภัยที่เป็นอยู่นั้น การสร้างความเข้มแข็งทั้งร่างกาย จิตใจ และความคิด ให้ทำใจยอมรับกับเชื้อ HIV ที่จะต้องอยู่กับผู้ติดเชื้อไปจนวันสุดท้ายของพวกเขา ก็คือการเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์เสียใหม่ จากเชื้อไวรัสที่ดูเลวร้าย น่ากลัวก็กลับกลายเป็นเพื่อนรักที่ไปไหนมาไหนด้วยกัน เห็นได้จากการใช้สรรพนามเรียกแทนเชื้อไวรัสเอชไอวีของคุณแก้วและสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ที่ทำให้ภาพของเชื้อไวรัสเอชไอวีลดความน่ากลัว และมีความรุนแรงน้อยลง เป็นการแสดงออกถึงทัศนคติต่อการมองโรคเอดส์ในทางที่ดี อาทิ น้องเอช เจ้าเพื่อนตัวน้อย เพื่อนรักตัวร้าย เจ้า HIV เจ้าไวรัสเพื่อนรัก เป็นต้น

### ตัวอย่าง

**++KAEW ไดอารี่ ++ พรุ่งนี้เรา กะ HIV จะรับปริญญา เป็นมหาบัณฑิต!!**

"เราบอกกับเจ้า HIV ที่แอบมาอยู่กับเราเงียบๆนานมาแล้วว่า "ขอบใจมากนะ" เพราะเราคงมีเพื่อนเป็นไวรัสตั้งแต่ก่อนสอบเข้าเรียนปริญญาโท ดังนั้น ความสำเร็จในการเรียนครั้งนี้ เจ้า HIV เค้าก็มีส่วนร่วมด้วย เราเรียนจบมาได้ เพราะเค้าใจดี ไม่เคยแสดงอาการใดๆ ให้เรารู้ ไม่เคยทำให้เราป่วย ต่อให้เราเรียนหนักขนาดไหน อดหลับอดนอน เครียดกับวิทยานิพนธ์แค่ไหน เจ้า HIV ก็เฉย ไม่เคยแก้งเราเลยสักครั้ง"

จากคุณ :- ++MooKaew++ Thu 19 Jul 2544 11:01

## ++ KAEW ไดอารี่ ++ 3 ปีแล้วนะจะกับเจ้าตัวร้าย HIV

“เห็นวันที่แล้วตกใจ 3 ปีแล้วเหอห่า ทำไมเร็วอย่างนี้ เหมือนเพิ่งผ่านมาไม่นานเลยนะ เสียงของหมดที่บอกว่าผลเลือดเป็นบวก คุณเป็นเอดส์ ยังก้องอยู่ในหูไม่เสื่อมคลาย เผลอแป็บๆ 3 ปีแล้วที่รู้ว่าอยู่ร่วมกับเจ้า HIV และปีนี้ก็คงเป็นปีที่ 7 ที่เจ้าเอชแอบเข้ามาอยู่ในตัวเรา”

จากคุณ :- ++mookaew++ Thu 18 Mar 2547 22:33

### 2.1.2 การให้กำลังใจจากผู้ไม่ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี

ทุกครั้งที่คุณแก้วได้เขียนไดอารี่ออนไลน์ จะมีกำลังใจจากผู้คนมากมายจากหลายอาชีพ อายุ และจากหลากหลายสถานที่ทั่วโลกมาแสดงความคิดเห็นเพื่อให้กำลังใจ นอกจากการตอบข้อความให้กำลังใจทางเว็บไซต์แก้วไดอารี่แล้ว ยังมีการส่งหนังสือ หรือของขวัญต่างๆ ให้กับคุณแก้วทางไปรษณีย์อีกด้วย ซึ่งข้อความหรือหนังสือที่ส่งให้กับคุณแก้วนั้น จะเป็นข้อความที่แสดงถึงการอยู่ในโลกนี้อย่างเข้มแข็ง และไม่ต้องการกลัวความตาย ดังนั้นการให้กำลังใจจากผู้ไม่ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี จึงสะท้อนให้เห็น “อัตลักษณ์ของความเข้มแข็ง”

#### ตัวอย่าง

#### ++KAEW ไดอารี่ ++ ผีเสื้อกับความตาย

“เราชอบความคิดเห็นที่ **ชายจากฝนดาวตก** ส่งมา คำบอกว่า “**จงรอสิ่งที่ไม่พบ ด้วยความสงบ**” ถูกต้องเลยนะ เราและคนทุกคนหลีกเลี่ยงความตายไปไม่พ้น ช้าเร็วก็ต้องตาย แล้วจะกลัวทำไมหละ ใช้เวลาที่เหลืออยู่ให้มีความสุข มีสติ และเป็นคนดี ก็น่าจะพอใจแล้วนะ”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Mon 23 Apr 2544

#### ++KAEW ไดอารี่ ++ แก้ว GO INTER --- อ่านนะ แล้วคุณจะซึ่งน้ำใจคน Internet

“และที่น่าประทับใจ คุณสวัสดิ์จ้า แนะนำหนังสือ เรื่อง Six month to live ซึ่งเป็นเรื่องของผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย ที่เผชิญหน้ากับความตายอย่างกล้าหาญ คำมีเวปของแก้วจ้ย เราก็เขียนไปว่า เราชื่นชมความกล้าหาญของเค้ามาก และเราจะพยายามทำตาม เพราะเราก็กำลังจะตายด้วย โรค AIDS (ตัวเจ้าของเรื่องชื่อ Matt เค้าตายไปแล้วหละ.....

กระหู่นี้ เขียนเพื่ออยากบอกว่า โลกไม่ได้เลวร้ายไปเสียทุกอย่าง คนที่จิตใจดีงามมีอีกเยอะคะและอยากขอบคุณทุกคน พวกคุณทำให้เรามีกำลังใจ และมีความสุขนะคะ ขอขอบคุณมากเลย

ทุกวันนี้เราก็อยู่ได้ด้วยกำลังใจเหล่านี้แหละค่ะ เราจะพยายามเข้มแข็งและสู้ต่อไป และพยายามทำตัวให้เป็นประโยชน์ ช่วยเหลือคนอื่นต่อไป เราจะเล่าเรื่องของเราให้ฟังเรื่อยๆ เพื่อนๆจะได้รู้ว่า โรคนี้มันทรมาณนะ อย่าเสี่ยงที่จะเป็นเลย และให้คนที่ท้อแท้ในชีวิต ได้รู้ว่า คนที่กำลังจะตาย เค้ายังมีกำลังใจที่จะสู้ต่อเลยนะ(แล้วคุณจะไม่อยากตายทำไมล่ะ))”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Tue 5 June 2544

### 2.1.3 การให้กำลังใจจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีด้วยตนเอง

วัตถุประสงค์หลักข้อหนึ่งของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ คือ การเป็นครอบครัวเล็กๆ ที่ผู้ติดเชื้อ HIV มาอยู่ร่วมกัน ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน และให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับ HIV ซึ่งการให้กำลังใจในรูปแบบนี้เป็นการกระทำที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักได้เป็นอย่างดี โดยสมาชิกแต่ละคนจะมาแลกเปลี่ยนมุมมองและให้กำลังใจซึ่งกันและกัน เป็นเสมือนครอบครัวใหญ่ที่มีผู้นำครอบครัวคือคุณแก้ว และสมาชิกในครอบครัวที่ประกอบไปด้วยผู้คนหลากหลายอาชีพ หลากหลายตัวตน แต่อยู่ในบ้านหลังเดียวกัน มีความทุกข์และความสุขร่วมกัน ดังนั้นการให้กำลังใจจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวีด้วยตนเอง จึงสะท้อนให้เห็น “อัตลักษณ์ของผู้อยู่ในครอบครัวเดียวกัน” ซึ่งหมายถึงการเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวีเหมือนกันนั่นเอง

#### ตัวอย่าง


##### ++KAEW ไดอารี่ ++ 5 เดือนแล้วจ้า กับเพื่อนตัวร้าย HIV

“อยากจะบอกกับเพื่อนที่ติดเชื้อ HIV หรือญาติผู้ติดเชื้อทุกคนว่า ถึง AIDS จะรักษาไม่ได้ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเราจะตายภายในวัน สองวันนี้เนาะ เรายังอยู่ได้อีกพอสมควร อยู่อย่างมีความสุขด้วยแหละ เรายังมีศักดิ์ศรีเหมือนคนอื่น เรามีความเป็นคนเท่าเทียมกับคนอื่นนะจ๊ะ”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Sat 18 Aug 2544 15:48

##### ++ KAEW ไดอารี่ ++ 2 ปีแล้วค่ะ กับ HIV

“ถึงพี่ 

ปึกว่าแล้วสินะที่เรารู้จักกัน เหมือนมันจะไม่นาน แต่ความรู้สึกนานมากเลยนะ ทำงานร่วมกันมา เราเหนื่อย เราท้อ เราร้องไห้ เราหัวเราะร่วมกัน แต่แปลกนะ เราก็อยู่กันมาได้และนานด้วยพวกเรามีความคิดกันอย่างไร เราก็จะสานฝันต่อไปอย่างนั้นขอเพียงพี่ผมจุกยังสู้ล่ะ ท้อได้ เหนื่อยได้ ร้องไห้ได้ แต่ต้องลุกขึ้นเพื่อตัวเองบ้างนะ คำสัญญาคำหนึ่งที่พี่เคยบอกพี่ไว้ พี่ยังจำได้นะ พี่  หละจำได้มั๊ย แต่นั่นมัน

ยังคงอีกนาน นานนนนนนนนนนนนน มาก

อยากจะทำบอกว่า \*\*\* รักที่สาวคนนี้เสมอ \*\*\*

@@@@ มิตรภาพ ความหวัง กำลังใจ @@@@”



จากคุณ :- \*PuNcH(peary) Wed 19 Mar 2546 09:22

### 2.1.4 การให้กำลังใจจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

การให้กำลังใจในรูปแบบนี้อาจดูแปลกกว่ารูปแบบอื่นๆ ที่ผ่านมา เนื่องจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้ที่เป็นเหมือนผู้ป่วยกลับต้องให้กำลังใจและเป็นที่ยกย่องให้แก่คนปกติ สุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงในสังคม แต่การเป็นผู้ให้กำลังใจหรือเป็นที่ยกย่องนั้น ผู้ติดเชื้อเอชไอวีไม่ได้บอกกับผู้ที่ต้องการคำปรึกษาว่าตนเองติดเชื้อเอชไอวี ดังนั้น ผู้ที่ต้องการคำปรึกษาจึงมองว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีเป็นคนปกติในสังคมทั่วไป การให้กำลังใจในรูปแบบนี้ ผู้ที่ต้องการคำปรึกษามักจะมีปัญหาในเรื่องการเรียน การทำงาน หรือทะเลาะกับคนรัก แล้วมองว่าปัญหาของตนเองเป็นเรื่องใหญ่ ยากที่จะแก้ไข แต่ในขณะที่เดียวกันผู้ที่ให้คำปรึกษากลับมองว่าปัญหาเหล่านั้นเป็นเพียงแค่ปัญหาเล็กๆ ส่วนหนึ่งเมื่อเทียบกับสิ่งที่ตนเองต้องเผชิญอยู่ ดังนั้นการให้กำลังใจจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ไม่ติดเชื้อเอชไอวี จึงสะท้อนให้เห็น “อัตลักษณ์การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน” และ “อัตลักษณ์ของความเข้มแข็งของผู้ติดเชื้อเอชไอวี”

### ตัวอย่าง

**++ KAEW ไดอารี่ ++ เดียวนี้คนเราท้อแท้กันง่ายจังเนอะ อะอะอะอะไรก็อยากจะตายซะแล้ว**

“เมื่อวานนี้ก็มีเพื่อนโทรมาบ่นเรื่องงานที่เริ่มไม่มั่นคง เงินเดือนโดนลด แต่ค่าใช้จ่ายเยอะ เพราะเธอซื้อของเก่งมากคะ แล้วซื้อของเงินผ่อนไว้ก็เยอะ เธอรับไม่ได้ที่ได้เงินเดือนน้อยลง และแฟนก็เริ่มมีแววเจ้าชู้ให้เห็น มีปัญหาถกเถียงกับแม่ เธอท้อแท้หมดหวัง ขนาดบ่นอยากตายไปเลย เราก็งงแฮะ เรื่องแค่นี้จะตายแล้วหรือนี่

ใครอยากตายอีก ขอบอกเลยนะคะ ว่าชีวิตมีค่านะ ปัญหาที่คุณเจอไม่หนักหนาสาหัสที่สุดหรอก คนที่เจออะไรหนักๆ กว่าคุณมีอีกเยอะ แค่อยากจะมีชีวิตอยู่เลยนะคะ (เช่นเราจ้ะ)”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Sat 18 Aug 2544 15:48



++KAEW ไดอารี่ ++ ---ศิริภาณี เหนือใจ--- ปัญหาของคนอื่นเนี่ย แก่ยากกว่า  
เราเป็น AIDS อีก

“ปัญหาของเค้า เราฟังอยู่นานมากเลย วกไปวนมา สรุปได้ว่า เค้ามีแฟน แล้วแฟนขอเลิก เพราะไปมีแฟนใหม่ แล้วน้องคนนี้ก็ทำใจไม่ได้ โทรมาร้องไห้กับเรา เรางงๆสุดๆ ผู้ชายออกหักเนี่ยร้องไห้ขนาดนี้หรือ เราเป็น AIDS จะตายอยู่แล้ว เรายังไม่ร้องบ่อยเลย นานๆร้องทีเอง

เราแนะนำน้องเค้าว่า ตัดใจเถอะ ไม่ต้องรับผิดชอบน้องสาวคนนั้นหรอก ยังงัยเธอก็เสียมาก่อนหน้านี้ตั้งนานแล้วมั้ง ให้ตั้งใจเรียนให้จบแล้วหางานทำดีกว่า ปัญหาเป็นเรื่องเล็กน้อย ปัญหาให้สังคมยังมีอีกเยอะโหดร้ายกว่านี้หลายเท่า ถ้าแค่นี้จะเป็นจะตาย ก็รีบๆไปตายซะ เพราะอยู่ในสังคมไม่ได้หรอก เราคิดในใจว่า ไร้อัย เด็กน้อย เรื่องแค่นี้เองนะ แล้วเรื่องที่เราเจออยู่ หละ เรากำลังจะตายด้วยโรคบำบัดเนี่ย ถ้าน้องคนนี้จะเจอแบบเราไม่ตายไปเลยหรือ เราเลยแนะนำให้น้องเค้าไปตรวจเลือดด้วยเพราะน้องผู้หญิงท่าทางจะผ่านมายะ

ส่วนอีกเคส มาตอนกลางวัน เป็นเพื่อนสาวของเราเอง ปัญหาใกล้เคียงแต่สลับมุมกัน เพื่อนเรามีเหตุบังเอิญไปใช้ผู้ชายร่วมกันกับผู้หญิงคนอื่นๆอยู่ ก็ร้องไห้ร้องให้เช่นกัน เบื่อจริงว๊ายพวกนี้เนี่ย แค่นี้ร้องให้ มาเจอแบบเรามาก ร้องไม่ออกเลย”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Sat 09 Jun 2544 10:47

## 2.2 วาทกรรมกรแพทย์

ในการวิเคราะห์วาทกรรมชุดนี้ ผู้วิจัยได้พบว่า วาทกรรมกรแพทย์เป็นวาทกรรมแรกที่เป็นตัวกำหนดสถานะทางสังคมและกำหนดระดับความเจ็บป่วยให้กับผู้ติดเชื้อเอชไอวี เพราะการจะทราบผลของโรคว่าตนเองติดเชื้อหรือไม่ ขั้นตอนที่ได้ขีดขาดที่สุดคือ การตรวจสอบทางวิทยาศาสตร์และการวินิจฉัยโรคจากแพทย์

นอกจากการกำหนดสถานะภาพทางสังคมระหว่าง “คนปกติ” และ “คนป่วย” ในสังคมแล้ว วาทกรรมทางการแพทย์ยังเป็นตัวแบ่งแยกลำดับชั้นของผู้ป่วยอีกด้วย ว่าผู้ป่วยผู้นั้นแข็งแรงหรืออ่อนแอมากเพียงใด ซึ่งไม่เพียงแต่ร่างกายเท่านั้นที่ได้รับการวินิจฉัยความรุนแรงของอาการตนเอง แต่จิตใจก็ได้รับผลกระทบตามไปด้วย

ในการวิจัยส่วนของวาทกรรมการแพทย์นี้ มี 2 ชุดวาทกรรมคือ

2.2.1 ชุดวาทกรรมการแพทย์เรื่องตัวเลข CD4

2.2.2 ชุดวาทกรรมการแพทย์เรื่องสัญลักษณ์เลือด

### 2.2.1 วาทกรรมการแพทย์เรื่องตัวเลข CD4

CD ย่อมาจากคำว่า Cluster of Differentiation หมายถึง โมเลกุลผิวเซลล์ที่ถูกใช้ระบุระยะของการเติบโตของเซลล์ภูมิคุ้มกัน CD4 คือ เซลล์เม็ดเลือดขาวชนิดหนึ่งที่ทำหน้าที่ในการต่อสู้และทำลายเชื้อโรคต่างๆที่เข้าสู่ร่างกาย คนปกติจะมี CD4 ประมาณ 500-1000 ตัว และผู้ป่วย AIDS ระยะสุดท้ายจะมี CD4 ต่ำกว่า 50 หาก CD4 ถูกทำลาย หมายถึง ภูมิคุ้มกันที่ทำหน้าที่ป้องกันเชื้อโรคเข้าสู่ร่างกายก็จะไม่สามารถทำงานได้อย่างปกติ เชื้อโรคต่างๆ จึงเข้าสู่ร่างกายได้ง่ายและจะเกิดโรคแทรกซ้อนขึ้น จึงเป็นที่มาของโรคเอดส์ที่เรียกเป็นภาษาทางการว่า “โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง” นั่นเอง

การจะรับยาต้านไวรัสเอดส์นั้น ต้องตรวจหาผลของ CD4 ซึ่งมีค่าใช้จ่ายประมาณ 200 บาทเท่านั้น แต่การจะให้เริ่มยาได้หรือไม่จำเป็นต้องดูปัจจัยทางการแพทย์เป็นสำคัญ เช่น ไม่มีอาการแต่ค่า CD4 น้อยกว่า 200 เริ่มรับยาได้ หรือ หากมีอาการที่สัมพันธ์กับเอดส์แต่ CD4 น้อยกว่าหรือเท่ากับ 250 เป็นต้น

ตัวเลข CD4 เป็นตัวเลขที่ผู้ติดเชื้อ HIV ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ให้ความสำคัญและเป็นกังวลมากที่สุด กระทู้ต่างๆ ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่เกือบทุกวันจะต้องมีการพูดถึงตัวเลขชุดของ CD4 มีการเปรียบเทียบระหว่างกันและกันว่ามีตัวเลข CD4 จำนวนกี่ตัว จะต้องปฏิบัติตัวอย่างไร หรือกินอะไรให้ตัวเลข CD4 เพิ่มขึ้นมาได้ อาจกล่าวได้ว่า ผู้ติดเชื้อเอชไอวีในเว็บไซต์แก้วไดอารี่สามารถทำได้ทุกวิถีทางเพื่อให้ค่าตัวเลข CD4 เพิ่มขึ้นได้ แต่กลับไม่มีใครสนใจที่จะคิดว่า จิตใจและร่างกายที่แข็งแรงต่างหากที่สำคัญกว่าความสนใจและจดจ่ออยู่กับตัวเลข CD4

เมื่อการตรวจ CD4 ครั้งแรกของคุณแก้วมาถึง คุณแก้วได้ไปโรงพยาบาลด้วยสีหน้าแจ่มใสจากการพยายามให้กำลังใจตนเอง และการดูแลรักษาร่างกายตนเองให้แข็งแรง จนคุณหมอและพยาบาลทุกคนทักว่าร่างกายแข็งแรงมาก แต่เมื่อตรวจพบว่า มี CD4 เพียงแค่ 69 ตัว ซึ่งใกล้เคียงกับผู้ป่วย AIDS ระยะสุดท้ายที่แสดงอาการออกมาเต็มที่ แม้ว่าคุณแก้วจะมีร่างกายและจิตใจที่แข็งแรงเหมือนคนปกติในสายตาคุณหมอ คุณหมอกลับให้เข้ารับการรักษาเสมือนหนึ่งในผู้ป่วย AIDS ระยะสุดท้าย นั่นคือ ต้องกินยาต้านไวรัส และตัวคุณแก้วเองเมื่อทราบผลสภาพจิตใจก็ทรุดลงเป็นอย่างมาก ทั้งๆ ที่ร่างกายไม่ได้แสดงอาการเจ็บป่วยออกมาแต่อย่างใด

สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ตัวเลขเพียงไม่กี่ตัวนั้นมีอิทธิพลต่อจิตใจของผู้ติดเชื้อ เอชไอวีอย่างมหาศาล ค่า CD4 ในสายตาของสมาชิกในเว็บไซต์ก็แล้วไดอารี่ไม่ได้มีความหมาย เพียงแค่ตัวเลขทั่วไป แต่เป็นค่าที่สามารถนับถอยหลังความตายให้กับพวกเขา ค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงความแข็งแรงของชีวิตในขณะนั้น หากมีค่า CD4 มาก ก็จะดีใจและรู้สึกมีกำลังใจในการรักษาโรคเอดส์ต่อไป แต่หากค่า CD4 ตกต่ำลงเรื่อยๆ ก็จะรู้สึกหดหู่ และเริ่มท้อถอยกับชีวิต ดังนั้น วาทกรรมกรแพทย์เรื่องตัวเลข CD4 จึงสะท้อนให้เห็น “อัตลักษณ์ของผู้ใกล้มรณะ”

## ตัวอย่าง

### ++KAEW ไดอารี่ ++ กลับมาแล้วค่ะ!! หลบข่าวยารักษา AIDS ไปบางแสน + น้องคอมพ์ป่วยติด ไวรัส (HIV????)

“ตอนเข้าไปหาหมอ เราก็เจอแวตแบบไม่เชื่ออีกแล้วเหมือนหมอของเราเลย ทำหน้าไม่เชื่อว่าเรา ติดเชื้อ หมอคนนี้ก็บอกว่า ดูแข็งแรงอย่างนี้ไม่ต้องกลัวอยู่อีก นาน แต่พอรู้ว่า CD4 เราเหลือ 69 หมอทำหน้างมมากเลย เพราะน้อยขนาดนั้น น่าจะป่วยแล้วนะ หมอเลยให้ยาป้องกันวัณโรคเรามากินด้วย โดยต้องกินทุกวันเป็นเวลา 1 ปี”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Sun 03 Jun 2544 19:50

### ++KAEW ไดอารี่ ++ รายงานตัว และขอคำแนะนำเมนูอาหารที่มีกระเทียม น้อยๆ จะเพิ่มภูมิคุ้มกัน

“คืออีก 1 เดือน จะครบกำหนดไปตรวจ CD4 หรือภูมิคุ้มกันของผู้ติดเชื้อ HIV อย่างเรานะคะ 2 เดือนที่แล้วตอนรู้ว่าติดเชื้อ มันก็เหลือแค่ 69 แล้ว (คนปกติมี 500 - 1000) ผ่านมา เกือบ 2 เดือนไม่รู้ลดไปอีกเท่าไร ตอนนี้อย่างวางแผน กลยุทธ์ต่างๆ ให้ภูมิมันขึ้นบ้าง ก่อนวันไปตรวจเลือด เราจะเข้า VDO ตลกมาดู 3 วัน 3 คืน เพราะอารมณ์ก็มีผลต่อภูมิ คือโงงทุกทางนะคะ ให้ตัวเลขมันขึ้นมาให้ชื่นใจหน่อย ในหนังสือบอกว่า ต่ำกว่า 50 คือ AIDS ขั้นสุดท้าย แปลว่า หัววัดเตรียมไว้ระตัวเอง”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Mon 21 May 2544 09:56

### เฮ้อโล่งอกผลcd4ออกมาแล้ว

“หลังจากรอลุ้นมาสามสี่เดือน จากเมื่อก่อน300ไปฟังผลมาวันนี้ขึ้นมา400แล้ว พักนี้ไม่ค่อยสบายบ่อยและเครียดมากด้วยคิดว่าcd4จะตกไปซะอีก ดีจังจะได้กลับไป

เที่ยวเมืองไทยอย่างสบายใจ 😊”

จากคุณ :- มะเมี้ยว Wed 21 Mar 2550 02:00

## 2.2.2 ชุดวาทกรรมการแพทย์เรื่องสัญญาณเลือด

ในการดำเนินของพวกเราในยุคปัจจุบัน กล่าวได้ว่าไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงจากเรื่องของสัญญาณ (Sign) ไปได้เลย เพราะมนุษย์นั้นจะเติบโตขึ้นมาจากระบบของสัญญาณ ทุกสิ่งทุกอย่างที่รอบล้อมตัวตัวเราล้วนแต่เป็นสัญญาณในรูปแบบที่หลากหลายทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของภาษา รหัส สัญญาณ และสิ่งต่างๆมากมาย รวมถึง สัญญาณด้วย

โดยปกติการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงความคิดความเชื่อเกี่ยวกับสัญญาณจะต้องใช้เวลาเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ หลังจากนั้นตนเองและสังคมจะค่อยๆ เปลี่ยนแปลงตัวเองให้เข้ากับสัญญาณนั้นๆ แต่กับสัญญาณที่มาในรูปแบบของสัญญาณเรื่อง “เลือด” นั้นกลับเป็นสัญญาณที่โดดเด่นและเด่นชัดมากในเรื่องการเปลี่ยนชีวิตคนๆ หนึ่งอย่างรวดเร็วและพลิกผัน จากคนปกติจะต้องกลับกลายเป็นคนป่วยนับตั้งแต่วันที่แรกที่ผลการวินิจฉัยทางการแพทย์ออกมา

เมื่อได้รับผลการตรวจเลือดจากแพทย์ที่ยืนยันว่ามีผลเลือดเป็นบวก คนผู้นั้นก็จะถูกเปลี่ยนสถานะตนเองให้เป็น “คนอื่น” หรือคนชายขอบในสังคมทันที นอกจากนั้น คนผู้นั้นจะต้องยอมรับในสถานะใหม่ของตนเองว่าไม่ใช่คนปกติเหมือนผู้อื่นในสังคมอีกต่อไป แต่จะกลายเป็นผู้ป่วย หรือ ผู้มีเลือดบวก เลือดที่เป็นตัวกำหนดให้เขาแปลกแยกไปจากปกติและชีวิตจะต้องเปลี่ยนแปลงไปนับแต่วันทราบผล เช่นในกรณีของคุณแก้วที่ทราบผลเลือดของตนเองว่าเป็นเลือดบวกในครั้งแรก มนุษย์สัมพันธ์และความเป็นกันเองของหมอและพยาบาลก็เปลี่ยนไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง

คำว่า สัญญาณ ในที่นี้หมายถึง ผลของเลือด ที่มีสัญญาณแสดงการติดเชื้อว่าติดเชื้อ (เลือด+) หรือ ไม่ติดเชื้อ (เลือด-) ซึ่งคำว่า เลือดบวก หมายถึงการตรวจเลือดแล้วพบว่า เลือดของผู้ที่ได้รับการตรวจนั้นมีผลผิดปกติ ซึ่งในผู้ตรวจเลือดเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ตรวจเลือดเพื่อหาการติดเชื้อซีฟิลิสพบว่า เลือดบวก หมายความว่า มีการติดเชื้อซีฟิลิส ส่วนการตรวจเลือดเพื่อดูการติดเชื้อไวรัสเอดส์ พบว่า ผลเลือดบวกต่อไวรัสเอดส์แสดงว่าติดเชื้อเอดส์ ถ้าสงสัยว่าติดเชื้อมาในระยะไม่ถึง 3 เดือน ต้องตรวจซ้ำภายใน 3 เดือน เพื่อความแน่ใจ เพราะในรายที่เพิ่งได้รับเชื้อมา การตรวจเลือดจะยังไม่พบ ส่วนในกรณีที่ตรวจเลือดทั้ง 3 เดือนแรก และตรวจซ้ำอีกครั้งเมื่อ 3 เดือนต่อมา แล้วผลเลือดเป็นลบ นั้นแสดงว่าไม่ติดเชื้อเอดส์อย่างแน่นอน

ความจริงของสัญญาณนี้เป็นเพียงแค่สิ่งที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้นมาเพื่อตอบคำถามว่า ร่างกายแสดงปฏิกิริยากับเชื้อไวรัสเอชไอวีหรือไม่ ซึ่งเป็นค่าที่บ่งบอกว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่ เท่านั้น แต่

สิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้ผลเลือดที่เกิดสัญลักษณ์บวกขึ้นนั้น คือการ “กลัวตายก่อนวัยอันควรและกลัวการถูกรังเกียจจากสังคม” ดังนั้น วาทกรรมกรแพทย์เรื่องสัญลักษณ์เลือด จึงสะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ 2 ชุดที่เกิดขึ้นในเวลาไล่เลี่ยกัน นั่นคือ อัตลักษณ์ของผู้ใกล้มรณะ และ อัตลักษณ์ของคนปกติที่เปลี่ยนเป็นคนชายขอบ” นั่นเอง

ตัวอย่าง

### ++ KAEW ไดอารี่ ++ 18 มีนาคม 2544

“การตรวจร่างกายผ่านไปด้วยดี หมอชวนคุยเรื่องงาน ชมว่าเก่งนะเรียนจบก็ได้งานเลย ก่อนไปเจาะเลือด หมอบ่นว่า เค้าจะตรวจ HIV ทำไมนะ ไม่เห็นเกี่ยวเลย เราก็คิดว่าอย่างนั้นแหละ หมอยังบอกอีกว่า เจาะเลือดแล้วไปเดินเล่นที่อื่นก่อน ตอนบ่ายค่อยมาเอาผลเลือดก็ได้ ไปเจาะเลือด เราก็กลัวมาก ไม่ชอบเลย เจ็บแขนมากด้วย เจาะที่แขนขวา เพราะแขนซ้ายหาเส้นไม่เจอ เจาะเลือดเสร็จเราก็กลับบ้านมานอนเล่น

เราเข้าไปในห้อง ก็เจอหมอคนเดิม เค้าก็บอกให้เรานั่ง เก้าอี้มันก็อยู่ติดๆ ประตูที่เปิดอยู่นั้นแหละ หมอก็นั่งตรงข้ามแล้วรับแฟ้มจากพยาบาล หมอทำหน้าเครียดๆ ไม่ยิ้ม ไม่คุยกับเราเหมือนเมื่อเช้าเลย พยาบาลคนนั้นก็มองเราแปลกๆ แล้วหมอก็พูดขึ้นว่า ร่างกายแข็งแรงดีนะ ผลเอกซเรย์ปอดก็ปกติ แต่ผลเลือดมีปัญหา แล้วเค้าก็หันแฟ้มของเราเองมาให้ดู พร้อมบอกว่า **ผลเลือดเป็นบวกนะ คุณมีเชื้อไวรัส HIV**

ตอนนั้นเรามองอะไรไม่รู้เรื่องหรือก มันทาไปทั้งตัว ความรู้สึกบอกไม่ถูก มีงงไปหมด มันเกิดขึ้น ได้ยังงัย ได้ยินเสียงหมอแว่วๆว่า ไปได้รับเชื้อมาจากไหนแหละเนี่ย มีแพนรียัง แล้วผลเลือดเป็นอย่างนี้จะไปยื่นให้ที่ทำงานเค้าได้อย่างไร เราหุ้อื่อไปหมดแล้ว บอกกับหมอว่า ไม่จริงหรือคะ มีอะไรผิดพลาดรีเปล่า มันไม่มีทางเกิดขึ้นได้นี่นา หมอตรวจใหม่ได้รีเปล่า”


จากคุณ :- ++MooKaew++ Sun 18 Mar 2544

### กระตุชีวิตที่เปลี่ยนไปเพียงผลเลือด...

“ผมไม่แน่ใจว่าเราคิดถึงผลเลือดเฮงไฉนอย่างไรกัน...

ทำไมแค่ผลเลือดตัวนี้ทำให้ชีวิตของใครหลายๆ คนต้องเปลี่ยนแปลงไป มากมาย ดังนั้นถ้ามันเป็นอย่างนั้นจริงๆ เราอยากเห็นเขาเปลี่ยนไปในทางไหนดี จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หรือเลวร้ายกว่าเดิม

อันนี้คงต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคนที่จะช่วยกัน

เพราะผู้ติดเชื่อก็คือคนเดิมที่เรารัก 

จากคุณ :- หมอโรจจิต Fri 02 Mar 2550 09:41

### 2.3 วาทกรรมชุดศาสนา

สังคมไทยเป็นสังคมพุทธศาสนา เป็นสังคมที่ถูกสั่งสอนกันมาตั้งแต่อดีตกาลเรื่องการทำ ความดี การสะสมบุญ การเชื่อในเรื่องของเวรกรรมว่าเรื่องร้ายๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตคนเรานั้น เวร กรรมเป็นตัวกำหนดและลิขิตขึ้นทั้งสิ้น นอกจากนี้ยังมีความเชื่อเรื่องการเกิดใหม่ในชาติหน้า ว่าหากทำความดีไว้ตั้งแต่ชาตินี้ ชาติหน้าจะเกิดใหม่อย่างสุขสบาย

จากการศึกษาและวิเคราะห์เว็บไซต์แก้วไดอารี่ ผู้วิจัยพบว่า วาทกรรมชุดศาสนา สามารถแยกย่อยได้เป็น 2 ชุดวาทกรรมด้วยกันคือ

#### 2.3.1 วาทกรรมชุดเวรกรรม

#### 2.3.2 วาทกรรมชุดคำสอนทางพระพุทธศาสนา

#### 2.3.1 วาทกรรมชุดเวรกรรม

พุทธศาสนามีความเชื่อในเรื่องของชาติภพ โดยเชื่อว่ามนุษย์ทุกคนจะมีทั้ง อดีตชาติ ปัจจุบันชาติ และอนาคตชาติ (ชาติหน้า) เหตุการณ์ที่ร้ายแรงหรือความเจ็บป่วยที่เรา ต้องเผชิญในชาตินี้ ล้วนมาจากสิ่งที่เราได้ก่อเวรและกรรมในอดีตชาติทั้งสิ้น ทุกอย่างเป็นเหตุ และเป็นผลซึ่งกันและกันโดยไม่สามารถที่จะแยกออกจากกันได้ ดังนั้น เมื่อมีเรื่องร้ายต่างๆ เข้า มาในชีวิต คำพูดที่มักจะเป็นเหมือนคำปลอบใจและคำอุทานที่มักจะได้ยินบ่อยคือ “เวรกรรม อะไรหนอ / คิดเสียว่ามันเป็นเวรเป็นกรรมของเรา” ความคิดและความเชื่อเหล่านี้เกิดขึ้นในทุกๆ เรื่อง ไม่เว้นแม้กระทั่งเรื่องของการเป็นโรคเอดส์ซึ่งเป็นการรับเชื้อมาจากผู้อื่น ไม่ใช่สิ่งที่ตัวเองก่อ ขึ้นมา เป็นสิ่งที่เราเลือกที่จะป้องกันตนเองได้ ก็ยังคงเข้าไปวนเวียนอยู่กับคำว่าเวรกรรมอยู่ดี จะเห็นได้ว่าสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่จะใช้คำว่าเวรกรรมเพื่อปลอบใจตนเองและข่มใจให้ไม่คิด มากกับสิ่งเลวร้ายที่ผ่านมาแล้ว

หากมองในแง่ดี คำพูดเหล่านี้ก็เป็นเสมือนคำปลอบใจให้คลายกังวลและทำให้ เราเข้าใจในเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างง่ายดาย ว่าสิ่งที่เป็นต้นเหตุของเรื่องเลวร้ายที่เกิดขึ้นนั้นคือ เวร และกรรมนั่นเอง เมื่อเวรกรรมเป็นสิ่งที่เราไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ ฉะนั้น ผู้ติดเชื่อเอชไอวีต้องทำ ใจยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้นโดยไม่มีข้อโต้แย้ง และพร้อมที่จะเริ่มต้นชีวิตใหม่โดยเอาอดีตทั้งหมดทิ้ง ไป แต่หากมองในมุมกลับ เวรกรรมเป็นเสมือนกระบวนการความคิดที่หลอมความเชื่อ ความ

ศรัทธาของผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้ยอมรับความเจ็บป่วยและความตาย ซึ่งเป็นความโชคร้ายที่ตนเอง ไม่ได้เป็นผู้ก่อขึ้นโดยปริยาย

ตัวอย่าง

++KAEW ไดอารี่ ++ HIV ของเรา กะ ความคิดเห็นของเพื่อนๆ โดน ก็อป ไปขาย แล้วจ้า...และแฟนเก่าเรารอดตายอีก

“...เราใจร้ายไปมัยเนี่ย จริงๆนะ เราอโหสิกรรมให้เค้าแล้วหละ เราไม่โกรธแล้ว ไม่แค้นด้วย เราคิดว่าเป็นเวรกรรมที่ทำร่วมกันมา ก็ชดใช้กันไป เวลาแม่โทรมาบอกว่าเค้าอาการหนักอยู่โรงพยาบาล เราก็จะออกไปทำสังฆทานให้ทุกที่เลยนะ”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Tue 12 Jun 2544 21:46

++KAEW ไดอารี่ ++

“...วิธีคิดคือ มันเป็นเวรกรรมที่เราต้องชดใช้ เราควรยอมรับมัน และเผชิญหน้ากับมันได้ พร้อมกันนั้นก็ ทำบุญ ทำความดี เกิดใหม่คราวหน้าได้ไม่โชคร้ายอีก”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Fri 04 May 2544 08:42

กระทู้ชั้นจะเกลียดพวกแก เหมือนที่เกลียดตัวเอง จนวันตาย

ความคิดเห็นที่ 18

จากคุณ :- ตะวัน(bali) Thu 15 Feb 2550 11:58

“เราติดตามจากแฟนยังไม่เห็นเกลียดแฟนหรือผู้หญิงที่เอามาติดแฟนเลย ใช้อาจจะโกรธเขาทั้งหลาย แต่คงเป็นกรรมเราเองที่เราเป็นโรคนี้ อย่างคุณคงเป็นแล้วละ นี่ขนาดยังไม่รู้ว่าเป็นเลยเกลียดคนอื่นซะขนาดนี้ กรรมเยอะกว่าเราอีกนะนั่นนะ”

### 2.3.2 วาทกรรมชุดคำสอนของพระพุทธศาสนา

ศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์มาทุกยุคทุกสมัย ไม่ว่าจะเกิดเรื่องเลวร้ายเพียงใด หากแต่ทุกคนตั้งมั่นอยู่กับสติและสมาธิของตนเอง ย่อมไม่หวั่นไหวและพร้อมจะแก้ไขปัญหาในการแก้ไขปัญหาคิดตลอดเวลา

สมาชิก 95% ของเว็บไซต์แก้วไดอารี่เป็นพุทธศาสนา ทุกคนให้ความสำคัญและปฏิบัติตามคำสอนของศาสนาพุทธไม่ว่าจะอยู่ในขณะหรืออารมณ์ใดก็ตาม คำสอนของพระพุทธองค์ได้เข้ามาอยู่ในการสนทนาเกือบจะตลอดเวลา เรื่องที่พูดคุยกันเกี่ยวกับศาสนาในเว็บไซต์

แก้วไดอารี่จะเป็นเรื่องของการทำงาน การทำบุญ การสวดมนต์ การทำความดี นอกจากนั้น ยังเชื่อเรื่องการอโหสิกรรม ซึ่งถือเป็นเรื่องหนึ่งที่จะทำให้ไม่ยึดติดอยู่กับความแค้นในอดีต เมื่อ อโหสิกรรมให้กับผู้ที่ทำให้ติดเชื่อเอาไว้ได้แล้ว จิตใจก็จะสงบ เบิกบาน และถือว่าจะไม่เจอกับ เวิร์กกรรมในเรื่องของความเจ็บป่วยเช่นในชาตินี้อีก

นอกจากศาสนาจะช่วยให้ผู้ติดเชื่อเอาไว้จะมีมุมมองในการมองโลกที่เปลี่ยนไป จากเดิมแล้ว ยังสอนให้เข้าใจการตายได้มากขึ้นความตายเป็นเรื่องปกติ ทุกคนต้องเผชิญกับความตาย เพียงแต่จะช้าหรือเร็วเท่านั้นที่มนุษย์จะเผชิญกับสถานการณ์การตายที่ต่างกัน ดังนั้น จึงไม่ควรกลัวความตาย แต่ควรเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับความตายด้วยอารมณ์ที่สงบและมีสติ ตามคำสอนของพระพุทธศาสนา

การปฏิบัติตามคำสอนของศาสนา ศีลภาวนาธรรม และการคิดอย่างมีธรรมะ ในทุกขณะ ทำให้สะท้อนอัตลักษณ์ของการเป็นพุทธศาสนิกชนที่ดีออกมาได้อย่างชัดเจน อัตลักษณ์สามารถแสดงออกมาได้ทั้งการเขียนไดอารี่ออนไลน์ของคุณแก้วและสมาชิกท่านอื่นๆ รวมถึงการตอบคำถาม แม้เป็นเพียงประโยคสั้นๆ แต่ก็แสดงออกถึงอัตลักษณ์ของการเป็น พุทธศาสนิกชนได้อย่างชัดเจน

## ตัวอย่าง

**++KAEW ไดอารี่ ++ !!! มารายงานตัวแล้วจะ ไปทำบุญที่ไหนกันมาบ้างนะ !!!**

“เราไม่เคยขอพรให้เราหายจากโรคนี้เลยนะ เพราะเรารู้ว่ามันเป็นไปไม่ได้ เราขอแค่อย่าให้เราเจ็บปวด ทรมานมากนัก อย่าให้เป็นภาระกับใคร และขอให้เกิด ชาติหน้า เรามีความสุข สุขภาพแข็งแรง เราได้เจอ แฟนเราอีกนะ ขอให้ได้เกิดใน พุทธศาสนา และเป็นคนมีจิตใจดีงามด้วยหละ อ้อ ขอให้ได้เรียนหนังสือ เย อ ะ ๆ เหมือนชาตินี้ด้วย”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Sun 08 Jul 2544 16:25

**++KAEW ไดอารี่ ++ 2 เดือนแล้วจ้า กับเพื่อนตัวร้าย HIV**

“2 เดือนที่ผ่านมา เราเข้าใจชีวิตขึ้นอีกมาก เข้าใจในหลักศาสนาอย่าง ชัดเจน เข้าใจถึงความไม่แน่นอน ยอมรับในเวิร์กกรรมที่ต้องชดใช้ เป็นการเรียนรู้ ด้วยตัวเอง ที่น่าภูมิใจมากค่ะ เราอ่านหนังสือเกี่ยวกับโรคนี้ เล่มนี้ เห็นว่า คนเป็น AIDS ถ้าไม่ฆ่าตัวตายซะก่อน มีโอกาสเข้าใจธรรมะ และโลกได้มากกว่าคน ปกติ เราเห็นด้วยนะค่ะ แค่ว่าบอกไว้ว่า คนติดเชื่อAIDS ที่เผชิญกับความตาย



ซึ่งหน้า จนหลุดพ้นจาก ความกลัวตาย ก็คือคนที่ "บรรลุนิพพาน" เกิดพลังชีวิต  
พลังสร้างสรรค์"

จากคุณ :- ++MooKaew++ Fri 18 May 2544 17:18

### ++ KAEW ไดอารี่ ++ เพื่อนจำ ว่ากันทำไม

"ความคิดเห็นที่ 11

จากคุณ :- ป้าแอด(addy) Tue 17 Dec 2545 10:53

อดิตา หเว ชิต์ เสวยโย

ยาจาย อิตรา ปชา

อดิตทนต์สส โปสสส

นิจุจ สบุญตจาริโน

เนว เทโว น คนุทโพ

น มาโร สห พรหมุณา

ชิต์ อปชิต์ กยิรา

ตถารูปสส ชนตุโน . . . ๗ ๑๐๔-๕\* ๗

เอาชนะตนได้นั้นแล ประเสริฐ

ผู้ที่ฝึกตนได้ ระวังระไวตลอดเวลา

ถึงเทวดา คนธรรพ์ และพระพรหม

ก็เอาชนะไม่ได้"

### ++KAEW ไดอารี่ ++ คู่มือ การเตรียมตัว "ตาย"

"เมื่อก่อนอ่านหนังสืออยู่ คุณอาที่บ้าน นั่งอยู่ข้างๆ ถามว่าอ่านอะไร  
หรือ เราเลยเอาให้ดู โคนดูเลยอะ ว่าอ่านหนังสืออะไรอย่างนี้ หนังสือที่เราอ่านก็คือ

-ประตูลูกแก้วใหม่: คำสอนทิเบตเพื่อเตรียมตัวตาย เขียนโดย โชเกียล ริน  
โปเซอายังไม่เห็นว่าเป็นชุดนี้ ที่เรามีอีก 5 เล่ม ชื่อ

-คัมภีร์มรณศาสตร์แห่งทิเบต ของรินโปเซ

-ชีวิตและความตาย On Living and Dying เขียนโดย กฤษณมูรติ

-เหนือห้วงมหรณพ: คำสอนเพื่อการอยู่และการตายอย่างไร้ทุกข์ ของ รินโปเซ

-เพ่งพินิจเรื่องชีวิตและความตาย

-บิกบานในชีวิตและตายอย่างสันติ ของ ทะไล ลามะ

นอกจากนี้มีหนังสือศาสนาอีกเพียบ โดยเฉพาะของท่านพุทธทาส กับท่านติช  
นัท ฮันท์

เราไม่ได้คิดฆ่าตัวตายหรอกนะ เราเคยคิดแค่ครั้งเดียวคือวันแรกที่รู้ว่ามามีไวรัส HIV แต่เราไม่รู้จะตายยังงัย จะโดดตึกเราก็ก้าวความสูง และบ้านเราก็ชั้นเดียวโดด ยังงัยก็ไม่ตาย จะผูกคอตที่บ้านก็ไม่มีเชือก จะโดดน้ำเราก็กวายน้ำเป็น และกลัวสำลักน้ำด้วย จะเชือดข้อมือ เราเห็นเลือดก็เป็นลมแล้ว เราเลยเลิกคิด เดี่ยวมันก็ตายเองแหละ

คิดเอาไว้ว่า ถ้าเราไม่กลัวตายซะอย่าง เราจะใช้ชีวิตที่เหลืออยู่อย่างมีความสุข เพราะเมื่อความตายมาถึงเราก็พร้อม เลยต้องเตรียมพร้อมไว้ก่อนคะ แต่ตอนนี้ก็อดทน และแข็งแรงดี สู้กับเจ้าไวรัสไปเรื่อยๆ คะ ชีวิตตอนนี้ก็มีความสุขดีนะคะ อยู่บ้านนั่งเล่น นอนเล่น อ่านหนังสือ เล่นคอมพิวเตอร์ เบื่อๆ ก็ออกไปขับรถเล่น ไปวัดไปทำสังฆทาน พาน้องหมานั่งรถเล่น แคชอบคะ เปิดหน้าต่างให้ลมโกรก”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Wed 09 May 2544 19:58

## 2.4 วาทกรรมชุดเพศสภาพ

เพศสภาพ (Gender) เป็นการประกอบสร้างทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์และโอกาสในสังคม เพราะการเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง เป็นกรอบคิดสำคัญที่จัดตั้งขึ้นในสังคม ในบริบทเรื่องเอดส์ในสังคมไทย ผู้หญิงเป็นผู้ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้แพร่เชื้อ เป็นผู้รับเชื้อ ผู้หญิงจึงเป็น “แพะรับบาป” และในขณะที่คนมักคิดว่าโรคเอดส์เป็นโรคของคนสำส่อน ไม่ว่าจะหญิงหรือชาย แต่ปรากฏว่ามีผู้หญิงจำนวนมากที่เป็นแม่บ้านอยู่กับบ้านแต่กลับเป็นเอดส์ เพราะว่าได้รับเชื้อไวรัสจากความสัมพันธ์จากสามีหรือชายที่เป็นคู่อีก

แม้ว่าจะต้องกลายสถานะตัวเองให้กลายเป็น “ผู้ติดเชื้อเอชไอวี” แล้วก็ตาม ผู้หญิงก็ยังคงต้องรับภาระเดิมอย่างที่เป็นมาในทุกยุคทุกสมัย นั่นคือ การทำหน้าที่ดูแลครอบครัว ทำหน้าที่ภรรยาและแม่ที่ดีให้กับสามีและลูก ความคิดเช่นนี้ยังคงเป็นความเชื่อและค่านิยมที่ไม่ว่าจะเป็นผู้หญิงที่อยู่มุมไหนของโลกก็ตามต้องยึดถือและปฏิบัติตาม ไม่เว้นแม้กระทั่งโลกไซเบอร์ที่เชื่อกันว่าเป็นโลกของคนยุคใหม่ที่เปิดรับมุมมองจากหลายด้านของสังคมก็ตาม ก็ยังคงหนีไม่พ้นค่านิยมและความเชื่อของคำว่า “ผู้หญิง” ในแบบเดิม ดังนั้น วาทกรรมชุดเพศสภาพจึงสะท้อนให้เห็น “อัตลักษณ์ของแพะรับบาป”

### ตัวอย่าง

#### ++ Kaew ไดอารี++ โครงการลดการติด AIDS จากแม่สู่ลูก

“เราว่านะ เกิดเป็นผู้หญิงนี้ ลำบากมากเลย แล้วยิ่งเกี่ยวกับโรค AIDS นะ ผู้หญิงจะน่าสงสารมาก เพราะติดเชื้อได้ง่ายมาก พลาดครั้งเดียวก็ติดเชื้อเลย ขณะที่ผู้ชายติดเชื่อยาก มีพฤติกรรมเสี่ยงตั้งหลายหนมันก็ไม่ติด

ยิ่งผู้หญิงที่มี HIV แล้วท้องด้วยนะ ต้องเสียสละมาก เพราะต้องทาน AZT เพื่อป้องกันไม่ให้ลูกติด ยานี้เค้าให้ฟรี เพื่อป้องกันเด็กให้เต็มที่ พอลูกคลอดมา เค้าก็จะหันไปสนใจแต่ลูก ให้ยากับเด็กเต็มที่ สำหรับแม่เด็ก กังดให้ยา

ไวรัสก็พุ่งกระชูด.....ความเป็นแม่นี้ยิ่งใหญ่มาเลย แถมให้ลูกกินนมไม่ได้ด้วยนะ เพราะถ้ากินนมแม่ลูกจะติดเชื้อทันที คงลำบากน่าดูเนอะ บางเคอไม่เคอท้องอ่ะ แต่เคยช่วยเพื่อนเลี้ยงลูก เค้าว่าถ้าไม่ให้ลูกกินนมมันจะเจ็บหน้าอกอ่ะ ไม่รู้จริงรึเปล่า

แต่ที่แน่ๆ แม่ที่ติดเชื้อ เค้าต้องเข้มแข็งมากเลย ทั้งห่วงลูก ห่วงอนาคตของลูก เพราะอาจอยู่ไม่ถึงตอนลูกโต แล้วยังต้องดูแลสุขภาพตัวเองไม่ให้ป่วยอีก ดูแลพ่อของลูกอีก ยุ่งพิลึกเลยแฮะ....."

จากคุณ :- ++MooKaew++ Thu 13 Sep 2544 16:44

### ++ KAEW ไดอารี่ ++ เกิดเป็นหญิงแท้จริงแสนลำบาก

"ชีวิตของผู้หญิงที่ติดเชื้อ HIV นี้คล้ายๆกันเลย เราารู้สึกว่า ผู้หญิงน่าสงสารกว่าผู้ชายนะ เพราะผู้หญิงส่วนใหญ่จะติดเชื้อโดยไม่รู้เรื่องรู้ราวอะไรด้วย และก็ได้มาจากแฟนตัวเองนั่นแหละ

แถมนะผู้หญิงที่มีเชื้อ HIV จะมีอาการของโรคแปลกๆ ที่ผู้ชายจะไม่มีด้วย ในหนังสือที่เราเคยอ่าน เค้าบอกว่า ถ้า CD4 ต่ำ อยู่ในระดับ 200 - 500 อาจจะมีการติดเชื้อราในช่องคลอด

ถ้าต่ำกว่า 200 อาจจะมีเซลล์ปากมดลูกผิดปกติ ซึ่งโรคพวกนี้ผู้ชายเป็นไม่ได้แน่นอนเลย (อ่านแล้วเสียวแฮะ เรามืออยู่ 71 เองอ่ะ) แล้วถ้าเป็นโรคพวกนี้เนะ คงลำบากพิลึก อายหมอแยเลยอ่ะ คงรักษายากเนอะ

เรื่องของคุณสุ เศร้ากว่าเราอีก เพราะเค้าเช็คจนแน่ใจได้ว่า แฟนของเค้ารู้ตัวว่าเป็น AIDS อยู่แล้ว แต่ก็มาจีบ มาเป็นแฟน และแต่งงานกัน อยู่กันได้ 2 ปี ก็ออกอาการและเจ็บหนักอยู่ 1 ปี เต็มอ่ะ อืมมม ทำไมเค้าใจร้ายจังเนอะ

เราว่าอย่างนี้โหดไปนะ เป็นการตั้งใจฆ่ากันเลย แถมพอแฟนตาย ทรัพย์สินที่มีร่วมกันอย่างบ้าน ทางครอบครัวแฟนก็เอาไปหมดเลยอ่ะ ใจร้ายสุดๆเลย

นอกจากนี้ยังไม่พอ เจ้านายคุณสุ ได้ฟังข่าวการเจ็บป่วยของแฟนคุณสุ ประกอบกับข่าวลือ ว่าเป็น AIDS (จริงๆนะ ข่าวจริง) ก็เลยสั่งให้คุณสุไปตรวจเลือดหา HIV ทันที จริงๆอันนี้มันผิดกฎหมาย นะ แต่ใครจะไปทำอะไรได้หละ

คุณสุเค้าไม่รู้จะทำยังไง เพราะถ้าเจาะก็เจอเต็มๆอ่ะ และถ้าไม่เจาะก็

ตาย เพราะเค้าต้องหาเลี้ยงคนทั้งครอบครัว เค้าเลยไปหว่านล้อมให้เพื่อนเจาะเลือดแทน ก็เลยรอดไปได้”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Mon 29 Oct 2544 10:14

++ KAEW ไดอารี่ ++ แพรวพรรณราย

ไปบรรยายก็เครียดนะ เพราะคนที่มาฟังส่วนใหญ่ เป็นผู้หญิงที่รู้ว่าติดเชื้อเพราะมาฝากท้อง ก็นั่งท้องโย้ฟังกันเป็นแถว หมู่แก้วว่าผู้หญิงนี้ น่าสงสารนะ ต้องแบ่งรับปัญหาและภาระต่างๆมากมาย ผู้หญิงท้องที่ติดเชื้อ HIV ด้วย ก็ต้องเศร้า ต้องเครียดมาก กลัวลูกจะติด กลัวอยู่กับลูกได้ไม่นาน น่าสงสารจังเลย บรรยายเสร็จก็เป็นการพูดคุยกัน ก็แจกเบอร์โทรศัพท์ไปหลายคน บอกให้โทรมาได้ ถ้ากลัวใจอะไร (ขออย่างเดียว อย่ายืมเงิน)

จากคุณ :- ++mookaew++ Thu 04 Dec 2546 21:29

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

### III. ชุดวาทกรรมในปัญหานำวิจัยข้อ 2 ทำหน้าที่อะไร

การตอบคำถามในข้อนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดเรื่องกรอบของสารเชิงอุดมการณ์เพื่อให้เห็นการแบ่งแยก “พวกเรา” ออกจาก “พวกเขา” และแสดงให้เห็นถึงการทำหน้าที่ของชุดวาทกรรมต่างๆ ภายใต้บริบทหรือสถานการณ์ในขณะนั้นๆ นอกจากนี้แล้ว ตารางยังแสดงให้เห็นในส่วนของภาพตัวแทนที่ปรากฏออกมาจากวาทกรรมแต่ละชุดได้อีกด้วย

วาทกรรม	Function	Situation	Goal	การตอกย้ำ/ช่วงชิง	ภาพตัวแทน
1. วาทกรรมการเมืองโลกในแง่ดี	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ให้กำลังใจ ทำให้ผู้อื่นและตนเองสบายใจ</li> <li>- ระบายอารมณ์</li> </ul>	- ภาพเหมารวมจากสื่อในเชิงลบ	- ทำให้ทั้งผู้อื่นและตนเองสบายใจ ณ เวลานั้นๆ	- ช่วงชิงพื้นที่แห่งการเมืองโลกในแง่ดี และการยอมรับจากสังคมไซเบอร์และโลกจริงจากสื่อ (Physical Space)	ภาพตัวแทนของคนที่ติดเชื้อเอชไอวีสามารถอยู่รอดในสังคมได้อย่างปกติทั้งร่างกายและจิตใจ
2. วาทกรรมการแพทย์แบ่งออกได้เป็น 2 ชุดย่อย คือ <b>วาทกรรมตัวเลข CD4</b> →	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ให้ความรู้ แลกเปลี่ยน และให้คำแนะนำที่ดีระหว่างสมาชิก</li> </ul>	- สถานการณ์ที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเผชิญกับข้อวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ให้ความรู้</li> <li>- ให้ตระหนักถึงสถานะและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป</li> </ul>	- การตอกย้ำสถานภาพของผู้ติดเชื้อเอชไอวี	ภาพของผู้ป่วยโรคเอดส์ที่อยู่บนทาง 2 แพร่งของความเป็นความตาย

วาทกรรม	Function	Situation	Goal	การตอกย้ำ/ช่วงชิง	ภาพตัวแทน
วาทกรรมสัญลักษณ์ เลือด →	- เปลี่ยนแปลงสถานะ ของคนจากคนปกติไป เป็นคนชายขอบ	- สถานการณ์ที่ผู้ติดเชื้อ เอชไอวีเผชิญกับข้อวินิจฉัย ทางวิทยาศาสตร์	- ให้ตระหนักถึงสถานะ และสถานการณ์ที่ เปลี่ยนแปลงไป	การตอกย้ำสถานะภาพของ ผู้ติดเชื้อเอชไอวี	ภาพของผู้ป่วยโรคเอดส์ ที่อยู่บนทาง 2 แพร่งของ ความเป็นความตาย
3. วาทกรรมศาสนา แบ่งได้เป็น 2 ชุดย่อยคือ  วาทกรรมเวรกรรม →	- เพื่อให้ปลง - ยอมรับความเจ็บป่วย และตายในสิ่งที่ตนเอง ไม่ได้ก่อขึ้นโดยปริยาย	- สถานการณ์ของการเข้า ไปใกล้กับความตาย	- ทำใจยอมรับในสิ่งที่ เกิดขึ้นให้ได้ - ไม่เอาอดีตมาทำให้เป็น ทุกข์ และจะไม่มอง ย้อนกลับไปในอดีตว่า หลังจากเจอเวรกรรมนั้น เคยเกิดอะไรขึ้นมาก่อน - อย่ากลัวความตาย	- คนเราหนีเวรกรรมไม่ได้ - ตอกย้ำว่าทุกอย่างเป็น เวรกรรมเพื่อให้ไม่ยึดติด กับอดีต	ภาพของคนที่สามารถทำ ใจให้เป็นสุขได้ แม้จะ เผชิญกับความตาย
วาทกรรมคำสอนของ พระพุทธศาสนา →	- เพื่อให้สบายใจ - เพื่อให้เกิดการปฏิบัติ - เพื่อให้ไม่กลัวความ ตาย	- สถานการณ์ของการเข้า ไปใกล้กับความตาย	- ทำใจให้เข้มแข็งพอที่จะ เผชิญกับความตาย	- ตอกย้ำความคิด ความ เชื่อ และความศรัทธาที่มี มาตั้งแต่สมัยอดีต - ศาสนาคือวิธีการรักษา โรคที่ประเสริฐที่สุด (Norms&Value)	พุทธศาสนิกชนที่ดี

วาทกรรม	Function	Situation	Goal	การตอกย้ำ/ช่วงชิง	ภาพตัวแทน
4. วาทกรรมเพศสภาพ	มีหน้าที่ในการตอกย้ำประเด็น “หน้าที่ของผู้หญิง”	- สถานการณ์ที่ผู้หญิงถูกผู้ชายกระทำ	- ให้อำนาจผู้หญิงตระหนักถึงการทำหน้าที่แม่ / ภรรยา แม่จะป่วยเป็นเอดส์ตกเป็นเหยื่อ	- ตอกย้ำค่านิยมเดิมที่ผู้หญิงต้องรับภาระทั้งแม่และภรรยาที่ดี ไม่เว้นแม้กระทั่งผู้ติดเชื้อเอชไอวี	ภาพเดิมในสังคม คือ ผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ แต่มีภาระอันยิ่งใหญ่

ตารางที่ 2 ตารางกรอบของสารเชิงอุดมการณ์เพื่อจำแนกหน้าที่ การตอกย้ำ/ช่วงชิง และ ภาพตัวแทนของวาทกรรมชุดต่างๆ

จากตารางจำแนกหน้าที่ การตอกย้ำ/ช่วงชิง และ ภาพตัวแทนของวาทกรรมชุดต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. **วาทกรรมการมองโลกในแง่ดี** มีหน้าที่ในการให้กำลังใจ ทำให้ทั้งตัวเองและผู้อื่นสบายใจ จากภาพด้านลบซึ่งเป็นภาพที่มาจากการสร้างภาพเหมารวมจากสื่อ เช่น ภาพของการล่าสอน ภาพความน่ากลัวและน่าขยะแขยงของผู้ป่วยโรคเอดส์ ซึ่งวาทกรรมนี้ได้ช่วงชิงพื้นที่ช่วงชิงพื้นที่แห่งการมองโลกในแง่ดี และการยอมรับจากสังคมไซเบอร์และโลกจริงจากสื่อ (Physical Space) วาทกรรมการให้กำลังใจนี้ได้สร้างภาพตัวแทนของคนที่ยึดเชื้อเอชไอวีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติทั้งร่างกายและจิตใจขึ้นมา

2. **วาทกรรมการแพทย์** สามารถแยกได้เป็น 2 ชุด คือ ชุดของวาทกรรมตัวเลข CD4 และวาทกรรมชุดสัญลักษณ์เลือด ซึ่งวาทกรรมแต่ละชุดมีหน้าที่ ดังนี้

2.1 **วาทกรรมการแพทย์ชุดตัวเลข CD4** มีหน้าที่ในการให้ความรู้ แลกเปลี่ยน และให้คำแนะนำที่ตระหนักรหว่างสมาชิก โดยตั้งอยู่บนสถานการณ์ที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเผชิญกับข้อวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์ คือการเผชิญกับคำตัดสินว่าเป็นคนปกติหรือคนป่วย โดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ในการหาค่าภูมิคุ้มกันในเซลล์เม็ดเลือดขาว เพื่อดูว่าค่าภูมิคุ้มกันสูงหรือต่ำเพียงใด หากค่า CD4 ต่ำมากกว่า 50 ตัว แสดงว่าผู้ติดเชื้อผู้นั้นมีร่างกายที่อ่อนแอมาก และอาจแสดงอาการของโรคเอดส์ระยะสุดท้ายได้ คือ เกิดแผลพุพองตามร่างกาย ราชันตามตัว มีอาการประสาทหลอน และเสียชีวิตในที่สุด เป้าหมายของวาทกรรมชุดนี้สำหรับสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารีคือ การให้ความรู้เรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ นอกจากนั้น ยังมีการตอกย้ำเรื่องของสภาพการเจ็บป่วยของตนเองขึ้นและแบ่งชนชั้นของผู้ติดเชื้อเอชไอวีด้วยกันเองอีกด้วย ด้วยการหาค่า CD4 ในร่างกาย เพื่อให้รู้ว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้นั้นเป็น “ผู้ป่วยทั่วไป” ที่ยังสามารถดำรงชีวิตได้เหมือนคนปกติในสังคม เพียงแต่ต้องดูแลร่างกายตนเองให้มากขึ้น หรือเป็น “ผู้ป่วยที่ต้องเฝ้าระวังอาการ” ที่จะต้องรับประทานยาตลอดเวลา และอาจเสี่ยงกับการเกิดอาการของโรคเอดส์ วาทกรรมชุดนี้ได้สร้างภาพของผู้ป่วยโรคเอดส์ที่อยู่บนทาง 2 แพร่งของความเป็นความตายขึ้นมาทันทีนับแต่วันที่รู้ผลจากข้อวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์

2.2 **วาทกรรมการแพทย์ชุดสัญลักษณ์เลือด** มีหน้าที่ที่โดดเด่นในการเปลี่ยนแปลงสถานะของคนจากคนปกติไปเป็นคนชายขอบนับตั้งแต่วันที่แรกที่ทราบผลเลือด โดยตั้งอยู่บนสถานการณ์ที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเผชิญกับข้อวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์ คือการเผชิญกับคำตัดสินว่าเป็นคนปกติหรือคนป่วย ด้วยการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อไวรัสเอดส์ หากผลเลือดเป็นบวกต่อเชื้อไวรัสเอดส์ หรือที่เรียกกันว่า **เลือดบวก** แสดงว่าติดเชื้อเอดส์ เป้าหมายของวาทกรรมชุดนี้สำหรับสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารีคือ การตระหนักถึงสถานะและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป



นับตั้งแต่การรู้ผลเลือด ผู้ติดเชื้อเอชไอวีก็ต้องใช้ชีวิตในรูปแบบที่แตกต่างจากเดิมอย่างสิ้นเชิง ด้วยการมีภาพของ “ผู้ป่วย” และ “โรคที่สังคมรังเกียจ” มาแทนที่ภาพเดิม คือ คนปกติในสังคม วาทกรรมชุดนี้ได้สร้างภาพเช่นเดียวกับวาทกรรมทางการแพทย์ชุดตัวเลข CD4 คือภาพของผู้ป่วยโรคเอดส์ที่อยู่บนทาง 2 แพร่งของความเป็นความตายขึ้น โดยสร้างภาพนี้ทันทีนับแต่วันที่รู้ผลจากข้อวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์ และจะติดตรึงไปจนถึงวันสุดท้ายของชีวิตผู้ติดเชื้อเอชไอวี จากความแปลกแยกและความเป็นอื่นนี้ได้กลายเป็นอัตลักษณ์แห่งความเป็นคนชายขอบขึ้นมา

**3. วาทกรรมศาสนา** สามารถแบ่งแยกได้ออกเป็น 2 ชุดย่อย คือ ชุดวาทกรรมเวรกรรมและชุดวาทกรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยแต่ละชุดมีหน้าที่ดังนี้

**3.1 วาทกรรมเวรกรรม** วาทกรรมชุดนี้ถือเป็นวาทกรรมชุดใหญ่ที่มีผลต่อความคิดและการดำเนินชีวิตของผู้ติดเชื้อเอชไอวี นับตั้งแต่วันที่รู้ผลว่าติดเชื้อเอชไอวีจนถึงวันที่จากโลกนี้ไป ไม่เพียงแต่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเท่านั้นที่โดนห้อมล้อมด้วยความคิดเรื่องเวรกรรม แต่กับญาติเพื่อนฝูง และผู้ใกล้ชิดก็ต่างโดนวาทกรรมชุดเวรกรรมนี้ครอบงำอยู่เช่นกัน

มีหน้าที่เพื่อปลอบใจตนเองให้รู้สึกปลงและยอมรับความเจ็บป่วยและตายในสิ่งที่ตนเองไม่ได้ก่อขึ้นโดยปริยาย โดยตอกย้ำให้คิดว่าสิ่งที่ทำให้ติดเชื้อเอชไอวีนั้น มิใช่สิ่งที่ตนก่อขึ้น แต่เป็นเวรกรรมที่เป็นตัวกำหนดทุกอย่างไว้ล่วงหน้าแล้ว และไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงกรรมได้เลย โดยมีสถานการณ์ที่เป็นบริบทคือ สถานการณ์ของการเข้าไปใกล้กับความตาย เป้าหมายของการก่อเกิดวาทกรรมชุดนี้ มี 3 เป้าหมายด้วยกันคือ การทำให้ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นให้ได้ การไม่เอาดีตามทำให้เป็นทุกข์ และจะไม่มองย้อนกลับไปในอดีตว่า หลังจากเจอเวรกรรมนั้นเคยเกิดอะไรขึ้นมาก่อน เปรียบเสมือนการทิ้งอดีตและสิ่งที่เคยกระทำไว้ และใช้คำว่า เวรกรรม เป็นตัวเริ่มชีวิตหลังความเจ็บป่วยขึ้นมาใหม่ และเป้าหมายสุดท้ายของวาทกรรมชุดเวรกรรมคือ การสอนให้อย่ากลัวความตาย เพราะหลังจากเวรกรรมจบลง ชีวิตในชาติหน้าจะเป็นชีวิตที่สวยงามและไม่เจ็บปวดทรมานเหมือนเช่นในชาตินี้ ความคิดเหล่านี้ได้สร้างภาพตัวแทนของคนที่สามารถทำใจให้เป็นสุขได้ แม้จะเผชิญกับความตายก็ตาม

**3.2 วาทกรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา** วาทกรรมชุดนี้มีหน้าที่ต่อเนื่องมาจากวาทกรรมเวรกรรม โดยให้หลักความคิดว่า หากมีเวรกรรมเกิดขึ้นกับตัวเรา ต้อง “อโหสิกรรม” เพื่อให้ไม่เกิดเหตุการณ์อย่างนี้ขึ้นใหม่ในชาติหน้า ดังนั้น หน้าที่หลักของวาทกรรมชุดนี้คือ การให้ความสบายใจ ความสงบ โดยเน้นการปฏิบัติจริงตามคำสอนของพระพุทธองค์ เช่น การนั่งสมาธิ การสวดมนต์ การถือศีล การบำเพ็ญบุญ เพื่อให้ไม่กลัวความตายและให้คิดว่าความตายคือเรื่องปกติกติ เรื่องที่สวยงาม และชีวิตใหม่หลังความตายของเราจะเป็นชีวิตที่ดีขึ้น

ตามการปฏิบัติธรรมและสังฆมณูญ บารมี ของผู้ปฏิบัติแต่ละคน วาทกรรมชุดนี้เกิดขึ้นภายใต้ สถานการณ์ที่เป็นบริบทคือ สถานการณ์ของการเข้าไปใกล้กับความตายของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป้าหมายของวาทกรรมศาสนา คือ การทำให้ใจให้เข้มแข็งพอที่จะเผชิญกับความตาย วาทกรรม ศาสนาเกิดขึ้นหลายหลายรูปแบบมาหลายพันปีในประเทศไทยซึ่งเป็นเมืองพุทธ ไม่ว่าจะเกิด ปัญหาอะไรขึ้นก็ตาม ศาสนาจะเป็นวิธีการรักษาโรคที่ดีและประเสริฐที่สุด พุทธศาสนาเชื่อว่า จิตใจเป็นศูนย์กลางแห่งพลังทุกอย่างในร่างกายคนเรา หากรักษาจิตใจให้สะอาด และเข้มแข็ง แล้ว ร่างกายก็จะดีขึ้นอย่างอัศจรรย์ นอกจากการตอกย้ำเรื่องการหันหน้าเข้าหาวัดในทุก สถานการณ์ไม่ว่าแม้กระทั่งเรื่องของความเจ็บป่วยแล้ว วาทกรรมชุดนี้ยังได้ตอกย้ำความคิด ความเชื่อ และความศรัทธาที่มีมาตั้งแต่สมัยอดีตของประเทศไทยไว้อย่างเด่นชัดที่สุด จากบริบท ต่างๆ เหล่านี้ได้สร้างภาพตัวแทนของผู้ติดเชื้อเอชไอวีซึ่งเป็นภาพที่ผู้วิจัยพบว่าเป็นภาพที่ชัดเจน ที่สุดในเว็บไซต์แก้วไคอารีคือ ภาพตัวแทนของพุทธศาสนาขึ้นมา

4. **วาทกรรมเพศสภาพ** มีหน้าที่ในการตอกย้ำประเด็น “หน้าที่ของผู้หญิง” คือ หน้าที่ของ แม่และภรรยา ภายใต้สถานการณ์ที่ผู้หญิงถูกผู้ชายกระทำ คือ การจำยอมหรือการตกเป็นเหยื่อของสามี แม้ว่าตนจะทำหน้าที่แม่บ้านและผู้หญิงที่ดีเพียงใดก็ตาม เป้าหมายของวาทกรรมชุดนี้คือ ให้ผู้หญิงตระหนักถึงการทำหน้าที่แม่ / ภรรยา แม้จะป่วยเป็นเอดส์ก็ตาม แม้ว่าโรคเอดส์จะแบ่งแยกผู้ติดเชื้อออกจากสังคมในฐานะ ผู้ป่วย ก็ตาม แต่นั่นก็มิได้ทำให้ได้รับสิทธิในการ ยกเว้นการทำหน้าที่ของแม่และภรรยาที่ดี ไม่ว่าจะผู้หญิงจะอยู่ในฐานะใด พื้นที่และเวลาใดก็ตาม หน้าที่นี้จะถูกมัดตรึงไว้ตลอดจนแยกไม่ออก แม้กระทั่งในสังคมออนไลน์ที่ซึ่งคาดเดากันว่า จะเป็นสถานที่ที่จะมีความทันสมัยและมีพื้นที่ให้กับผู้หญิงได้ส่งเสียงของพวกเธอบ้างก็ตาม

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

#### IV. ชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่

ในส่วนของกรณีวิจัยเรื่อง ชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่นี้ ผู้วิจัยได้แบ่งแยกการวิเคราะห์เนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนด้วยกันคือ

4.1 การวิจัยในเรื่องคุณสมบัติของการสื่อสารในรูปแบบของสื่ออินเทอร์เน็ตและรูปแบบของสื่อสารมวลชนแบบโลกใหม่ตามแนวคิดของอัลวิน ทอฟเลอร์ (Alvin Toffler) แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยคือ เว็บไซต์แก้วไดอารี่

4.2 การวิจัยในเรื่องชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี จะใช้การวิจัยโดยสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์ข้อมูลในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ และการเข้าร่วมสังเกตการณ์ในกิจกรรมพาน้องเที่ยวทะเล ณ หาดสวนสน จังหวัดระยอง

#### 4.1 การวิจัยในเรื่องคุณสมบัติของการสื่อสารในรูปแบบของสื่ออินเทอร์เน็ตและรูปแบบของสื่อสารมวลชนแบบโลกใหม่ตามแนวคิดของอัลวิน ทอฟเลอร์

เว็บไซต์แก้วไดอารี่ ถือเป็นการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ (Computer-Mediated Communication) ชนิดซึ่งทำให้เกิดการสื่อสารสมัยใหม่ ที่สามารถเป็นพื้นที่บนอินเทอร์เน็ตให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวี หรือผู้ที่ป่วยเป็นโรคร้ายแรงต่างๆ ได้เข้ามาพูดคุย ปรีกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ กัน จนกลายเป็นชุมชนเสมือนที่เปรียบดังโลกของผู้ป่วยเหล่านี้

บันทึกประจำวันของคุณแก้ว เป็นการบอกเล่าเรื่องราวในห้องสนทนาบนเว็บไซต์พันทิป จนกลายเป็นกระทู้ที่ได้รับความนิยม และมีการพัฒนามาเป็นเว็บไซต์แก้วไดอารี่ในที่สุด เป็นการสะท้อนให้เห็นว่า มีคนให้ความสนใจกับกระทู้ของคุณแก้วเป็นอย่างมาก แม้ว่าเรื่องราวที่บอกเล่านั้นจะเป็นการบอกผ่านตัวอักษร ที่ผู้สื่อสารทั้ง 2 ฝ่าย นั่นคือ ผู้ส่งสาร (คุณแก้ว) และผู้รับสาร (ผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมกระทู้) ไม่จำเป็นต้องสื่อสารกันแบบเผชิญหน้า ซึ่งก่อให้เกิดมิติความเป็นพื้นที่สาธารณะที่มีรูปแบบเฉพาะตัวแตกต่างจากเว็บไซต์อื่นๆ

คุณลักษณะของสังคมเสมือนเช่นเว็บไซต์แก้วไดอารี่มีความโดดเด่นด้วยพื้นที่ที่กว้างใหญ่ ไร้อาณาเขตของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ที่เปิดรับสมาชิกจากทุกสาขาอาชีพ (เช่น แม่บ้าน นักเรียน วิศวกร ดีไซน์เนอร์ คุณครู จนกระทั่งบุคคลที่ไม่มีงานทำ เป็นต้น) ทุกเพศ (กลุ่มกระเทย เกย์ ผู้หญิง ผู้ชาย ทอม หรือ ดั้) ให้เข้ามาร่วมปฏิสังสรรค์กัน ภายในพื้นที่แห่งนี้พวกเขาและเธอเหล่านี้สามารถที่จะส่งเสียงของตนเองได้อย่างเต็มที่ ทุกเวลา ไม่มีใครห้ามปรามหากเสียงเหล่านั้นไม่กระทบกระทั่งใครจนมากเกินไป โดยมีผู้ตอบรับเสียงหรือความคิดเห็นโดยการตอบ

ผ่านกระทู้หรือสนทนากันได้ทันทีในห้องรับแขกที่ทำเป็นลักษณะ Chat room โดยคุณแก้วได้กล่าวถึงความหลากหลายของสมาชิกในเว็บไซต์นี้ว่า

“สมาชิกของเรามีทั้งเกย์โดยส่วนใหญ่ ผู้ชาย ผู้หญิง ทอม ดี ทุกช่วงอายุ จึงเป็นครอบครัวใหญ่ที่แปลก แปลกในความแตกต่าง แต่เราก็อยู่ร่วมกันได้”

สังคมที่สร้างขึ้นในโลกของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์อย่างเว็บไซต์แก้วไดอารี่นี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็น ดังนี้

1. การเล่น (to play) กับรูปแบบการแสดงออกด้วยการสื่อสารลักษณะใหม่ๆ

เว็บไซต์แก้วไดอารี่ เป็นเว็บไซต์ที่ถือกำเนิดมาจากกระทู้บนที่ประจำวันของคุณแก้วในห้องสนทนาคุณพิณ เว็บไซต์พันทิปมาก่อน ดังนั้น รูปแบบ ลักษณะของเว็บไซต์แก้วไดอารี่จึงยังคงความเป็นกระทู้เหมือนกับในเว็บไซต์พันทิป ซึ่งนอกจากจะสามารถตอบกระทู้ด้วยการพิมพ์ข้อความ แสดงความรู้สึก หรือแสดงความคิดเห็นได้แล้ว สมาชิกยังสามารถใส่รูป และ Emoticon แสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ แทนข้อความหรือคำพูดธรรมดาๆ ได้อีกด้วย

2. การแสวงหา (to explore) ความเป็นตัวตน/จุดยืนในชุมชน (Public Identities)

การที่คุณแก้ว ได้ตั้งกระทู้บอกเล่าเรื่องราวของตนกับสถานภาพของผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้คนทั่วไปในสังคมได้รู้ผ่านเว็บไซต์พันทิปนั้น ทำให้เกิดความสนใจ จนมีกลุ่มสมาชิกจำนวนหนึ่งสร้างเว็บไซต์แก้วไดอารี่ สำหรับให้คุณแก้วได้เขียนบันทึกประจำวันได้อย่างเป็นทางการมากขึ้น ซึ่งในพื้นที่ของเว็บไซต์แก้วไดอารี่นี้เองที่เป็นการแสดงความเป็นตัวตนหรือจุดยืนในชุมชนของคุณแก้ว และเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ได้อย่างชัดเจน ด้วยอุดมการณ์ ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นไปในทางเดียวกัน

3. การสร้าง (to create) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสร้างบรรทัดฐานการแสดงออกทางพฤติกรรม (Behavioral Norms)

เมื่อเกิดเป็นเว็บไซต์แก้วไดอารี่ขึ้นมาแล้วนั้น คุณแก้ว และเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ก็เริ่มมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น และสามารถแสดงพฤติกรรม ความรู้สึก ความคิดเห็น ได้มากขึ้น จนก่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ที่คุณแก้วและเพื่อนสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่สามารถกระทำร่วมกันได้

#### 4.2 การวิจัยในเรื่องชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

ในการวิจัยส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับคุณแก้ว และสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ทั้งหมดจำนวน 10 ท่านด้วยกัน ได้แก่ คุณ Lovely\_Guy คุณ น้อย69 คุณ ปิติ(Pity) คุณเป้ คุณ 237061 คุณ ต้นข้าว คุณดวงใจแม่ คุณไอ้ต คุณก๊าก และคุณกบ โดยสัมภาษณ์วันที่เดินทางไปร่วมกิจกรรมพาน้องเที่ยวทะเล ซึ่งเป็นกิจกรรมประจำปีในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ได้ร่วมมือกับมูลนิธิแกรด์้าจัดพาเด็กติดเชื้อเอชไอวีที่อยู่ในมูลนิธิ จำนวนประมาณ 80 คน ไปเที่ยว

ทะเลที่หาดสวนสน จังหวัดระยอง นอกจากนั้นยังใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเว็บไซต์แก้วไดอารี่อีกด้วย

ในพื้นที่ของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ซึ่งเป็นไซเบอร์สเปซนี้ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ที่ก่อให้เกิดอัตลักษณ์ของผู้ที่ติดเชื่อเอชไอวีในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ที่แตกต่างจากผู้ติดเชื่อเอชไอวีอื่นๆ เนื่องจากทุกคนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เสมือนว่าเว็บไซต์แก้วไดอารี่นี้เป็นที่พักพิงทางจิตใจที่พวกเขาสามารถกำหนดชีวิตตัวเองได้ โดยไม่ถูกสังคมหรือคนในโลกจริงรังเกียจ เพราะในโลกความเป็นจริงนั้น ผู้ติดเชื่อเอชไอวี มักจะถูกสังคมรังเกียจ ด้วยเห็นว่าเป็นโรคที่ร้ายแรง ไม่มียารักษา และยังเสียชีวิตในสภาพที่ไม่น่าดูอีกด้วย ดังนั้น ผู้ติดเชื่อเอชไอวีจึงกลายเป็นกลุ่มบุคคลที่สังคมแบ่งแยกในโลกความจริง แต่ในโลกไซเบอร์อย่างเว็บไซต์แก้วไดอารี่นั้น ทุกคนที่เข้ามาล้วนมีความเท่าเทียมกัน เมื่อเข้ามาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่แล้วจึงไม่เกิดการแบ่งแยก พื้นที่นี้จึงเป็นสถานที่ที่พักพิง หลบหนีความเจ็บปวด และให้การเยียวยารักษาสภาพจิตใจของบรรดาผู้ติดเชื่อเอชไอวีทั้งหลาย อีกทั้งยังเป็นพื้นที่สำหรับปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน การปลอบประโลมกันด้วยถ้อยคำที่เป็นมิตรผ่านทางเว็บบอร์ด จนเกิดเป็นชุมชนใหม่ของผู้ติดเชื่อเอชไอวีบนโลกอินเทอร์เน็ตขึ้น

คำว่า ชุมชนไซเบอร์ที่พักพิง ในที่นี้หมายถึง ชุมชนหรือสังคมที่ก่อเกิดขึ้นมาจากการมีปฏิสัมพันธ์การบนอินเทอร์เน็ต แต่ชุมชนนี้ได้ทำหน้าที่พิเศษ คือ หน้าที่ของการปลอบประโลมใจ การให้กำลังใจ และให้การเยียวยารักษาสภาพจิตใจที่ย่ำแย่ให้กับสมาชิกในชุมชน จากความหมายของคำว่าชุมชนไซเบอร์ที่พักพิงที่ให้ไว้ข้างต้นนั้น สามารถกล่าวได้ว่า เว็บไซต์แก้วไดอารี่ได้ทำหน้าที่เป็นชุมชนไซเบอร์ที่เป็นเสมือนที่พักพิงให้กับผู้ติดเชื่อเอชไอวีได้อย่างสมบูรณ์

สมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ โดยเฉพาะคุณแก้วไม่ได้มองว่า [www.kaewdiary.com](http://www.kaewdiary.com) เป็นเพียงแค่เว็บไซต์เล็กๆ แห่งหนึ่งบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีนับหมื่น นับแสนเว็บไซต์เท่านั้น แต่กลับเป็นเสมือนบ้าน ที่มีความผูกพัน และมีมิตรภาพอยู่ในบ้านหลังนี้ ดังเห็นได้จากทัศนคติของคุณแก้วที่มีต่อเว็บไซต์แห่งนี้จากการสัมภาษณ์คุณแก้วเมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2550

“เว็บไซต์แก้วไดอารี่มีประโยชน์สำหรับผู้ติดเชื่อเอชไอวีมากค่ะ เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตที่ไม่อาจแยกหรือตัดขาดออกไปได้ ถึงแม้บางครั้งบางช่วงจะมีปัญหาเยอะ บางทีก็เบื่อ อยากจะทิ้ง แต่เราไม่สามารถที่จะทิ้งชีวิตเราเองได้เพราะที่นี้คือชีวิตเราจริงๆ โลกอินเทอร์เน็ตคือการช่วยชีวิตเอาไว้ตั้งแต่ 7 ปีก่อน ตั้งแต่วันแรกที่ทราบผล แล้วเรารู้สึกไม่เหลือใคร การที่ได้คุยกับคนในอินเทอร์เน็ตในห้องสนทนาเหมือนการแลกเปลี่ยนระบายความทุกข์ความเศร้า จนทำให้เรารู้สึกว่า เราไม่ได้อยู่คนเดียวในโลก มีคนอื่นอีก

เยอะแม้จะไม่ได้เห็นหน้ากัน แล้วพอมีเว็บไซต์แก้วไดอารี่ก็รู้เหมือนว่าเรามีบ้านเป็นของตัวเองแล้ว มีความรัก ความผูกพัน ความอบอุ่นมากขึ้น ก็เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตเรา ถึงแม้บางครั้งจะมีปัญหามากมาย แต่เราก็ทิ้งไม่ได้เพราะนี่คือบ้าน นี่คือนิเวศ และเป็นส่วนเติมเต็มของชีวิต ถ้าไม่มีก็คงเหงา แม้ว่าทุกวันนี้เราจะเข้มแข็ง ยืนได้ด้วยตัวเองแล้ว แต่ถ้าขาดเพื่อนหรือขาดเว็บแก้วไป ชีวิตก็คงจะจืดชืดและเจียบเหงา แล้วก็อาจไปกระทบกับสุขภาพได้ เพราะผู้ติดตามนี้ จิตใจสำคัญที่สุด หากได้หัวเราะ เฮฮา กับเพื่อนสุขภาพก็ดี ดังนั้นเว็บจึงเป็นส่วนสำคัญของชีวิตที่ไม่อาจจะตัดออกไปได้”

ส่วนคุณ Lovely\_Guy บรรยายความรู้สึกที่มีต่อเว็บไซต์แก้วไดอารี่ไว้ว่า

“เว็บไซต์แก้วทำให้ความรู้ความเข้าใจในโรคดีขึ้น รวมทั้งความบันเทิง มิตรภาพจากเพื่อนๆและกิจกรรมดีๆมากมาย และทัศนคติต่อโรคตอนนี้เหมือนเลือดเลย คือบวก”

สิ่งต่างๆ เหล่านี้ สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตผู้ติดตามเอชไอวีให้เป็นไปในทางที่ดีขึ้น วาทกรรมที่เกิดจากเว็บไซต์แก้วไดอารี่เป็นเสมือนการเผยแพร่แนวคิด อุดมการณ์เกี่ยวกับโรคเอดส์ หรือเอชไอวีของผู้ติดตามเอชไอวีเอง โดยไม่ผ่านการสร้างภาพเหมารวมจากสื่อมวลชน

จากข้อความของวาทกรรมชุดต่างๆ ที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่สะท้อนให้เห็นบทบาทของการเป็นสื่อสำหรับพักผ่อนของบุคคลที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสถานะทางสังคม หน้าที่ การงาน ความคิดเห็น แต่ทุกคนที่เข้ามาเป็นสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่นั้นล้วนแต่มีความรู้สึกอันดีต่อผู้ติดตามเอชไอวี ดังนั้น เว็บไซต์แก้วไดอารี่จึงเป็นเสมือนที่พักพิงทางจิตใจสำหรับผู้ติดตามเอชไอวี และบุคคลที่ถูกสังคมแบ่งแยก กอปรกับคุณสมบัติของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ซึ่งเป็นการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ที่ไร้ข้อจำกัดทั้งในด้านพื้นที่ การกระจายข้อมูล ขอบเขตการสื่อสาร การตอบสนองและปฏิสัมพันธ์ และการติดต่อกันอย่างเป็นเครือข่าย จึงทำให้เว็บไซต์แก้วไดอารี่เป็นเว็บไซต์ที่มีศักยภาพในการเป็นพื้นที่ที่แสดงจุดยืนและความเป็นตัวตนของผู้ติดตามเอชไอวีได้อย่างชัดเจน จนอาจกล่าวได้ว่าเทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทในการสร้างที่พักพิงให้กับผู้ที่อาจจะหมดหวังกับชีวิตได้ โดยการระบายความเศร้า ความทุกข์ และทำหน้าที่ในการเยียวยารักษาสุขภาพจิตใจที่บอบช้ำซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้ป่วยทุกโรคต้องการ ดังเช่นข้อความที่แสดงบทบาทต่างๆ ดังนี้

### ++KAEW ไดอารี่ ++ ผีเสื้อกับความตาย

“เราชอบความคิดเห็นที่ **ชายจากฝนดาวตก** ส่งมา คำบอกว่า “จงรอสิ่งที่เราหนีไม่พ้น ด้วยความสงบ” ถูกต้องเลยนะ เราและคนทุกคนหลีกเลี่ยงความตายไป

ไม่พัน ข้าเรียวก็ต้อตตาย แล้วจะกลัวทำไมหละ ใช้เวลาที่เหลืออยู่ให้มีความสุข มีสติ และเป็นคนดี ก็น่าจะพอใจแล้วนะ”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Mon 23 Apr 2544

++KAEW ไดอารี่ ++ แก้ว GO INTER --- อ่านนะ แล้วคุณจะซึ้งน้ำใจคน Internet

“และที่น่าประทับใจ คุณสวัสดิ์จ้า แนะนำหนังสือ เรื่อง Six month to live ซึ่งเป็นเรื่องของผู้ป่วยมะเร็งระยะสุดท้าย ที่เผชิญหน้ากับความตายอย่างกล้าหาญ เค้ามามีเวปของเค้าจ้ง เราก็เขียนไปว่า เราชื่นชมความกล้าหาญของเค้ามาก และเราจะพยายามทำตาม เพราะเราก็กำลังจะตายด้วย โรค AIDS (ตัวเจ้าของเรื่องชื่อ Matt เค้ายตายไปแล้วหละ.....

กระทู้นี้ เขียนเพื่ออยากบอกว่า โลกไม่ได้เลวร้ายไปเสียทุกอย่าง คนที่จิตใจดีงามมีอีกเยอะคะและอยากขอบคุณทุกๆคน พวกคุณทำให้เรามีกำลังใจ และมีความสุขนะคะขอบคุณมากเลย

ทุกวันนี้เราก็อยู่ได้ด้วยกำลังใจเหล่านี้แหละคะ เราจะพยายามเข้มแข็งและสู้ต่อไป และ พยายามทำตัวให้เป็นประโยชน์ ช่วยเหลือคนอื่นต่อไป เราจะเล่าเรื่องของเราให้ฟังเรื่อยๆ เพื่อนๆจะได้รู้ว่า โรคนี้มันทรมาณนะ อย่าเสีงที่จะเป็นเลย และให้คนที่ท้อแท้ในชีวิต ได้รู้ว่า คนที่กำลังจะตาย เค้ายังมีกำลังใจ ที่จะสู้ต่อเลยนะ(แล้วคุณจะอยากตายทำไมพะ))”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Tue 5 June 2544

++KAEW ไดอารี่ ++ กลับมาแล้วคะ!! หลบข่าวยารักษาAIDS ไปบางแสน + น้องคอมพ์ป่วยติดไวรัส(HIV???)


“ตอนเข้าไปหาหมอ เราก็จใจแววตาแบบไม่เชื่ออีกแล้วเหมือนหมอของเราเลย ทำหน้าไม่เชื่อว่าเราติดเชื้อหมอกคนนี้ก็บอกว่า ดูแข็งแรงอย่างนี้ไม่ต้องกลัวอยู่อีกนาน แต่พอรู้ว่า CD4 เราเหลือ 69 หมอทำหน้างมากเลย เพราะน้อยขนาดนั้น น่าจะป่วยแล้วนะ หมอเลยให้ยาป้องกันวันโรคเรามากินด้วย โดยต้องกินทุกวัน เป็นเวลา 1 ปี”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Sun 03 Jun 2544 19:50

กระทู้ชีวิตที่เปลี่ยนไปเพียงผลเลือด...

“ผมไม่แน่ใจว่าเราคิดถึงผลเลือดเอชไอวีอย่างไรกัน...  
ทำไมแค่ผลเลือดตัวนี้ทำให้ชีวิตของใครหลายๆ คนต้องเปลี่ยนแปลงไปมากมาย

ดังนั้นถ้ามันเป็นอย่างจริงจังจริงๆ เราอยากเห็นเขาเปลี่ยนไปในทางไหนดี  
จะเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น หรือเลวร้ายกว่าเดิม  
อันนี้คงต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคนที่จะช่วยกัน

เพราะผู้ติดเชื้อมันก็คือคนเดิมที่เรารัก 

จากคุณ :- หมอโรคจิต Fri 02 Mar 2550 09:41

**++KAEW ไดอารี ++ --กลับมาแล้วค่ะ-- พร้อมคำถาม ทำไมต้องร้องไห้ให้คน  
ที่ฆ่าเราทั้งเป็น**

“เพื่อนเรารู้จักแฟนเราดี และเค้าโกธรมาก ที่แฟนทำให้เราเป็นแบบนี้ ตอนแรก  
เราก็คิดว่าเราโกธ แต่เอาเข้าจริงไม่เลยนะ เราไม่โกธเลย และยังรักเค้าเหมือนเดิม  
ให้อภัยทุกอย่าง ถึงแม้เค้าจะได้เจ้าไวรัสนี้มาจากการไปเที่ยวผู้หญิงขายบริการนะ  
.....

เพื่อนรักโทรมาหาเราทุกวัน เราก็ร้องไห้ทุกวัน จนเพื่อนมันรำคาญมั้ง เพื่อน  
บอกว่า พี่เค้าฆ่าแกทั้งเป็น เค้าทำลายชีวิตแกทั้งหมด พี่เค้าติดโรคเพราะไปเที่ยว  
ผู้หญิงมานะ แกทำไมต้องร้องไห้คร่ำ ครวญขนาดนี้ อืมมมมมม... มันก็จริง แต่ไม่รู้สิ  
เราไม่โกรธนี่นา

เราว่าเค้าไม่ตั้งใจหรอก แฟนเรารักเรามากนะ เค้าคงไม่ตั้งใจให้เป็นแบบนี้”

จากคุณ :- ++MooKaew++ Sun 24 Jun 2544 13:26

นอกจากเว็บไซต์แก้วไดอารีจะทำหน้าที่เสมือนการเปิดพื้นที่ให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้มาพูดคุย  
และทำความรู้จักกันแล้วนั้น เว็บไซต์นี้ยังทำหน้าที่เสมือนสื่อกลางที่นำสมาชิกในเว็บไซต์แก้ว  
ไดอารีมาเจอกันในโลกจริงอีกด้วย โดยนัดเจอกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมร่วมกันระหว่าง  
สมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารีด้วย เช่น การดูแลเด็กเล็กที่ติดเชื้อเอชไอวีที่บ้านแกร์ดำ จังหวัด  
ลพบุรี การสัมมนาเรื่องเอดส์ การนัดกันไปทำบุญที่วัดพระบาทน้ำพุ เป็นต้น ซึ่งความสัมพันธ์  
ระหว่างสมาชิกเมื่อเวลาเจอกันในโลกจริงนั้นไม่ได้ต่างอะไรจากการพูดคุยกันในอินเทอร์เน็ต  
ยังคงมีการหยอกล้อ พูดเล่น เล่าเรื่องขำขัน เรื่องการดูแลสุขภาพตัวเอง รวมไปถึงการให้  
กำลังใจซึ่งกันและกัน ดังจะเห็นได้จากการสัมภาษณ์คุณแก้วเกี่ยวกับเรื่องของความสัมพันธ์  
ระหว่างสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี เมื่อมีการพบเจอกันในกิจกรรมต่างๆ ที่เว็บไซต์แก้วไดอารี  
จัดขึ้น และจากความรู้สึกของคุณแก้วเรื่องของการสนทนาเกี่ยวกับไดอารีออนไลน์ดังนี้

“ความสัมพันธ์ของพวกเขาไม่ว่าจะเป็นการพูดคุยในเว็บไซต์แก้วไดอารีหรือการ  
พบเจอกันในกิจกรรมต่างๆ ก็เหมือนกันค่ะ เพราะเราเริ่มจากการคุยกันทางอินเทอร์เน็ต



ก่อน แล้วค่อยไปพบปะคุยเจอตัวจริงๆ กัน ยิ่งบางคนจะรู้จักเราดีตั้งแต่ก่อนจะเจอเรา  
อีก ด้วยความที่ได้อ่านหนังสือ อ่านไดอารี่ของเรา พอเจอกันก็เหมือนกับว่ารู้จักกันมา  
นาน”

### ++ KAEW ไดอารี่ ++ เพื่อนกัน ตลอดไป

“ก็ขอขอบคุณทุกคนที่ช่วยเหลือนะคะ โดยเฉพาะปีนี้ได้เงินช่วยเหลือจากเพื่อนๆ  
pantip ทำให้เราเบาแรงไปเยอะเลย ทุกวันนี้ความเข้าใจเรื่องเอดส์ ในโรงเรียนของ  
เด็กๆดีขึ้นเยอะค่ะ เด็กๆได้มีโอกาส ร่วมกิจกรรมมากขึ้น แต่งานกีฬาอีสปอร์ตก็เล่น  
ก็กลายเป็นงานประเพณีระหว่างเว็บแก้ว และ บ้านแกรรด์ไปแล้ว เราจะจัดงานให้ทุก  
ปี เป็นประจำตลอดไปค่ะ

งานกีฬาทุกปีมีปัญหา และ อุปสรรค ปีนี้ก็เช่นกัน มีปัญหา แต่มันก็ผ่านไป  
ได้ด้วยดี ถึงแม้จะเสียน้ำตากันมากมาย แต่มันก็ทำให้พวกเรารักกันมากยิ่งขึ้น การ  
ทำงานอาสา มันเหนื่อย มัน ต้องการกำลังใจมากมาย เราโชคดีที่เพื่อนๆในเว็บแก้ว  
รักกันดี มีน้ำใจช่วยเหลือกัน และ ทีมทำงานเพื่อเด็กๆอย่างเต็มที่

เว็บแก้ว เป็นเว็บเกี่ยวกับโรคเอดส์ ที่แปลกๆสักหน่อย คือ สารเราอาจจะไม่  
เยอะ ข้อมูลวิชาการเราอาจจะไม่แน่น แต่กิจกรรมเพื่อสังคม ของเรามีเพียบ และ เรา  
เน้นการอยู่ร่วมกัน ระหว่าง ผู้ติดเชื้อ และ ไม่ติดเชื้อ เหมือนคำที่ว่า “จะบวก จะลบ ก็  
คบกันได้”

จากคุณ :- ++mookaew++ Wed 06 Feb 2551 21:12

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## บทที่ 5

### สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัย เรื่อง “วาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่” ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบและความหมายของสัญลักษณ์บนหน้าแรกที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ชุดของ วาทกรรมและการสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่ และการ ทำหน้าที่ของวาทกรรมชุดต่างๆ รวมถึงการสะท้อนภาพชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีของ เว็บไซต์แก้วไดอารี่

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย เว็บไซต์แก้วไดอารี่ (www.kaewdiary.com) ซึ่งวิเคราะห์ตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 2544 ซึ่งเป็นวันแรกที่คุณแก้วได้เริ่มเขียนไดอารี่ออนไลน์จนถึง วันที่ 18 มีนาคม 2551 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 7 ปี รวมถึงแหล่งข้อมูลประเภทบุคคลจากการ สัมภาษณ์คุณแก้วและสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

เหตุผลที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาเว็บไซต์แก้วไดอารี่มี 3 ประการ คือ

1. เป็นเว็บไซต์ที่รวบรวมเรื่องราวของผู้ติดเชื้อเอดส์อย่างเป็นรูปธรรม
2. มีการให้ข้อมูลและเขียนบันทึกประจำวันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอมาเป็นระยะเวลา ยาวนาน
3. มีผู้เข้าไปแสดงความคิดเห็นและให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse) มาวิเคราะห์ข้อมูลจากบันทึก ประจำวันของคุณแก้วและสมาชิกรวมถึงข้อมูลในหน้าเว็บบอร์ดต่างๆ แล้วนำมาวิเคราะห์โดย จัดแบ่งชุดวาทกรรมแต่ละกลุ่ม โดยจัดหมวดหมู่ที่มีเนื้อหาหรือประเด็นเดียวกันหรือเกี่ยวข้องไว้ ด้วยกัน ซึ่งจะบ่งบอกถึงอุดมการณ์ ความหมายแฝง และสิ่งต่างๆ ที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีต้องการ นำเสนอ นอกจากนั้นยังได้วิเคราะห์รูปแบบและสัญลักษณ์บนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ซึ่งเป็นหน้า แรกที่จะเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาภายในเว็บไซต์ต่างๆ โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์รูปแบบและความหมายของสัญลักษณ์บนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่
2. การวิเคราะห์รูปแบบวาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ รวมทั้งค้นหาหน้าที่ของวาท กรรมนั้นๆ ว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจถึงอุดมการณ์ทาง ความคิดและประเด็นต่างๆ
3. การวิเคราะห์เรื่องอัตลักษณ์ รวมทั้งศึกษารายละเอียดของการสะท้อนเพศภาพโดย

วิเคราะห์ผ่านวาทกรรมที่ได้จัดหมวดหมู่เนื้อหาเรียบร้อยแล้ว

4. การวิเคราะห์ความหมายเรื่องภาพชุมชนไซเบอร์ซึ่งเป็นที่พักพิงของผู้ติดต่อไอวี โดยแยกเป็นความเป็นชุมชนอินเทอร์เน็ต โดยวิเคราะห์จากรูปแบบเนื้อหา (Content) และหน้าที่ (Function) ของชุมชนไซเบอร์ ศึกษาการทำหน้าที่ของชุมชนไซเบอร์ว่าทำหน้าที่อะไรบ้างและศึกษารูปแบบการปฏิสัมพันธ์ (Interactive) ในชุมชนไซเบอร์ว่ามีความสัมพันธ์กันมาก-น้อยเพียงใด และสามารถก่อให้เกิดการพบเจอกันในชีวิตจริง (Physical Space) หรือไม่

## สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเว็บไซต์แก้วไดอารี่ โดยศึกษารูปแบบและความหมายของสัญลักษณ์บนหน้าแรกที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ชุดของวาทกรรมและการสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้ติดต่อไอวีที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่ และการทำหน้าที่ของวาทกรรมชุดต่างๆ รวมถึงการสะท้อนภาพชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดต่อไอวีของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ซึ่งสามารถสรุปเป็นประเด็นต่างๆ เพื่อตอบปัญหานำวิจัย ดังนี้

**ปัญหานำวิจัย ข้อ 1:** รูปแบบและความหมายของสัญลักษณ์บนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่เป็นอย่างไร

### เว็บไซต์แก้วไดอารี่ (Kaew Diary)

เว็บไซต์แก้วไดอารี่ หรือ [www.kaewdiary.com](http://www.kaewdiary.com) เป็นเว็บไซต์ที่จัดทำโดยกลุ่มคนที่ติดต่อไอวีและไม่ได้ติดต่อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนเป็นสถานที่พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับติดต่อไอวี ทำให้ผู้ที่ติดต่อและผู้ที่ไม่ติดต่อสามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้อย่างปกติในสังคม พัฒนามาจากกระทู้ของคุณแก้วในห้องสนทนาลุมพินี ของเว็บไซต์พันทิป หรือ [www.pantip.com/cafe/lumpini](http://www.pantip.com/cafe/lumpini) โดยยังคงใช้รูปแบบของเว็บไซต์พันทิปมาเป็นต้นแบบเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยสำหรับผู้ติดตามเรื่องราวของคุณแก้วมาตั้งแต่แรก ประกอบกับรูปแบบของเว็บไซต์พันทิปค่อนข้างจะเป็นสากลของเว็บไซต์ในลักษณะ Bulletin Board สำหรับคนไทย ทีมงานจัดทำเว็บไซต์แก้วไดอารี่จึงยังคงรูปแบบเดิมเป็นส่วนใหญ่สำหรับการเขียนกระทู้ไดอารี่ และการตั้งกระทู้ถาม-ตอบปัญหาเรื่องต่างๆ

เหตุผลที่ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาวิเคราะห์โดยเน้นที่หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่เป็นหลักเพราะมีรูปแบบต่างจากเว็บไซต์ในรูปแบบเว็บบอร์ดแบบ Bulletin Board ตามแบบฉบับของเว็บไซต์พันทิป แต่หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่นี้กลับเป็นรูปแบบตัวการ์ตูนที่แฝงไป

ด้วยสัญลักษณ์มากมาย มีทั้งภาพ ตัวอักษร และเสียงเพลงบรรเลง ความสำคัญของหน้าแรก นอกจากการมีตัวอักษร ภาพ เสียงเพลงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ดึงดูดให้ผู้เข้าชมเว็บไซต์รู้สึกประทับใจ แล้ว ยังเป็นหน้าหลักสำคัญที่เชื่อมต่อไปยังส่วนเนื้อหาอื่นๆ ทั้งหมดในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ได้อีกด้วย

### หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ (<http://www.kaewdiary.com>)



ภาพที่ 18 หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่

จากภาพ 5.1 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ชุดของคำ สี และ icon ที่ปรากฏบนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ เพื่ออธิบายความหมายทั้งนัยตรง (Connotative Meaning) และความหมายนัยแฝง (Denotative Meaning) ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงความหมายชุดของคำ สี และ icon ที่ปรากฏบนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่

สัญลักษณ์ตัวหมาย (Signifier)	ตัวหมายถึง/ แนวคิด (Signified)
1. บ้าน ประกอบด้วยไม้ สีน้ำตาล มีการปลูกดอกไม้ยูริมนหน้าต่าง	บ้าน ให้ความหมายของการเป็นศูนย์รวมของความสุข ความอบอุ่น และความเป็นครอบครัว สำหรับดอกไม้ที่วางยูริมนหน้าต่างนั้นเป็นการสร้างความสดใส สดชื่นให้กับคนในบ้านและ

สัญลักษณ์ (Signifier)	ตัวหมายถึง/ แนวคิด (Signified)
	<p>แขกผู้เข้ามาเยือน นั่นก็คือ ผู้ที่เข้ามาใน เว็บไซต์แล้วได้อาริ์นั่นเอง</p>
<p>2. ฉากหลัง ใช้เป็นท้องฟ้าและสนามหญ้าสีเขียว</p>	<p>การที่ท้องฟ้าเป็นสีฟ้า และสนามหญ้าสีเขียว แสดงถึงความหมายถึงความสุขของชีวิต ที่ยังมี ความสว่าง มีหนทางที่สวยงามต่อไป ซึ่งทั้งสีฟ้า และสีเขียวเป็นสีที่ทำให้เกิดความสุขสบายตา ผู้ที่ เข้ามาในเว็บไซต์แล้วได้อาริ์ก็จะเกิดอารมณ์ ผ่อนคลาย สบายๆ ทำให้บรรยากาศมีความ สดใส เหมาะกับการใช้ต้อนรับผู้ที่เข้ามาใน เว็บไซต์แล้วได้อาริ์</p>
<p>3. การใช้สัญลักษณ์ตัวการ์ตูนรูปเด็กผู้หญิง รูปร่างจ้ำม่ำนั่งยิ้มอยู่หน้าบ้าน ชื่อว่า “หมูแก้ว” พร้อมกับสุนัขอีก 2 ตัว</p>	<p>“หมูแก้ว” เป็นตัวการ์ตูนที่ถูกใช้แทนตัวคุณแก้ว เจ้าของเรื่องราวในเว็บไซต์แล้วได้อาริ์ ซึ่งถือว่า คุณแก้วเป็นเสมือนเจ้าบ้าน ตัวการ์ตูนที่ออกมา นั่งยิ้มอยู่หน้าบ้านเป็นการแสดงให้เห็นความ มิตรภาพอันดี และการต้อนรับผู้เข้ามาเยี่ยมชม เว็บไซต์แล้วได้อาริ์ทุกคน</p> <p>ตัวการ์ตูน “หมูแก้ว” ยังมีรูปร่างจ้ำม่ำ ตรงกับ บุคลิก ลักษณะของคุณแก้ว เป็นการสร้าง กำลังใจให้กับผู้ที่ประสบปัญหาท้อแท้กับชีวิต อันเกิดจากอาการเจ็บป่วย เพราะแม้ว่าหมูแก้ว จะเป็นผู้ติดเชื้อเอชไอวี แต่ก็ยังคงมีรูปร่างอ้วน ท้วมสมบูรณ์ เสมือนคนทั่วไปที่มีร่างกาย สมบูรณ์แข็งแรง</p> <p>ส่วนภาพสุนัข 2 ตัวที่นั่งอยู่กับหมูแก้ว เป็นการ แสดงถึงความเป็นมิตร จิตใจที่อ่อนโยนและให้ ความใกล้ชิดต่อทุกๆ คนที่เข้ามาในเว็บไซต์แล้ว ได้อาริ์</p>

สัญลักษณ์ (Signifier)	ตัวหมายถึง/ แนวคิด (Signified)
4. ตัวการ์ตูน “หมูแก้ว” กำลังนอนบนหมอนสีเขียว มีรูปหัวใจลอยออกมา (ด้านบนมุมซ้าย)	หมอนสีเขียวกับท่าทางการนอนของหมูแก้วเป็นการสื่อถึงความสบาย ซึ่งทุกคนที่เข้ามาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่นี้จะได้รับความสบายเหมือนกันทุกคน ส่วนรูปหัวใจที่ลอยออกมาขณะที่หมูแก้วนอนอยู่นั้นเป็นการแสดงถึงความรักที่หมูแก้วมอบให้กับทุกคน
5. ตัวการ์ตูน “หมูแก้ว” กำลังนั่งทำอาหารอยู่หน้าเตาถ่าน มีควันลอยออกมา	อาหารถือเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ติดตามไอวีรวมถึงผู้ปวยอื่นๆ บวกกับการที่คุณแก้วมีความชอบทำอาหารด้วย ดังนั้นคุณแก้วจึงให้ความสำคัญกับการทำอาหารโดยเฉพาะสำหรับผู้ติดตามไอวีและผู้ปวยต่างๆ ด้วย
6. ห้องหนังสือ เป็นภาพหนังสือเล่มใหญ่กำลังเปิดออก โดยมี “หมูแก้ว” โผล่ออกมาจากหนังสือ	นอกเหนือไปจากการประกอบอาหาร การพูดคุยผ่านเว็บบอร์ดของคุณแก้วแล้ว ในหน้า “ห้องหนังสือ” นี้ยังแสดงให้เห็นว่าคุณแก้วยังเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือ และยังมีการแนะนำหรือบอกต่อไปยังคนอื่นๆ อีกด้วย
7. เพลงประกอบหน้าเว็บไซต์แก้วไดอารี่	เพลงประกอบหน้าเว็บไซต์แก้วไดอารี่ เป็นการใช้เพลงบรรเลงที่มีจังหวะที่ไม่เร็วจนเกินไป และไม่ช้าจนเกินไป เป็นการสื่อให้เห็นความสุนทรีย์ที่จะสร้างบรรยากาศสบายๆ ให้กับผู้ที่เข้ามาในเว็บไซต์แก้วไดอารี่

หน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ทำหน้าเป็นเสมือนเป็นห้องรับแขกที่สร้างความผ่อนคลายสบายใจให้กับผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์แก้วไดอารี่ จากการที่มีตัวการ์ตูน “หมูแก้ว” นั่งอยู่หน้าบ้าน แสดงถึงความเป็นมิตร มีไมตรีจิต และยินดีต้อนรับทุกคนโดยไม่แบ่งแยกว่าเป็นใคร มาจากไหน เพราะการใช้ภาพบ้านนั้นเป็นการสื่อถึงความอบอุ่น การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

เช่นเดียวกับที่คุณแก้วกล่าวอยู่บ่อยครั้งว่า “ทุกคนในเว็บไซต์นี้เป็นพี่น้องกัน เราอยู่ด้วยกันอย่าง  
สันติและความรัก”

## รูปแบบการใช้ภาษาที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่

จากการวิเคราะห์ส่วนบันทึกประจำวันของคุณแก้วและสมาชิกท่านอื่นๆ ในเว็บไซต์แก้ว  
ไดอารี่ รวมถึงการพูดคุย การตอบคำถามระหว่างสมาชิก โดยผ่านทางเว็บบอร์ดทำให้พบว่า ส่วน  
บันทึกประจำวันของคุณแก้วและสมาชิกท่านอื่นๆ มีการใช้ภาษาด้วยถ้อยคำที่ตรงไปตรงมา เป็น  
ภาษาที่เรียบง่าย ทำให้อ่านง่าย ชวนติดตาม และเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ง่าย อีกทั้งการบอกเล่า  
เรื่องราวบันทึกประจำวันแต่ละวันนั้นที่ต้องใช้ชีวิตอยู่กับเชื้อเอชไอวีก็ถูกถ่ายทอดด้วยอารมณ์ขัน  
สร้างความเพลิดเพลิน นับเป็นจุดเด่นที่ทำให้เว็บไซต์แก้วไดอารี่มีความแตกต่างจากเว็บไซต์  
เกี่ยวกับโรคเอดส์อื่นๆ ที่เนื้อหาส่วนใหญ่มักจะเป็นการแนะนำหรือให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรค  
เอดส์แก่ผู้รับสารได้อย่างผิวเผินด้วยลักษณะภาษาที่เป็นทางการ

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รูปแบบการใช้ภาษาจากไดอารี่ของคุณแก้วและสมาชิกท่านอื่นๆ ใน  
เว็บไซต์แก้วไดอารี่ รวมถึงการพูดคุย การตอบคำถามระหว่างสมาชิก โดยผ่านทางเว็บบอร์ด ซึ่ง  
พบรูปแบบการใช้ภาษาที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ดังนี้

1. การเขียนเลียนแบบภาษาพูด
2. การใช้ถ้อยคำแสดงอารมณ์
3. การซ้ำข้อความหรือตัวอักษร เพื่อเน้นย้ำความหมาย
4. การใช้อักษรย่อ
5. การใช้ภาษาอังกฤษ
6. การใช้เครื่องหมาย เพื่อเน้นคำหรือข้อความ
7. การใช้ภาพหรือไอคอนแสดงอารมณ์ ความรู้สึก

**ปัญหาคำวิจัย ข้อ 2:** วาทกรรมที่พบในเว็บไซต์แก้วไดอารี่มีชุดอะไรบ้าง และการสร้างวาทกรรม  
ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ปรากฏในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ เพื่อต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อในทัศนะของ  
เว็บไซต์แก้วไดอารี่มีชุดอะไรบ้าง และสะท้อนอัตลักษณ์อะไร

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบวาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ และอัตลักษณ์ที่  
มีอยู่ในวาทกรรมว่ามีรูปแบบและลักษณะอย่างไร เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจถึงอุดมการณ์ทาง  
ความคิดและประเด็นการสร้างวาทกรรมต่างๆ โดยมีชุดวาทกรรมที่พบดังนี้

ตารางที่ 4 สรุปวาทกรรมและอัตลักษณ์ที่พบในเว็บไซต์แก้วไดอารี่

ชุดวาทกรรมที่พบ	อัตลักษณ์
<p><b>1. วาทกรรมการให้กำลังใจ</b></p> <p>1.1 การให้กำลังใจตนเอง</p> <p>1.1.1 การให้กำลังใจตนเองเพื่อต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อ</p> <p>1.1.2 การมองโลกเฮดส์ในแง่ดี</p> <p>1.2 การให้กำลังใจจากผู้ไม่ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี</p> <p>1.3 การให้กำลังใจจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี</p> <p>1.4 การให้กำลังใจจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีต่อผู้ไม่ติดเชื้อเอชไอวี</p>	<p>สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ในแง่บวกที่หลากหลาย นั่นคือ</p> <p>อัตลักษณ์ของการมองโลกในแง่ดี</p> <p>อัตลักษณ์ของความเข้มแข็ง</p> <p>อัตลักษณ์ของผู้อยู่ในครอบครัวเดียวกัน</p> <p>อัตลักษณ์การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน</p>
<p><b>2. วาทกรรมการแพทย์</b></p> <p>2.1 ชุดวาทกรรมการแพทย์เรื่องตัวเลข CD4</p> <p>2.2 ชุดวาทกรรมการแพทย์เรื่องสัญลักษณ์เลือด</p>	<p>สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์แห่งความเจ็บป่วย นั่นคือ</p> <p>อัตลักษณ์ของผู้ใกล้มรณะ</p> <p>อัตลักษณ์ของคนปกติเป็นคนชายขอบหรือคนป่วย</p>
<p><b>3. วาทกรรมชุดศาสนา</b></p> <p>3.1 วาทกรรมชุดเวรกรรม</p> <p>3.2 วาทกรรมชุดคำสอนทางพระพุทธศาสนา</p>	<p>สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ที่เด่นชัดในเรื่องพุทธศาสนิกชนที่ดี</p>
<p><b>4. วาทกรรมชุดเพศสภาพ</b></p>	<p>สะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ของแพะรับบาป</p>
<p>วาทกรรมของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ใช้ในการต่อสู้ และช่วงชิงพื้นที่จากสื่อมวลชนคือ วาทกรรมในข้อ 1.1.1 การให้กำลังใจตนเองเพื่อต่อสู้กับภาพเหมารวมจากสื่อ</p>	<p>สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของการมองโลกในแง่ดี</p>



### ปัญหานำวิจัย ข้อ 3: ชุดของวาทกรรมในปัญหานำวิจัยข้อ 2 ทำหน้าที่อะไร

ผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หน้าที่ของชุดวาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารีจากปัญหานำวิจัยในข้อ 2 ซึ่งพบว่าแต่ละชุดวาทกรรมมีหน้าที่ดังนี้

1. **วาทกรรมการให้กำลังใจ** มีหน้าที่ในการให้กำลังใจ ทำให้ทั้งตัวเองและผู้อื่นสบายใจจากภาพด้านลบซึ่งเป็นภาพที่มาจากการสร้างภาพเหมารวมจากสื่อ ซึ่งวาทกรรมนี้ได้ช่วงชิงพื้นที่ช่วงชิงพื้นที่แห่งการมองโลกในแง่ดีจากสื่อมวลชน และการยอมรับจากสังคมไซเบอร์และโลกจริงจากสื่อ (Physical Space) วาทกรรมการให้กำลังใจนี้ได้สร้างภาพตัวแทนของคนที่ดีเชื่อเอชไอวีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติทั้งร่างกายและจิตใจขึ้นมา

2. **วาทกรรมการแพทย์** สามารถแยกได้เป็น 2 ชุด คือ ชุดของวาทกรรมตัวเลข CD4 และวาทกรรมชุดสัญลักษณ์เลือด ซึ่งวาทกรรมแต่ละชุดมีหน้าที่ ดังนี้

2.1 **วาทกรรมการแพทย์ชุดตัวเลข CD4** มีหน้าที่ในการให้ความรู้ แลกเปลี่ยน และให้คำแนะนำที่ตีระหว่างสมาชิก โดยตั้งอยู่บนสถานการณ์ที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเผชิญกับข้อวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์ คือการเผชิญกับคำตัดสินว่าเป็นคนปกติหรือคนป่วย เป้าหมายของวาทกรรมชุดนี้สำหรับสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารีคือ การให้ความรู้เรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโรคเอดส์ นอกจากนั้น ยังมีการต่อยอดเรื่องของการเจ็บป่วยของตนเองขึ้นและแบ่งปันกันของผู้ติดเชื้อเอชไอวีด้วยกันเองอีกด้วย ด้วยการหาค่า CD4 ในร่างกาย เพื่อให้รู้ว่าผู้ติดเชื้อเอชไอวีผู้นั้นเป็น “ผู้ป่วยทั่วไป” ที่ยังสามารถดำรงชีวิตได้เหมือนคนปกติในสังคม เพียงแต่ต้องดูแลร่างกายตนเองให้มากขึ้น หรือเป็น “ผู้ป่วยที่ต้องเฝ้าระวังอาการ” วาทกรรมชุดนี้ได้สร้างภาพของผู้ป่วยโรคเอดส์ที่อยู่บนทาง 2 แพร่งของความเป็นความตายขึ้นมาทันทีนับแต่วันที่รู้ผลจากข้อวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์

2.2 **วาทกรรมการแพทย์ชุดสัญลักษณ์เลือด** มีหน้าที่ที่โดดเด่นในการเปลี่ยนแปลงสถานะของคนจากคนปกติไปเป็นคนชายขอบนับตั้งแต่วันที่แรกที่ทราบผลเลือด โดยตั้งอยู่บนสถานการณ์ที่ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเผชิญกับข้อวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์ คือการเผชิญกับคำตัดสินว่าเป็นคนปกติหรือคนป่วย ด้วยการตรวจเลือดเพื่อหาเชื้อไวรัสเอดส์ เป้าหมายของวาทกรรมชุดนี้สำหรับสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารีคือ การตระหนักถึงสถานะและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปนับตั้งแต่การรู้ผลเลือด โดยการมีภาพของ “ผู้ป่วย” และ “โรคที่สังคมรังเกียจ” มาแทนที่ภาพของคนปกติในสังคมอย่างที่ตนเองได้เคยเป็นมาตั้งแต่กำเนิดจนสูญเสียตัวตนเดิมไป วาทกรรมชุดนี้ได้สร้างภาพเช่นเดียวกับวาทกรรมการแพทย์ชุดตัวเลข CD4 คือภาพของผู้ป่วยโรคเอดส์ที่อยู่บน

ทาง 2 แพร่งของความเป็นความตายขึ้น โดยสร้างภาพนี้ทันทีนับแต่วันที่อยู่ผลจากข้อวินิจฉัยทางวิทยาศาสตร์ และจะติดตรึงไปจนถึงวันสุดท้ายของชีวิตผู้ติดเชื้อเอชไอวี

**3. วาทกรรมศาสนา** สามารถแบ่งแยกได้ออกเป็น 2 ชุดย่อย คือ ชุดวาทกรรมเวรกรรม และชุดวาทกรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยแต่ละชุดมีหน้าที่ดังนี้

**3.1 วาทกรรมเวรกรรม** มีหน้าที่เพื่อปลอบใจตนเองให้รู้สึกปลงและยอมรับความเจ็บป่วยและตายในสิ่งที่ตนเองไม่ได้ก่อขึ้นโดยปริยาย โดยมีสถานการณ์ที่เป็นบริบทคือสถานการณ์ของการเข้าไปใกล้กับความตาย เป้าหมายของการก่อเกิดวาทกรรมชุดนี้ มี 3 เป้าหมายด้วยกันคือ การทำให้ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้นให้ได้ การไม่เอาอดีตมาทำให้เป็นทุกข์และจะไม่มองย้อนกลับไปในอดีตว่าหลังจากเจอเวรกรรมนั้น เคยเกิดอะไรขึ้นมาก่อนเปรียบเสมือนการทิ้งอดีตและสิ่งที่เคยกระทำไว้และใช้คำว่า เวรกรรม เป็นตัวเริ่มชีวิตหลังความเจ็บป่วยขึ้นมาใหม่ เป้าหมายสุดท้ายของวาทกรรมชุดเวรกรรมคือ การสอนให้อย่ากลัวความตาย ความคิดเหล่านี้ได้สร้างภาพตัวแทนของคนที่สามารถทำใจให้เป็นสุขได้ แม้จะเผชิญกับความตายก็ตาม

**3.2 วาทกรรมคำสอนของพระพุทธศาสนา** วาทกรรมชุดนี้มีหน้าที่ต่อเนื่องมาจากวาทกรรมเวรกรรม โดยให้หลักความคิดว่า หากมีเวรกรรมเกิดขึ้นกับตัวเราต้อง “อโหสิกรรม” เพื่อให้ไม่เกิดเหตุการณ์อย่างนี้ขึ้นใหม่ในชาติหน้า ดังนั้น หน้าที่หลักของวาทกรรมชุดนี้คือการให้ความสบายใจ ความสงบ โดยเน้นการปฏิบัติจริงตามคำสอนของพระพุทธองค์ เพื่อให้ไม่กลัวความตายและให้คิดว่าความตายคือเรื่องปกติ เรื่องที่สวຍงาม และชีวิตใหม่หลังความตายของเราจะเป็นชีวิตที่ดีขึ้นตามการปฏิบัติธรรมและสังฆมบุญ บารมี ของผู้ปฏิบัติแต่ละคน วาทกรรมชุดนี้เกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่เป็นบริบทคือ สถานการณ์ของการเข้าไปใกล้กับความตายของผู้ติดเชื้อเอชไอวี เป้าหมายของวาทกรรมศาสนา คือ การทำใจให้เข้มแข็งพอที่จะเผชิญกับความตาย นอกจากการตอกย้ำเรื่องการหันหน้าเข้าหาวัดในทุกสถานการณ์ไม่เว้นแม้กระทั่งเรื่องของความเจ็บป่วยแล้ว วาทกรรมชุดนี้ยังได้ตอกย้ำความคิด ความเชื่อ และความศรัทธาที่มีมาตั้งแต่สมัยอดีตของประเทศไทยไว้อย่างเด่นชัดว่าศาสนาจะเป็นวิธีการรักษาโรคที่ดีและประเสริฐที่สุด จากบริบทต่างๆ เหล่านี้ได้สร้างภาพตัวแทนของผู้ติดเชื้อเอชไอวีซึ่งเป็นภาพที่ผู้วิจัยพบว่าเป็นภาพที่ชัดเจนที่สุดในเว็บไซต์แก้วโคอารีคือ ภาพตัวแทนของพุทธศาสนาขึ้นมา

**4. วาทกรรมเพศสภาพ** มีหน้าที่ในการตอกย้ำประเด็น “หน้าที่ของผู้หญิง” คือ หน้าที่ของแม่และภรรยา ภายใต้สถานการณ์ที่ผู้หญิงถูกผู้ชายกระทำ คือ การจำยอมหรือการตกเป็นเหยื่อของสามี แม้ว่าตนจะทำหน้าที่แม่บ้านและผู้หญิงที่ดีเพียงใดก็ตาม เป้าหมายของวาทกรรมชุดนี้คือ ให้ผู้หญิงตระหนักถึงการทำหน้าที่แม่ / ภรรยา แม้จะป่วยเป็นเอดส์ก็ตาม แม้ว่าโรค

เอดส์จะแบ่งแยกผู้ติดเชื้อออกจากสังคมในฐานะผู้ป่วยก็ตาม แต่นั่นก็ได้ทำให้ได้รับสิทธิในการยกเว้นการทำหน้าที่ของแม่และภรรยาที่ดี ไม่ว่าจะผู้หญิงจะอยู่ในฐานะใด พื้นที่และเวลาใดก็ตามหน้าที่นี้จะถูกมัดตรึงไว้ตลอดจนแยกไม่ออก แม้กระทั่งในสังคมออนไลน์ที่ซึ่งคาดเดากันว่าจะเป็นสถานที่ที่จะมีความทัดเทียมและมีพื้นที่ให้กับผู้หญิงได้ส่งเสียงของพวกเธอบ้างก็ตาม

#### ปัญหานำวิจัย ข้อ 4: วาทกรรมดังกล่าวสะท้อนภาพชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีอย่างไร

หากโลกจริงไม่มีพื้นที่เหลือให้สำหรับคนชายขอบอย่างผู้ติดเชื้อเอชไอวีแล้ว แต่พื้นที่ที่กว้างใหญ่ไร้ขอบเขตอย่างพื้นที่ในโลกเสมือนยังที่ในพื้นที่ของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ซึ่งเป็นไซเบอร์สเปซนี้ ทำให้เกิดการสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ที่มีพื้นที่ที่ไม่จำกัด และเสียงที่ส่งสะท้อนไปได้ไกลและก้องกังวานกว่าในโลกจริง ก่อให้เกิดอัตลักษณ์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ที่แตกต่างจากผู้ติดเชื้อเอชไอวีอื่นๆ เนื่องจากทุกคนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน เสมือนว่าเว็บไซต์แก้วไดอารี่นี้เป็นที่พักพิงทางจิตใจที่พวกเขาสามารถกำหนดชีวิตตัวเองได้ โดยไม่ถูกสังคมหรือคนในโลกจริงรังเกียจ ทุกคนล้วนมีความเท่าเทียมกัน ไม่เกิดการแบ่งแยก พื้นที่นี้จึงเป็นสถานที่พักพิง หลบหนีความเจ็บปวด และให้การเยียวยารักษาสภาพจิตใจของบรรดาผู้ติดเชื้อเอชไอวีทั้งหลาย อีกทั้งยังเป็นพื้นที่สำหรับปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งการให้กำลังใจซึ่งกันและกัน การปลอบประโลมกันด้วยถ้อยคำที่เป็นมิตรผ่านทางเว็บบอร์ดและกระทู้ต่างๆ จนเกิดเป็นชุมชนใหม่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีบนโลกอินเทอร์เน็ตขึ้น

คำว่า ชุมชนไซเบอร์ที่พักพิง ในที่นี้หมายถึง ชุมชนหรือสังคมที่ก่อเกิดขึ้นมาจากการมีปฏิสัมพันธ์การบนอินเทอร์เน็ต แต่ชุมชนนี้ได้ทำหน้าที่พิเศษ คือ หน้าที่ของการปลอบประโลมใจ การให้กำลังใจ และให้การเยียวยารักษาสภาพจิตใจที่ย่ำแย่ให้กับสมาชิกในชุมชน จากความหมายของคำว่าชุมชนไซเบอร์ที่พักพิงที่ไว้ข้างต้นนั้น สามารถกล่าวได้ว่า เว็บไซต์แก้วไดอารี่ได้ทำหน้าที่เป็นชุมชนไซเบอร์ที่เป็นเสมือนที่พักพิงให้กับผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้อย่างสมบูรณ์

สมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ โดยเฉพาะคุณแก้วไม่ได้มองว่า [www.kaewdiary.com](http://www.kaewdiary.com) เป็นเพียงแค่เว็บไซต์เล็กๆ แห่งหนึ่งบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่มีน้ำหนัก นับแสนเว็บไซต์เท่านั้น แต่กลับเป็นเสมือนบ้าน ที่มีความผูกพัน และมีมิตรภาพอยู่ในบ้านหลังนี้ เว็บไซต์แก้วไดอารี่เป็นเสมือนการเผยแพร่แนวคิด อุดมการณ์เกี่ยวกับโรคเอดส์หรือเชื้อเอชไอวีของผู้ติดเชื้อเอชไอวีเอง โดยไม่ผ่านการสร้างภาพเหมารวมจากสื่อมวลชน

จากข้อความของวาทกรรมชุดต่างๆ ที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่สะท้อนให้เห็นบทบาทของการเป็นสื่อสำหรับพักพิงของบุคคลที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสถานะทางสังคม หน้าที่ การงาน ความคิดเห็น แต่ทุกคนที่เข้ามาเป็นสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่นั้นล้วนแต่มีความรู้สึกอันดีต่อผู้ติดเชื้อเอชไอวี ดังนั้น เว็บไซต์แก้วไดอารี่จึงเป็นเสมือนที่พักพิงทางจิตใจสำหรับผู้ติดเชื้อเอชไอวี และบุคคลที่ถูกสังคมแบ่งแยก กอปรกับคุณสมบัติของเว็บไซต์แก้วไดอารี่ซึ่งเป็นการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์ที่ไร้ข้อจำกัดทั้งในด้านพื้นที่ การกระจายข้อมูล ขอบเขตการสื่อสาร การตอบสนองและปฏิสัมพันธ์ และการติดต่อกันอย่างเป็นเครือข่าย จึงทำให้เว็บไซต์แก้วไดอารี่เป็นเว็บไซต์ที่มีศักยภาพในการเป็นพื้นที่ที่แสดงจุดยืนและความเป็นตัวตนของผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้อย่างชัดเจน

นอกจากเว็บไซต์แก้วไดอารี่จะทำหน้าที่เสมือนการเปิดพื้นที่ให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีได้มาพูดคุย และทำความรู้จักกันแล้วนั้น เว็บไซต์นี้ยังทำหน้าที่เสมือนสะพานที่เชื่อมให้สมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่มาเจอกันในโลกแห่งความจริงอีกด้วย โดยนัดเจอกันเพื่อทำกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม ร่วมกันระหว่างสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ด้วย เช่น การดูแลเด็กเล็กที่ติดเชื้อเอชไอวีที่บ้านแกร์ด้า จังหวัดลพบุรี การสัมมนาเรื่องเอดส์ การนัดกันไปทำบุญที่วัดพระบาทน้ำพุ เป็นต้น ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเมื่อเวลาเจอกันในโลกจริงนั้น ไม่ได้ต่างอะไรจากการพูดคุยกันในอินเทอร์เน็ตเลย ยังคงมีการหยอกล้อ พูดเล่น เล่าเรื่องขำขัน แลกเปลี่ยนเรื่องการดูแลสุขภาพตัวเอง รวมไปถึงการให้กำลังใจซึ่งกันและกันด้วย

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัย เรื่อง “วาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่” ครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบและความหมายของสัญลักษณ์บนหน้าแรกที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ของ วาทกรรมและการสะท้อนอัตลักษณ์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่ และการ ทำหน้าที่ของวาทกรรมชุดต่างๆ รวมถึงการสะท้อนภาพชุมชนไซเบอร์ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีของ เว็บไซต์แก้วไดอารี่

จากผลการวิจัยในประเด็นต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้มาพิจารณา ความสัมพันธ์กับแนวคิดและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ในส่วน ต่างๆ ที่ถูกอยู่ในวาทกรรมชุดต่างๆ ที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไดอารี่ โดยกำหนดคำถามที่จะ อภิปราย ดังนี้

1. วาทกรรมเอดส์ที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์แก้วไดอารี่
2. เพศสภาพที่ปรากฏบนโลกเสมือนอย่างเว็บไซต์แก้วไดอารี่ (Virtual Space) และ โลกจริง (Physical Space)
3. การใช้เว็บไซต์แก้วไดอารี่เป็นที่พักพิงของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

### 1. วาทกรรมเอดส์ที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์แก้วไดอารี่

จากการวิจัยเรื่อง วาทกรรมเอดส์ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ ผู้วิจัยพบว่า มีชุดวาทกรรมใหญ่ 2 ชุดที่ครอบงำความคิดและการดำเนินชีวิตของผู้ติดเชื้อเอชไอวีอยู่ นั่นคือ วาทกรรมชุดสร้างความ เป็นผู้ป่วยเอดส์ และวาทกรรมชุดปลอบประโลม โดยมีชุดวาทกรรมที่สะท้อนอยู่ในแต่ละชุด วาทกรรมใหญ่ดังนี้

1.1 วาทกรรมชุดสร้างความเป็นผู้ป่วยเอดส์ ประกอบไปด้วยวาทกรรมการแพทย์และ วาทกรรมเวรกรรม โดยวาทกรรมการแพทย์จะเป็นวาทกรรมชุดแรกที่สร้างความเป็นผู้ป่วยเอดส์ ขึ้นมา ผลการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ทำหน้าที่ประกอบสร้างความเป็นผู้ป่วย โดยการ ใช้สัญลักษณ์ลบของเลือดแทนความเป็นคนปกติและใช้สัญลักษณ์บวกของเลือดแทนการเป็นคน ป่วย หลังจากกำหนดสถานะภาพทางสังคมระหว่าง “คนปกติ” และ “คนป่วย” ในสังคมแล้ว วาทกรรมทางการแพทย์ยังเป็นตัวแบ่งแยกลำดับชั้นของผู้ป่วยอีกด้วยว่าผู้ป่วยผู้นั้นแข็งแรงหรือ อ่อนแอมากเพียงใด สามารถใช้ชีวิตอยู่ในโลกนี้ได้อีกนานแค่ไหน โดยการกำหนดค่า CD4 ว่ามี มากหรือน้อย ซึ่งถือเป็นการตอกย้ำความเจ็บป่วยที่มีอยู่ของผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้ทวีความรุนแรงขึ้น

ไปอีก หลังจากผู้ติดเชื่อเอชไอวีได้ทราบความเปลี่ยนแปลงของชีวิตตนเองแล้วว่าตนเองจะต้องดำรงอยู่ในสังคมด้วยสถานะคนชายขอบ วาทกรรมการแพทย์ได้ทำให้เกิดการพึ่งพาอำนาจความรู้ของแพทย์อย่างเบ็ดเสร็จ เพราะความรู้ได้ถูกปลดออกจากเจ้าของร่างกายหรือผู้ติดเชื่อโดยสิ้นเชิงทันทีที่ถูกวินิจฉัยว่าเป็นผู้ติดเชื่อ ในกรณีนี้ การสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างผู้ติดเชื่อด้วยกัน จึงเป็นความพยายามดึงอำนาจในการจัดการความรู้ (บางส่วน) กลับคืนมาบ้าง แม้จะเป็นแบบประณีประณอม หรือละมุนละม่อมก็ตาม วาทกรรมที่เกิดขึ้นเป็นลำดับที่สองคือ วาทกรรมเวรกรรม ซึ่งทำหน้าที่หลากหลายในความคิดของผู้ติดเชื่อเอชไอวี ทั้งการปลอบใจให้คลายกังวลและทำให้เราเข้าใจในเรื่องที่เกิดขึ้นได้อย่างง่ายดายตายว่าสิ่งที่เป็นต้นเหตุของเรื่องเลวร้ายที่เกิดขึ้นนั้น มนุษย์ไม่ได้เป็นผู้กระทำ เวรและกรรมต่างหากที่เป็นตัวกระทำ แต่หากมองในมุมกลับ เวรกรรมเป็นเสมือนกระบวนการความคิดที่หลอมความเชื่อ ความศรัทธาของผู้ติดเชื่อเอชไอวีให้ยอมรับความเจ็บป่วยและความตาย ซึ่งเป็นความโชคร้ายที่ตนเองไม่ได้เป็นผู้ก่อขึ้นโดยปริยาย ซึ่งนับเป็นเวรกรรมชุดใหญ่และมีอิทธิพลมากที่สุดในชีวิตของผู้ติดเชื่อเอชไอวีและผู้ที่อยู่รอบข้าง เป็นวาทกรรมที่จะครอบงำความคิดโดยเริ่มต้นทำหน้าที่ตั้งแต่เริ่มรับรู้ว่าติดเชื่อเอชไอวี แม้กระทั่งวันสุดท้ายที่ผู้ติดเชื่อเอชไอวีมีลมหายใจ วาทกรรมนี้ก็ยังทำหน้าที่ไม่สิ้นสุด เพราะผู้ที่อยู่รอบข้างก็ยังคงใช้วาทกรรมนี้เมื่อคิดหรือพูดถึงผู้ติดเชื่อเอชไอวีที่ได้ล่วงลับไปแล้ว

วาทกรรมชุดสร้างความเป็นผู้ป่วยเอดส์ได้สร้างจุดยืนของคนในสังคมตามแนวคิดของแฟร์คลาฟ ทั้งในฐานะ “ประธานในสังคม” (Social Subjects) นั่นก็คือ คนปกติหรือคนเลือดลม ซึ่งเป็นประธานที่ได้รับการยอมรับจากคนทั่วไป สามารถเป็นหนึ่งในผู้นำที่ดีทั้งระดับประเทศ สถาบัน องค์กร รวมถึงผู้นำครอบครัวได้ และวาทกรรมนี้ยังได้สร้างจุดยืนของคนในสังคมในฐานะ “ผู้หมดโอกาสในสังคม” นั่นก็คือ คนติดเชื่อเอชไอวีหรือคนเลือดบวก ซึ่งต้องแปรสภาพตัวเองจากหนึ่งในฐานะผู้มีโอกาสเป็นผู้นำ ให้กลายเป็นคนชายขอบ ต้องอยู่อย่างปิดบังความเจ็บป่วยของตนเองเอาไว้ ไม่มีสิทธิที่จะได้ทำงานในสถานที่ดีๆ รวมถึงไม่สามารถมีครอบครัวได้

1.2 วาทกรรมชุดปลอบประโลม ประกอบไปด้วย วาทกรรมชุดกำลังใจและวาทกรรมชุดการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธศาสนา โดยวาทกรรมชุดกำลังใจจะประกอบไปด้วยรูปแบบการให้กำลังใจที่หลากหลาย ซึ่งการให้กำลังใจตนเองเป็นรูปแบบการให้กำลังใจที่ได้ผลที่สุด เพราะหากจิตใจตนเองเข้มแข็งจนสามารถสร้างความรู้สึกลงในแง่ดีให้ตนเองได้แล้ว นอกจากตนเองจะพร้อมที่จะเผชิญกับโรคภัยแล้ว ยังพร้อมที่จะให้กำลังใจผู้อื่นต่อไปได้อีกด้วย ส่วนใหญ่วาทกรรมชุดกำลังใจจะมาพร้อมกับวาทกรรมชุดการปฏิบัติตามคำสอนของพระพุทธศาสนา ไม่ว่าจะ

เป็นการศึกษาธรรมชาติ การปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิ หรือการทำบุญ เพราะพุทธศาสนิกชนเชื่อว่า ศาสนาเป็นวิธีการรักษาโรคที่ดีและประเสริฐที่สุด จิตใจเป็นศูนย์กลางแห่งพลังทุกอย่างในร่างกายของเรา หากรักษาจิตใจให้สะอาดและเข้มแข็งแล้ว ร่างกายก็จะดีขึ้นอย่างอัศจรรย์ เมื่อได้เรียนรู้ธรรมะจนเกิดเข้าใจชีวิตและความตายว่าเป็นเรื่องปกติของมนุษย์แล้ว ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่กลัวโรคภัย ความคิดในเรื่องศาสนานี้มีอิทธิพลในการคิดแง่บวกต่อโรคเอดส์และทำให้พร้อมที่เผชิญกับโรคภัยด้วยการสร้างกำลังใจที่เข้มแข็งขึ้นมาให้ตัวเอง

ในส่วนคำถามของภาพเหมารวมของสื่อมวลชนที่ทำให้เว็บไซต์แก้วไดอารีต้องสร้างวาทกรรมขึ้นมาเพื่อต่อสู้หรือช่วงชิงนั้น หากมองคำว่า วาทกรรม ตามหลักของ นิธิ เอียวศรีวงศ์ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2532) ที่ได้ให้ความหมายของวาทกรรมไว้ว่า “การโยนโย้อ้อเท็จจริงที่สลับซับซ้อนที่สุดเป็นข้อเท็จจริงทุกด้านที่สังคมนั้นรู้ เป็นองค์ความรู้ของสังคม วาทกรรมเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นเหมือนองค์ความรู้ก็เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น คนทุกคนตกอยู่ใต้อำนาจของวาทกรรมหนึ่งๆ ทั้งสิ้น เพราะโลกภายนอกมันสัมพันธ์กันอย่างนี้ เราจึงควรมีสถานะอย่างนี้” วาทกรรมทุกอย่างที่เกิดขึ้นในเว็บไซต์แก้วไดอารีล้วนแต่เป็นวาทกรรมที่เป็นเหตุและผลจากสื่อมวลชนทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นวาทกรรมการให้กำลังใจผู้ติดเชื้อเอชไอวีต้องสร้างขึ้นมาเพื่อต่อสู้เพื่อให้ผู้อื่นในสังคมยอมรับสภาพการเจ็บป่วยของตนเอง และทำหน้าที่ในการช่วงชิงพื้นที่จากสื่อมวลชน สร้างพื้นที่ของการมองโรคเอดส์ในแง่ดี ให้ได้รับการยอมรับจากสื่อใหม่คือสื่ออินเทอร์เน็ต โดยการพยายามเปลี่ยนแนวความคิดว่า คนเป็นเอดส์ไม่ใช่คนล่าสอน หรือคนไม่ดี แต่หากมองอีกมุมคนเป็นเอดส์บางกลุ่มเป็นเสมือนเหยื่อของสังคม นอกจากนั้น คนที่เป็นเอดส์ไม่ใช่คนที่คนอื่นควรจะรังเกียจ แต่ควรจะต้องให้ความสำคัญกับจิตใจของเขาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ต่างหาก ซึ่งเป็นวาทกรรมที่เห็นการช่วงชิงพื้นที่จากสื่อที่เห็นชัดที่สุด นอกจากนั้นยังมีวาทกรรมทางการแพทย์ที่ตื่นตัวและค้นคว้าหาวิธีวัดค่าความเจ็บป่วยของโรคเอดส์อย่างละเอียดด้วยการวัดระดับ CD4 ในร่างกายหรือการตรวจเลือดหาผลบวกหรือลบ วาทกรรมศาสนาที่สร้างขึ้นมาเพื่อให้ผู้ติดเชื้อเอชไอวีเข้าใจและยอมรับกับความตายของตนเองแม้ว่าจะมาถึงเร็วกว่าที่ตนเองคาดคิดก็ตาม และวาทกรรมเพศสภาพที่ยังคงตอกย้ำหน้าที่ของความเป็นผู้หญิงโดยไม่ละเว้นสถานภาพความเจ็บป่วย

หากใช้แนวความคิดของกรอบกรงสารเชิงอุดมการณ์ (Ideology Schema) มาผนวกเข้ากับแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ที่มีแนวคิดในส่วนของรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” และ “ฉันเป็นใคร” ในสายตาคนอื่น (นันทนัย ประสานนาม, 2550) รวมถึงภาพตัวแทนมา

ตีความหมายสิ่งต่างๆ ทางสังคม จะเห็นได้ว่าอุดมการณ์ อุดมการณ์ หรือสิ่งที่แสดงออกมาทั้งหมดของผู้ติดเชื้อเอชไอวีก็คือ อุดมการณ์หรือกรอบของผู้ป่วย รวมถึงกรอบของผู้ที่อยู่บนทางสองแพร่งแห่งความเป็นและความตายนั่นเอง

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบหน้าที่ อุดมการณ์ และภาพตัวแทนของวาทกรรมชุดต่างๆ

วาทกรรม	หน้าที่	อัตลักษณ์	ภาพตัวแทน
1. วาทกรรมการมองโลก ในแง่ดี	- ให้กำลังใจ ทำให้ผู้อื่นและตนเองสบายใจ - ระบายอารมณ์	- อัตลักษณ์ของการมองโลกในแง่ดี - อัตลักษณ์ของความเข้มแข็ง	ภาพตัวแทนของคนที่ดีติดเชื้อเอชไอวีสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติทั้งร่างกายและจิตใจ
2. วาทกรรมการแพทย์	- เปลี่ยนแปลงสภาวะของคนจากคนปกติไปเป็นคนชายขอบ	- อัตลักษณ์ของผู้ใกล้มรณะ - อัตลักษณ์ของคนปกติกลายเป็นคนชายขอบหรือคนป่วย	ภาพของผู้ป่วยโรคเอดส์ที่อยู่บนทาง 2 แพร่งของความเป็นความตาย
3. วาทกรรมศาสนา	- ยอมรับความเจ็บป่วยและตายในสิ่งที่ตนเองไม่ได้ก่อขึ้นโดยปริยาย - เพื่อให้ไม่กลัวความตาย	- อัตลักษณ์ของพุทธศาสนิกชนที่ดี	ภาพของพุทธศาสนิกชนที่ดี
4. วาทกรรมเพศสภาพ	มีหน้าที่ในการตอกย้ำประเด็น “หน้าที่ของผู้หญิง”	- อัตลักษณ์ของแพะรับบาป	ภาพเดิมในสังคม คือผู้หญิงเป็นเพศที่อ่อนแอแต่มีภาระอันยิ่งใหญ่



## 2. เพศสภาพที่ปรากฏบนโลกเสมือนอย่างเว็บไซต์แก้วไดอารี (Virtual Space) และโลกจริง (Physical Space)

หญิงในสังคมชายเป็นใหญ่ (ปิตาธิปไตย) โดยเฉพาะในสังคมไทยจำเป็นต้องยอมรับสภาพการเลี้ยงดูที่มีข้อกำหนดต่างๆ ที่วางไว้ให้ผู้หญิงปฏิบัติตามระบบความเชื่อตามอย่างที่คุณชายต้องการให้เป็น และพบว่าหลายๆ กฎที่ตั้งขึ้นมาโดยกล่าวอ้างว่าเป็นความหวังดี หรือต้องการปกป้องผู้หญิง ในที่สุดกลายเป็นการปิดโอกาสผู้หญิงไปเสียมากกว่า และยังถูกปิดมากเท่าไรก็ยิ่งทำให้เกิดช่องภาพมีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศมากขึ้นเท่านั้น สิ่งที่เด่นชัดในการสร้างกรอบการดำเนินชีวิตของผู้หญิงไทยก็คือ “วัฒนธรรม ประเพณี และศีลธรรม” ไม่ว่าจะเป็น “การรักษาवलสงวนตัว” หรือ “อยู่กับเหย้า ผูกกับเรือน” ซึ่งสะท้อนให้เห็นชัดเจนเกี่ยวกับแนวคิดที่สนับสนุนภาพของผู้หญิงที่ติดเชือกเชือกไอวีหรือเอดส์

กรอบความคิดที่ว่า “เป็นผู้หญิงต้องรักษาवलสงวนตัว” นั้น ทำให้ผู้หญิงต้องรักษาความบริสุทธิ์ไว้ให้คุณชายผู้เป็นสามีก่อนเข้าพิธีวิวาห์ การที่ผู้หญิงพูดเรื่องเพศ หรือถามคำถามเรื่องเพศนั้น ดูเป็นเรื่องไม่เหมาะสม ในขณะที่บอกให้ฝ่ายชายให้รู้จักประสบการณ์ทางเพศเอาไว้บ้าง ยิ่งมากยิ่งขึ้น ดังนั้นการที่ผู้หญิงไม่ได้มีประสบการณ์ชีวิตและไม่มีความรู้เรื่องเพศ ผู้หญิงเองจึงไม่สามารถป้องกันตัวเองได้ เกิดการพลาดพลั้งเสียที มีการตั้งครมภ์โดยผู้ชายไม่ยอมรับ หรือ “ท้องไม่มีพ่อ” เป็นเรื่องเลื่อมเสียที่สุด

การวางกรอบว่าผู้หญิงต้องรักษาवलสงวนตัว เป็นการตัดสินคุณค่าของผู้หญิงทั้งชีวิต โดยเป็นการบอกให้ผู้หญิงทำอะไรหรือไม่ทำอะไรบ้าง เช่น ถ้าแต่งงานแล้ว ก็ต้องเป็นสมบัติของสามี ต้องรู้จักประนินปฏิบัติสามีอย่างดี ต้องตื่นก่อน นอนทีหลัง ต้องรู้จักใช้เสน่ห์ให้ปลายจวัก งานบ้านงานเรือนอย่าได้บกพร่อง รวมทั้งการพูดเรื่องเพศหรือการศึกษาเรื่องเพศเป็นเรื่องของผู้หญิงไม่ดี แม้ว่าในความเป็นจริงผู้ชายจะไปมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น แต่ผู้หญิงก็ถูกสอนให้ยอมรับว่าเป็นความบกพร่องของตนเองที่ไม่สามารถมัดใจสามีเอาไว้ได้ ต้องก้มหน้ายอมรับการแสวงหาความสุขทางเพศนอกบ้านของสามี

ด้วยกรอบของประเพณี วัฒนธรรม และศีลธรรมของสังคมไทย ทำให้ภาพของผู้หญิงที่ติดเชือกเชือกไอวี/เอดส์ถูกมองว่า “เป็นผู้หญิงที่มั่วเพศ” ทั้งที่ความเป็นจริงแล้ว ผู้หญิงส่วนใหญ่ที่ติดเชือกเชือกไอวีมีอาชีพเป็นแม่บ้าน แพลตตรงตัวว่า “แม่” ผู้ที่คุมความเรียบร้อยทุกอย่างภายในบ้าน และเป็น “แม่” ที่คอยดูแลลูกๆ อยู่ในบ้าน และด้วยหน้าที่ของแม่บ้านที่ตื่นตัวเอง ที่ต้องกลายเป็นเหยื่อ ต้องยอมรับการเจ็บป่วยจากสามีที่หยิบยื่นมาให้โดยไม่มีทางเลี่ยงได้

วาทกรรมหลักอีกหนึ่งชุดที่มีผลต่อการยอมรับชะตากรรมของตนเองอย่างไม่มีข้อโต้แย้งคือ วาทกรรมเวรกรรม ซึ่งส่วนใหญ่เห็นพ้องกันว่าเป็นเวรกรรมที่เคยก่อกันไว้แต่อดีต จำหนต้องยอมรับกับชะตากรรมที่เกิดขึ้นและหวังว่าชาติหน้าจะไม่เกิดโชคร้ายเช่นนี้อีก ในความเป็นจริงแล้วโรคเอดส์ไม่ใช่สิ่งที่ตัวเองก่อขึ้นมา แต่เป็นการรับเชื้อมาจากผู้อื่น เป็นสิ่งที่เราเลือกที่จะป้องกันตนเองได้ หากแต่ผู้หญิงโดนวาทกรรมชุดค่านิยมของผู้หญิงดีของจำความคิดอยู่อย่างดั้นไม่ได้ นอกจากนั้นวาทกรรมเวรกรรมยังได้ซ้ำเติมสถานะของผู้ติดเชื้อที่เป็นผู้หญิง ด้วยความเชื่อที่ว่า การเกิดเป็นผู้หญิงเป็นเวรกรรมจากชาติปางก่อนอยู่แล้ว จึงทำให้การตอกย้ำซ้ำเติมดูรุนแรงมากขึ้น

### 3. การใช้เว็บไซต์แก้วไดอารีเป็นที่พักพิงของผู้ติดเชื้อเอชไอวี

เว็บไซต์แก้วไดอารี เป็นเว็บไซต์ที่จัดทำโดยกลุ่มคนที่ติดเชื้อเอชไอวีและไม่ได้ติดเชื้อ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสถานที่พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ให้กำลังใจซึ่งกันและกัน รวมทั้งให้ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเชื้อเอชไอวี ทำให้ผู้ติดเชื้อและผู้ที่ไม่ติดเชื้อสามารถใช้ชีวิตร่วมกันได้อย่างปกติในสังคม

เมื่อวิเคราะห์ตามแนวคิดของอัลวิน ทอฟเฟอร์ (Alvin Toffler) ซึ่งกล่าวถึงระบบสื่อสารมวลชนโลกใหม่เกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างพื้นฐานอิเล็กทรอนิกส์ หรือโครงสร้างของระบบโทรคมนาคมและอุปกรณ์เครื่องใช้อิเล็กทรอนิกส์ว่า

1. มีคุณสมบัติด้านการปฏิสัมพันธ์ (Interactivity) อันหมายถึง การที่ผู้รับสารสามารถปฏิสัมพันธ์กับข่าวสารที่ได้รับ และสามารถสร้างปฏิกิริยาตอบสนองและสร้างปฏิสัมพันธ์ในทันที และในการสื่อสารระบบนี้ รูปแบบของการรับส่งสารจะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสาร สามารถเป็นได้ทั้ง 2 บทบาท คือ เป็นได้ทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสารในเวลาเดียวกัน ลักษณะการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว ที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารเป็นบุคคลเดียวกันนั้น จะเห็นได้ จากเว็บไซต์แก้วไดอารี ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่มีลักษณะเป็น Bulletin Board ซึ่งผู้ส่งสารก็สามารถเป็นผู้รับสารได้ จากการอ่านข้อมูล หรือข้อคิดเห็นจากสมาชิกที่เข้ามาตอบกระทู้ หรือผู้รับสารก็สามารถกลายเป็นผู้ส่งสารได้ โดยการตั้งกระทู้ใหม่ๆ ให้สมาชิกท่านอื่นๆ เข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็น ซึ่งบทบาททั้ง 2 นี้สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาโดยทันที เพราะการสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ตนั้นเป็นการสื่อสารที่มีคุณสมบัติพิเศษแตกต่างจากการสื่อสารผ่านสื่อประเภทอื่นๆ อย่างชัดเจน

2. มีคุณสมบัติด้านความเป็นส่วนตัว (Individualization) หมายถึง รูปแบบการสื่อสารมวลชนดั้งเดิมจะมีแต่การสร้างให้เกิดการกระจายในวงกว้าง ทุกคนจะรับรายการเหมือนกันในเวลาเดียวกัน แต่ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสื่อสาร ทำให้ผู้รับสารสามารถมีทางเลือกมากขึ้น เมื่อทุกคนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างอินเทอร์เน็ตได้โดยง่าย การที่จะเข้าเป็นสมาชิกเว็บไซต์แก้วไดอารี่นั้นก็มีความสะดวก รวดเร็ว เช่นกัน หากแต่บุคคลนั้นต้องมีความสนใจในเรื่องราวในเว็บไซต์นั้นด้วย ซึ่งนั่นก็เป็นคุณสมบัติตามที่อัลวิน ทอฟเลอร์ ได้กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงของสื่อมวลชนในยุคสังคมสารสนเทศนี้ เพราะการที่มีข้อมูล หรือเว็บไซต์ต่างๆ มากมาย ผู้รับสารจึงจำเป็นต้องเลือกรับสารจากสื่ออินเทอร์เน็ตมากขึ้น โดยผู้รับสารนั้นสามารถตัดสินใจเลือกรับสารต่างๆ ได้เอง

เมื่อพิจารณาจากสมาชิกเว็บไซต์แก้วไดอารี่ที่เข้ามานั้น ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ติดตามเรื่องราวของคุณแก้วมาตั้งแต่ที่มีการเริ่มเขียนไดอารี่ในห้องสนทนากลุ่มพีวี เว็บไซต์พันทิป ทำให้เกิดเป็นชุมชนย่อยๆ ที่มีความหมายเป็นของตนเอง ซึ่งในการศึกษาความหมายทางสังคมที่สร้างขึ้นผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์นี้ มักจะศึกษาเกี่ยวกับ

- การเล่น (to play) กับรูปแบบการแสดงออกด้วยการสื่อสารลักษณะใหม่ ๆ  
เว็บไซต์แก้วไดอารี่ เป็นเว็บไซต์ที่ถือกำเนิดมาจากกระทุ้งบนที่กประจำวันของคุณแก้วในห้องสนทนากลุ่มพีวี เว็บไซต์พันทิปมาก่อน ดังนั้น รูปแบบ ลักษณะของเว็บไซต์แก้วไดอารี่จึงยังคงความเป็นกระทุ้งเหมือนกับในเว็บไซต์พันทิป ซึ่งนอกจากจะสามารถตอบกระทุ้งด้วยการพิมพ์ข้อความ แสดงความรู้สึก หรือแสดงความคิดเห็นได้แล้ว สมาชิกยังสามารถใส่รูป และ Emoticon แสดงอารมณ์ ความรู้สึกต่างๆ แทนข้อความหรือคำพูดธรรมดาๆ ได้อีกด้วย
- การแสวงหา (to explore) ความเป็นตัวตน/จุดยืนในชุมชน (Public Identities)  
การที่คุณแก้ว ได้ตั้งกระทุ้งออกเล่าเรื่องราวของตนกับสถานภาพของผู้ติดเชื้อเอชไอวีให้คนทั่วไปในสังคมได้รู้ผ่านเว็บไซต์พันทิปนั้น ทำให้เกิดความสนใจ จนมีกลุ่มสมาชิกจำนวนหนึ่งสร้างเว็บไซต์แก้วไดอารี่ สำหรับให้คุณแก้วได้เขียนบันทึกประจำวันได้อย่างเป็นทางการมากขึ้น ซึ่งในพื้นที่ของเว็บไซต์แก้วไดอารี่นี่เองที่เป็นการแสดงความเป็นตัวตนหรือจุดยืนในชุมชนของคุณแก้ว และเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ได้อย่างชัดเจน ด้วยอุดมการณ์ ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นไปในทางเดียวกัน

- การสร้าง (to create) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสร้างบรรทัดฐานการ แสดงออกทางพฤติกรรม (Behavioral Norms) เมื่อเกิดเป็นเว็บไซต์แก้วไดอารี่ขึ้นมาแล้วนั้น คุณแก้วและเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ ก็เริ่มมีความสัมพันธ์กันมากขึ้น และสามารถแสดงพฤติกรรม ความรู้สึก ความคิดเห็นได้มากขึ้น จนก่อให้เกิดกิจกรรมต่างๆ ที่คุณแก้วและเพื่อนสมาชิกใน เว็บไซต์แก้วไดอารี่สามารถกระทำร่วมกันได้

เมื่อพิจารณาชุดความทรงจำต่างๆ ที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ จะเห็นว่าความทรงจำแต่ละชุดนั้นจะทำหน้าที่ในการให้กำลังใจ ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น เป็นพื้นที่สำหรับระบายอารมณ์ ให้ความรู้ แลกเปลี่ยนและให้คำแนะนำที่ติระหว่างสมาชิก รวมไปถึงการสร้างความรู้สึกสบายใจให้กับ สมาชิกเว็บไซต์แก้วไดอารี่ด้วย ซึ่งหน้าที่เหล่านี้สามารถกระทำได้อย่างชัดเจนกับสื่ออินเทอร์เน็ต โดยเฉพาะเว็บไซต์แก้วไดอารี่ เพราะเนื่องจากผู้ติดเชื่อเอชไอวีนั้น จะถูกสร้างภาพเหมารวมจาก สื่อมวลชนประเภทต่างๆ อาทิ สื่อวิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น สร้างภาพว่าผู้ติดเชื่อเอชไอวี เป็นบุคคลอันตราย น่ารังเกียจ จนทำให้บุคคลทั่วไปเกิดความเกรงกลัวและรังเกียจผู้ติดเชื่อเอชไอวี จึงทำให้การอยู่ในสังคมของผู้ติดเชื่อเอชไอวีอย่างเปิดเผยเป็นไปได้ยากลำบาก ดังนั้น เว็บไซต์แก้วไดอารี่จึงเปรียบเสมือนพื้นที่พิเศษเฉพาะสำหรับกลุ่มคนผู้ติดเชื่อเอชไอวีที่ไม่สามารถ แสดงตัวตนในสังคมหรือโลกจริงได้อย่างเต็มที่ แต่ในในเว็บไซต์แก้วไดอารี่ล้วนแต่มีสมาชิกที่ได้รับ เชื่อมเอชไอวีเหมือนกัน ก่อเกิดความรู้สึกร่วมกันจนกลายเป็นชุมชนที่มีวัฒนธรรมย่อย (subculture) ในแบบของตัวเอง คือมีการพูดคุย ปฏิสัมพันธ์กันระหว่างสมาชิกแต่ละคน โดยไม่จำเป็นต้องเห็น หน้าหรือรู้จักกันเช่นในสังคมหรือโลกจริง เมื่อความสัมพันธ์เริ่มมีระยะเวลายาวนานมากขึ้นจน ก่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน จึงได้มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน ทำให้สมาชิกในเว็บไซต์แก้ว ไดอารี่ ซึ่งเสมือนผู้ไร้ตัวตนในสังคมจริง ได้กลับมาเป็นตัวตนอีกครั้งกับการทำกิจกรรมดีๆ เพื่อสังคม

เว็บไซต์แก้วไดอารี่สามารถสร้างชุมชนเสมือนให้เป็นพื้นที่ที่พึงใจสำหรับผู้ติดเชื่อเอชไอวี ได้ ด้วยคุณสมบัติต่างๆ ของการสื่อสารผ่านสื่อกลางคอมพิวเตอร์นี้ ทำให้ผู้ติดเชื่อเอชไอวี สามารถพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันอย่างเปิดเผย โดยไม่ต้องกลัวการรังเกียจจากสังคม ในโลกจริง ดังนั้นเว็บไซต์แก้วไดอารี่จึงกลายเป็นโลกสำหรับผู้ติดเชื่อเอชไอวี หรืออาจเรียกได้ว่าเป็น cyberspace สำหรับผู้ติดเชื่อเอชไอวี ที่สามารถพูดคุยสนทนา ติดต่อ แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร รวมถึงเป็นพื้นที่ที่มีชุมชนอีกรูปแบบหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะตัวเกิดขึ้น สิ่งเหล่านี้ทำให้สายสัมพันธ์ระหว่าง cyberspace เหนียวแน่นขึ้น ผู้คนได้รู้จักกัน และยังสามารถก่อให้เกิดความ เปลี่ยนแปลงในชีวิตผู้คนอีกด้วย เพราะ cyberspace ได้สร้างความหมายของการเป็นคนขึ้นมา

ใหม่ในหลายๆ รูปแบบ เยียวยา ฟืนฟู และรักษาสภาพจิตใจที่ย่ำแย่ให้กลับแข็งแรงขึ้น รวมไปถึงผู้ที่ติดเชื่อเอชไอวีที่ต้องหลบซ่อนจากโลกความเป็นจริง ก็สามารถกลายเป็นคนที่เปิดเผยตัวตนต่อผู้คนที่ทั่วโลกได้ ดังจะเห็นได้จากอัตลักษณ์ของผู้ติดเชื่อเอชไอวีที่ปรากฏบนเว็บไซต์แก้วไคอารีอาทิ อัตลักษณ์การมองโลกในแง่ดี อัตลักษณ์ของความเข้มแข็ง อัตลักษณ์ของผู้อยู่ในครอบครัวเดียวกัน อัตลักษณ์การให้กำลังใจซึ่งกันและกัน อัตลักษณ์ของความเข้มแข็งของผู้ติดเชื่อเอชไอวี เป็นต้น ดังนั้นเว็บไซต์แก้วไคอารีจึงเปรียบเสมือนที่พักพิงทางจิตใจสำหรับผู้ติดเชื่อเอชไอวีในเว็บไซต์แก้วไคอารีได้รับชีวิตที่สอง (Second Life) ที่พวกเขาสามารถลิขิตชีวิตตัวเองได้ และบางที่พวกเขา ก็ยอมถูกกำหนดว่าชีวิตที่สองของพวกเขามีความสำคัญกว่าชีวิตแรก (First Life) บนโลกจริงเสียอีก

### ข้อเสนอแนะในงานวิจัยในอนาคต

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับวาทกรรมว่าควรศึกษาเรื่องต่อไปนี

1. ควรศึกษาวาทกรรมของคนชายขอบประเภทอื่นๆ จากสื่อประเภทต่างๆ เพื่อให้เห็นรูปแบบและความหมายของวาทกรรมของคนชายขอบที่มีลักษณะแตกต่างกัน ในพื้นที่ต่างกัน
2. ควรศึกษาเว็บไซต์ของคนชายขอบประเภทอื่นๆ เพื่อให้เห็นการสร้าง ความหมายของสมาชิกเว็บไซต์เหล่านั้นเพื่อต่อสู้กับภาพเหมารวมที่สื่อมวลชนนำเสนอ
3. ควรศึกษาหน้าที่ของเว็บไซต์ต่างๆ จากกลุ่มคนที่เป็นคนชายขอบ เพื่อให้เห็นบทบาทและความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## รายการอ้างอิง

### ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ. ภาพลักษณ์ของผู้หญิงในสื่อมวลชน. กรุงเทพมหานคร: โครงการเผยแพร่  
งานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

แก้วไดอารี่. แหล่งที่มา : <http://www.kawediary.com/> (18/3/2544)

นิตี เอียวศรีวงศ์. ว่าด้วย "เพศ" ความคิด ตัวตน และอคติทางเพศ ผู้หญิง เกย์ เพศศึกษา และ  
กามารมณ์. กรุงเทพฯ : มติชน, 2545.

บุษบรณ จินเจริญ. การต่อสู้ทางวาทกรรมของโสเภณีหญิงไทยจากสื่อกระแสหลักสู่เว็ลด์ ไซด์  
เว็บบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

มนทกานต์ เชื่อมชิด. สตรีกับการถูกทำให้เป็นเหยื่อในหนังสือพิมพ์และชีวิตหลังผ่านพ้น  
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย, 2545.

สนิทธิ์ สิทธิรักษ์. ผู้หญิงกับความรู้ 1 (ภาค 2) กรุงเทพฯ : โครงการสตรีและเยาวชนศึกษา  
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546.

สมาคมแพทย์มุสลิมแห่งประเทศไทย. แหล่งที่มา : <http://www.thaiislamic.com/clinic/>  
(20/5/2548) -

สายใจ สีลาขจรจิต. การสื่อสารเพื่อสร้างสัมพันธภาพเชิงบวกในอินเทอร์เน็ต. วิทยานิพนธ์  
ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาสื่อสารมวลชน บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย, 2545.

สุกัญญา สุตบรรพัต. เอกสารประกอบการสอนวิชาวารสารศึกษากับวัฒนธรรม. จุฬาลงกรณ์  
มหาวิทยาลัย, ภาควิชาการศึกษาที่ 2/2548.

สุขภาพชาวสยาม. แหล่งที่มา : <http://www.siamhealth.net/> (20/5/2548)

สำนักโรคเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข.  
สรุปรายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่องโรคเอดส์ ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การ  
ศาสนา, 2546.

อภิญา เพ็ญฟูสกุล. อัตลักษณ์: การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด. กรุงเทพฯ :  
คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ,  
2546.

อวยชัย สังสนา. วาทกรรมการสื่อความหมายของนิวัติ กองเพียร นั้ดคอด้ม้ในหนังสือพิมพ์รายวัน  
และนิตยสารรายสัปดาห์ "มติชน" วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณชิต ภาควิชา  
วารสารสนเทศ บัณชิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

#### ภาษาอังกฤษ

Everett Roger. Communication Technology" The New Media in Society" Free  
Press, 1986.

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



## คำถามสัมภาษณ์สมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่

1. คุณได้ประโยชน์อะไรจากการเข้ามามีส่วนร่วม (เป็นสมาชิก)ในเว็บไซต์แก้วไดอารี่บ้าง
2. เมื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกในเว็บไซต์แก้วไดอารี่แล้ว ทัศนคติหรือความคิดเกี่ยวกับโรคเอดส์ของคุณเป็นอย่างไรบ้าง
3. ความรู้สึกของคุณที่มีต่อเว็บนี้และเพื่อนสมาชิกในเว็บนี้เป็นอย่างไรบ้าง
4. นอกจากการรู้จักในเว็บไซต์แก้วไดอารี่แล้ว คุณได้มีการนัดเจอเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ จากเว็บไซต์แก้วไดอารี่นอกสถานที่บ้างหรือไม่ และหากเจอกันได้ทำกิจกรรมอะไรกันบ้าง

ฯลฯ ตามแต่ผู้สัมภาษณ์จะถูกเปิดประเด็น

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์ตัวหมาย (Signifier)	ตัวหมายถึง/ แนวคิด (Signified)
บ้าน	
ฉากหลัง	
รูปการ์ตูนหมูแก้ว	
ส่วนต่างๆ ของหน้าเมนูเว็บไซต์แก้วไดอารี่	
เพลงประกอบ	
อื่นๆ (ถ้ามี)	

ตารางวิเคราะห์ความหมายนัยตรงและความหมายนัยแฝงบนหน้าแรกของเว็บไซต์แก้วไดอารี่

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วาทกรรม	Function	Situation	Goal	การตอกย้ำ/ช่วงชิง	ภาพตัวแทน

ตารางกรอบโครงสร้างเชิงอุดมการณ์เพื่อจำแนกหน้าที่ การตอกย้ำ/ช่วงชิง และภาพตัวแทนของวาทกรรมชุดต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วาทกรรม	หน้าที่	อัตลักษณ์	ภาพตัวแทน
1. วาทกรรมการเมืองโลก ในแง่ดี			
2. วาทกรรมการแพทย์			
3. วาทกรรมศาสนา			
4. วาทกรรมเพศสภาพ			

ตารางเปรียบเทียบหน้าที่ อัตลักษณ์ และภาพตัวแทนของวาทกรรมชุดต่างๆ

สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวสมฤดี เกียรติศิริกุลธร เกิดวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2525 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ในปีการศึกษา 2545 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2547



สถาบันวิทยบริการ  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย